

ספר

פרי עץ הדר

לט"ז בשבט

המיוסד מספר חמדת ימים

שחיבר הדיין המוסמך ומקובל
אלוקי תלמיד תלמידי האריז"ל,
הוא החסיד העניו
כמוהר"ר בנימין הלוי זיע"א
מעיה"ק צפת אשר חי בין
השנים ש"ל - תל"ז

י"ל ע"י

"מכון חמדת ימים"

ער"ח שבט שנת תשע"ב לפ"ק

**כל הזכויות שמורות
ל"מכון חמדת ימים"**

**מען למכתבים בכל עניני הספר:
"מכון חמדת ימים"
רחוב חידושי הרי"ם 7 בני ברק**

**הפצה ראשית:
ר' פנחס ראובן הי"ו רח' הר' כהנמן 76 בני ברק**

סדר

פרי עץ הדר

לט"ו בשבט

והוא סדר לימוד שנהגו רבים מיראי ה' וחושבי שמו
לסדר בעת אכילת הפירות

מתוקן ומיוסד מספר "חמדת ימים" שחיבר הדיין המוסמך
ומרא דארץ ישראל שיעק מים על ידי תלמידי
האריז"ל, הוא החסיד העניו כמנה"ר
ר' בנימין הלוי זיע"א

ובו הוספנו:

סדר ברכת המזון
עניני ומנהגי ט"ו בשבט
סדר לימוד לאחר מנחה של שבת

הספר הזה חזר ונדפס בעשרות מהדורות במאות
השנים האחרונות, והן עתה נדפס במהדורה מתוקנת ומפוארת ביותר

פה עיה"ק בני ברק
ער"ח שבט שנת ה' תשע"ב לפ"ק

לזכרון עולם בהיכל ה'

**יבוא על הברכה הנדיב הדגול שנשא
לבו להדפסת הספר**

לעילוי נשמת

רבי אברהם טויטו עליו השלום

נפטר ה' טבת תש"ע

ת. נ. צ. ב. ה

ולרפואת והצלחת

אשת החיל

הנדבנית הצדקנית רבת הפעלים

הגב' לאה ת. תליט"א

בת רבי אברהם ואהובה ע"ה

תוכן הענינים

הקדמת המחבר לסדר הלימוד	א
סדר לימוד קודם אכילת הפירות	ח
נוסח תפלה קודם אכילת הפירות	נ
סדר לימוד לעת אכילת הפירות	נג
דברי החמ"י במעלת המחזיק בתיקון הפירות	קבה
ברכת המזון נוסח עדות המזרח	קכז
ברכה מעין שלוש נוסח עדות המזרח	קלב
ברכת בורא נפשות	קלג
ברכת המזון נוסח אשכנז	קלד
קדיש על ישראל	קלט
דיני ברכות ואזהרותיהם ממה שכתב החמ"י	קמו
עניני ט"ז בשבט ומנהגיו	קנב
סדר ברכות הנהנין	קנו
לקט מדרשים בשבחה של ארץ ישראל	קסא
סדר לימוד לאחר מנחה של שבת	קסז
הקדמת המחבר במעלת סדר הלימוד	קסט
נוסח תפלה אחר סדר הלימוד לשבת	רה

שער ספר "פרי עין הדר" לט"ו בשבט דפוס ליוורנו שנת תקפ"ג

הקדמת המחבר לסדר הלימוד

כתב החמדת ימים בפ"ג משובבי"ם אות א' וזה לשוננו, יום ט"ז בשבט אף כי הוא מימי השובבי"ם אין בו תענית כי הוא ראש השנה לפירות האילן, ובתקון המעשה אשר יעשה היום על הפירות בו נעשה תקון צדיק חי העולמים בסוד הנזכר בזוהר בראשית, ביזמא תליתאה עבדא ארעא איבין מחילא דהאי צדיק דכתיב ויאמר אלהים תדשא הארץ וגו' עץ פרי דא עץ הדעת טוב ורע דאיהו עביד איבין ופירין עושה פרי דא צדיק יסוד דעלמא כו'.

ומנהג טוב להולכים בתמים להרבות בפירות בעצם היום הזה ולומר דברי שירות ותשבחות עליהן כאשר הנהגתי לכל החברים אשר עמדי, ועם כי בדברי כתבי הרב (האר"י) זלה"ה לא נמצא מנהג זה מכל מקום לדעתי תקון נפלא הוא בנגלה ובנסתר כי הנה הובא בירושלמי פרק

עשרה יוחסין ז"ל, ישמעו ענוים וישמחו אמר ר' איבון עתיד אדם לתת דין וחשבון על שראה מיני מגדים ולא אכל, רבי אלעזר הוזה מצמצם פריטי למיכל בהון מכל מילי חדש ע"כ.

וטעם הדבר שכשם שהנהנה מן העולם הזה בלא ברכה נקרא גזלן מפני שעל ידי הברכה גורם להמשיך שפע עליון על ידי כח הברכות והשר הממונה על אותו הפרי הוא מתמלא משפע זה כדי לגדל הפרי שנית, ולכן הנהנה בלא ברכה גזלן הוי כי אכל הבריה שהרוחניות היה שורה בה וכילה ומנע כח ההוא מן העולם והיה ראוי לו להמשיך ברכה מלמעלה, והכח הממונה על זה בטל וריק מאותו השפע שהיה בידו ולכן נקרא גזלן.

וגם אמר כאילו גזל אביו ואמו כי האוכל בכוונת הברכה של ברכת הנהנין מתקן ניצוצי נשמתו והניצוצות הנוגעים בנשמת אביו ואמו בסוד והוצאתי את בלעו מפיו כטעם חיל בלע ויקיאנו, ואם נהנה בלא ברכה הוא כאילו גזל אביו ואמו מניצוצות השייכות לנשמתם והוא חבר לאיש משחית לפי שכל כוונת המשחית לגזול ניצוצות ולקולטם ולא להחזירם אל הקדושה אשר זהו סוד כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם שהיא סוד הברכה המוציאה מהטומאה להקדושה ונבררת על ידי פי ה' בלעיסת ל"ב שינים אשר המה לעומת ל"ב פעמים אלהים הנאמרים במעשה בראשית כמו שביארנו בארוכה בתקון הסעודה בחלק הקודם ע"ש.

ועונשים הללו גם המה ישנן למי שרואה מיני פירות ומגדים ומצטמק ורע לו ולא אכל ומנע טוב מבעליו ולא בירך עליהם, אשר הכח הממונה עליהן בטל וריק מצדו משפע עליון הבא על ידי הברכה, ואף גם גוזל אביו ואמו כי הואיל ולא אכל מהן לא הוציא ניצוצות דשייכי לנשמתם כאמור, ועל כן מטעם זה ר' אלעזר הוה מצמצם בפריטי למיכל בהון כל מיני פירות חדשות להרבות ברכות ולעשות התקון תכף ומיד ושלא להחמיץ המצוה, ולתקון הדבר הזה יאותה לנו בעצם היום הזה לאכול כל מיני פירות ולברך עליהן בכוונה זו כי חביבה מצוה בשעתה.

ובזוהר פרשת שמות דף ט"ו ז"ל, אמר ר' יהודה מאי דכתיב גם את זה לעומת זה עשה האלהים כגזונא דרקינא עבד קודשא בריך הוא בארעא וכולהו רמיזא למה דלעילא דכד הוה חמי רבי אבא חד אילנא דאיביה אתעביד עופא דפרח מניה הוה בכי ואמר אי הוו ידעין בני נשא למאי רמיזאן וכו' דאמר ר' יוסי אילנין אינון דאתחזי מינהון חכמתא כגון חרובא דקל פסתוקא וכדומה לון כולהו בחד רתיכא אתרכבו כל אינון דעבדין פירין ואינון רברבין בר מתפוחים רזא חדא אינון בר משבילין כו' דכל חד מאינון זוטרי בר מאזובא מאימא חדא אתילידו כל עשביין דארעא דאתמני עליהון רברבין תקיפין בשמיא כל חד וחד רזא בלחודוי כגזונא דלעילא וכו'.

הנה משם תתבונן כי אף על גב שהבורא יתברך שם משטרו בארץ ועל כל אחד מלאך ממונה עליו מכל מקום העיקר של כל אחד ואחד נאחו במדות העליונות וכמו

שאמרו שם בזוהר זה לשונו, מאי דכתיב אל גינת אגוז ירדתי אמר ליה תא חזי האי גנתא נפקא מעדן ודא היא שכינתא אגוז דא היא רתיכא קדישא דאינון ארבע רישין דנהרין ומתפרשין מגנתא כהאי אגוזא וכו', אשר ממנו נקח כי בכל עשב יהיה מותר מחברו בשורש שלו למעלה.

ומהרח"ו זלה"ה ביאר שיש שלשים מיני פירות האילן, ובעולם הבריאה עשרה מהן לעומת עשר ספירות שלה ומפני שהם רחוקים מן הטומאה וקרובים לאצילות אין להן קליפה לא בפנים ולא בחוץ ונאכלין כמו שהן ואלו הן, ענבים תאנים תפוחים אתרוגים לימוני"ם אגסים חבושים תותים שורב"אש הרובין.

ועשרה מיני פירות הם בעולם היצירה והן סוד עשר ספירות דיצירה שהם בנונים בין עולם הבריאה ובין עולם העשיה שאינן קרובות לטומאה כמו עולם העשיה ולא רחוקים כמו עולם הבריאה ולכן גרעיני הזרע בתוך הפרי אינו נאכל לפי שאינן רכים כגרעינים שבתוך הפירות דבריאה ואלו הן: זיתים תמרים גודגניות שופאייפ"אש פרישקו"ש זירגואי"לאש משמיש"יש גינדא"ש אקאאני"ש נישפ"ולאש.

ועוד עשרה מיני פירות יש בעולם העשיה לעומת עשר ספירות שלה ולכן נאכל מה שבפנים ונזרק מה שבחוץ שקליפת הפרי היא מחיצה בינו ובין עולם התמורות כדי שלא יקבל טומאה וז"ס היצר הרע והקליפה דבוקה בנפש ואלו הן: רמונים אגוזים שקדים ערמונים לוזים הנקרא

אלב"יאנאש אלזנים הנקרא אלבי"וטאש בלע"ז פריסין פניוני"ש פסת"וקיש מאוזי"ז.

והנה העשרה מיני פירות דבריאיה נתברר מהם כל הפסולת ונשארו כולן טוב ואילן סרק הוא להפך שהוא הכל רע שהכל הוא קליפה, וכנגד עשרה מיני פירות דיצירה שהמוח מלבר והקליפה מבפנים שהוא הגרעין שבתוכם כנגד זה בקליפה כשנעוץ הקדושה שנפל הוא גדול ולא יכלה הקליפה לטבול כל אותו האור בקרבה נכנסה הקליפה תוך הקדושה ונעשית הקדושה מקיף אליה.

וכנגד עשרה מיני פירות דעשיה שהמוח הוא מלגאו והקליפה חופפת עליו מבחוץ, כנגדן בקליפה כשלוקחת ניצוץ הקדושה בתוכה לחיות אליה והיא חופפת עליו מבחוץ כקליפה אל המוח ע"כ.

צא ולמד כי אין דבר גשמי פה למטה שאין דוגמתו למעלה כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם, ואשר המה בעולמות התחתונים המה על העליונים כי אם לא היה מצל לא היה על.

ואבי ראה גם ראה נועם שיח סוד לשון הזהב אשר בחכמה דברו לאמר, ראש השנה לפירות האי"לן ולא אמרו לפירות האילנות, רמזו בחכמתם לאילנא קדישא אילנא דחיי וכמו שביארו גורי האר"י שכן אילן בגימטריא יאהדונה"י כמו שבא במכתבם בביאור מאמר הזוהר פרשת אחרי מות, ההוא אילנא רבא ותקיפא וכו' אילנא דנטע שורשוי באינון חיים ע"ש, וכן בכתבי רבינו הקדוש האר"י

אילן במלואו גימטריא י"ב צירופי הוי"ות רמז על הת"ת
 אילנא דחיי שכולל בו י"ב צירופי הוי"ה כמו שאמרו
 בפרשת בשלה, תריסר תחומין וכו' סליקו באילנא קדישא
 רבא, וכן עוד שם במאמר ויבאו אלימה וכו' ואתתקף אילנא
 קדישא בי"ב תחומין וכו'.

והענין כי כמו שהיום ראש השנה לפירות האילן לענין
 המעשרות דחשבינן להו שנה מט"ו בשבט דהואיל וירדו
 רוב גשמי שנה ועלה השרף באילנות ונמצאו פירות חונטים
 מעתה, כן דוגמתו למעלה ראש השנה לפירות האילן
 העליון להשפיע את שפעו הקדוש לפירותיו הם הם
 העולמות אשר מהם ישתלשל וירד פה למטה באילנות ועל
 משטרם, ומעשה ידינו כוננהו בכח סגולת התקון הזה
 הנעשה בעצם היום הזה בכח הברכות ואשר ילוה אליהם
 הגות סוד שורשן, תתעוררנה בקומתם וצביונם למעלה.

ונוסף גם הוא כי בשפר התקון הלז מעוות לו יוכל
 לתקון את פגם הברית אשר לא נאמנה בבריתו, והיה
 בעשותו התקון לעץ פרי מחץ מכתו ירפא בפגם הצדיק
 עושה פרי בצרוף סגולת הימים ההם הנזכרים ונעשים
 לתקון פגם הברית כמו שנתבאר בפרק א'.

ומורי ז"ל היה אומר לכוין באכילת פירותיהן לתקון
 חטא אדם הראשון אשר חטא בפירות האילן, כי אף כי כל
 ימי שנה כל כוונותינו לתקון זה מכל מקום חביבה מצוה
 בשעתה זה היום תחלה וראש לפירות האילן.

ואשר להיות כבר הודענו בכמה מקומות כי יש בכח הדבור להיות מעורר כח מדות העליונות להאירן באור מופלא יתר גדול מאד להשפיע שפע רצון ברכה ונדבה בכל העולמות, על כן נכון להגות לפני אכילת כל פרי ופרי בסוד שורשו הבא בספר הזוהר ובתקונים בקצת מהם לעורר שרשיהן למעלה וקודם הכל יהגו בסדר זה.

תורה

בראשית פרק א' פסוק ט' עד פסוק י"ג

ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם אֶל-מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיַּבְשָׁה
וַיְהִי-כֵן: י וַיִּקְרָא אֱלֹהִים וַלַּיַּבְשָׁה
אָרֶץ וְלַמַּקְוֵה הַמַּיִם קָנָא יַמִּים וַיִּרְא
אֱלֹהִים כִּי-טוֹב: יא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דָּשָׂא גַעֲשׂב מִזְרִיעַ זָרַע גַּעַז
פְּרִי עֵשֶׂה פְרִי לְמִינּוֹ אֲשֶׁר זָרַע-בּוֹ
עַל-הָאָרֶץ וַיְהִי-כֵן: יב וַתּוֹלַד הָאָרֶץ
דָּשָׂא גַעֲשׂב מִזְרִיעַ זָרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ
עֵשֶׂה-פְרִי אֲשֶׁר זָרַע-בּוֹ לְמִינֵהוּ וַיִּרְא
אֱלֹהִים כִּי-טוֹב: יג וַיְהִי-עַרְב
וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:

דברים פרק ח' פסוק א' עד פסוק י'

א כל-המצודה אשר אנכי מצוה היום
תשמרוהו לעשות למען תחיו וירביתם
ובאתם וירשתם את-הארץ אשר-נשבע
יהוה לאבותיכם: ^ב וזכרת
את-כל-הדבר אשר הו לי כה יהוה
אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען
ענתך לנסתך לזעת את-אשר בלבבך
התשמר מצותו אם-לא: ^ג ויענך
וירעבך ויאכלך את-החמור אשר
לא-יזעת ולא ידעו אבתיך למען
הודיעך כי לא על-הקחם לבדו יהוה
האדם כי על-כל-מוצא פי-יהוה יהוה
האדם: ^ד שמלתך לא גלתה מעליך
ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה: ^ה
וידעת עם-לבבך כי כאשר יסר איש
את-בניו יהוה אלהיך מנסתך: ^ו
ושמרת את-מצות יהוה אלהיך ללכת
בדרכיו וליראה אתו: ^ז כי יהוה
אלהיך מביאך אל-ארץ טובה ארץ
גחלי חים עינת ותהמת וצאים בבקעה
ובהר: ^ח ארץ חטה ושעורה וגפן
ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש: ^ט
ארץ אשר לא במסכנת תאכל-בה לחם

לֹא־תִחַסֵּר כָּל בָּהּ אֲרָץ אֲשֶׁר אֲבִגְיָהּ
 בְּרִזְל וּמְהֵרָבִיהָ תִחַצֵּב נִחַשְׁתָּ: וְאֶכְלָתָ
 וּשְׂבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת־יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַתָּ־לָךְ:

ויקרא פרק כ"ז פסוק ג' עד פסוק י"ג

ג אִם־בְּחֻקֹּתַי תִּלְכּוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְ
 וְעִשִּׂיתֶם אִתְּם: ד וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם
 וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשֵּׁדֶה יִתֵּן
 פְּרִיֹו: ה וְהִשִּׁיג לָכֶם דְּוִשׁ אֶת־בְּצִיר
 וּבְצִיר יִשָּׂיג אֶת־זֶרַע וְאֶכְלָתֶם לֶחֶמְכֶם
 לְשֹׂבַע וְיִשְׂבַּתֶּם לְבִטַח בְּאֶרְצְכֶם: ו
 וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וּשְׂכַבְתֶּם וְאִין
 מִחֻדָּד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ
 וְחָרַב לֹא־תֵעָכֵר בְּאֶרְצְכֶם: ז וְיִרְדְּפֶתֶם
 אֶת־אֲיִבֵיכֶם וְנִפְּלוּ לְפָנֵיכֶם לְחָרָב: ח
 וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמֹשֶׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם
 רַבָּה יִרְדְּפוּ וְנִפְּלוּ אֲיִבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם
 לְחָרָב: ט וּפְגִיתִי אֲלֵיכֶם וְהִפְרִיתִי
 אֶתְכֶם וְהִרְבִּיתִי אֶתְכֶם וְהִקְיַמְתִּי
 אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם: י וְאֶכְלָתֶם יִשְׁן
 נֹשֵׁן וְיִשְׁן מִפְּנֵי חֲדָשׁ תּוֹצִיאֹו: יא
 וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא־תִגְעַל
 נַפְשִׁי אֶתְכֶם: יב וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם

וְהִגִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי
 לְעַם: יג אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם מִהַר לְהֵם
 עֲבָדִים וְאֲשַׁבְּרֶם מִטֶּת עַלְכֶם
 וְאוֹלַדְתִּי אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת:

נביאים

יחזקאל פרק י"ז פסוק כ"ב עד פסוק כ"ד

כב כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְלִקְחֹתִי אֲנִי
 מִצִּמְרַת הָאֶרֶז הָרְחֹק וְנִתַּתִּי מִרְאֵשׁ
 וְנִקְוֹתֶיךָ בְּדָ אֶקְטֹף וְשַׁתַּלְתִּי אֲנִי עַל
 הַר-גִּבְעָה וְתִלְוֶל: כג בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל
 אֲשַׁתְּלֶנּוּ וְנִשְׂאָ עֵנָף וְעֵשֶׂה פְרִי וְהָיָה
 לְאֶרֶז אֲדִיר וְשָׁכְנוּ תַחְתָּיו כֹּל צֶפֶר
 כָּל-כִּנֹּף בְּצֹל דָּלִיּוֹתָיו תִּשְׁכְּנֶנָּה: כד
 וְיִדְעוּ כָל-עֵצֵי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהוָה
 הַשֹּׁפֵלְתִי וְעַשׂ גִּבְעָה הַגְּבִהֹתִי עַשׂ שְׁפֹל
 הוֹבְשֹׁתִי עַשׂ לָח וְהִפְרַחְתִּי עַשׂ יִבֶּשׂ אֲנִי
 יְהוָה

דַּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי:

יחזקאל פרק ל"ד פסוק כ"ב עד סוף הפרק

כב וְהוֹשַׁעְתִּי לְצִאֲנִי וְלֹא־תִהְיֶינָה עוֹד
 לְבָז וְשִׁפְטֹתַי בֵּין שָׁה לְשָׁה: כג
 וְהִקְמֹתִי עַל־יְהִם רַעַה אֶחָד וְרַעַה אֶתְהֶן
 אֶת עֲבָדַי דְּגִיד הוּא יְרַעַה אֹתָם
 וְהוּא־יְהִי לְהֶן לְרַעַה: כד וְאֲנִי
 יְהוֹה אֶהְיֶה לְהֶם לְאֱלֹהִים וְעֲבָדַי דְּגִיד
 נְשִׂיא בְתוֹכָם אֲנִי יְהוֹה דְּבִרְתִּי: כה
 וְכִרְתִּי לְהֶם בְּרִית שְׁלוֹם וְהִשְׁבַּתִּי
 חֻקֵּי־רַעַה מוֹ־הָאָרֶץ וַיֵּשְׁבוּ בְּמִדְבָּר
 לְבִטָּח וַיֵּשְׁנוּ בַּיַּעֲרִים: כו וְנִתְּתִי
 אֹתָם וְסִבִּיבוֹת גִּבְעֹתַי בְּרַכָּה וְהוֹרְדֹתִי
 הַגֶּשֶׁם בְּעֵתוֹ גִּשְׁמִי בְּרַכָּה יְהוֹי: כז
 וְנִתְּנוּ עַל הַשָּׂדֶה אֶת־פְּרִיּוֹ וְהָאָרֶץ תִּתֵּן
 יְבוּלָהּ וְהָיוּ עַל־אֲדָמְתָם לְבִטָּח וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֲנִי יְהוֹה בְּשִׁבְרִי אֶת־מַטּוֹת עֲלֵם
 וְהִצַּלְתִּים מִיַּד הַעֲבָדִים בָּהֶם: כח
 וְלֹא־יְהִיו עוֹד בְּזִל לְגוֹיִם וְסִגְרַת הָאָרֶץ
 לֹא תֵאכְלֶם וַיֵּשְׁבוּ לְבִטָּח וְאִיו מִחִיד:
 כט וְהִקְמֹתִי לְהֶם מַטֵּע לְשֵׁם וְלֹא־יְהִיו
 עוֹד אֶסְפִּי רַעַב בְּאָרֶץ וְלֹא־יִשְׁאוּ עוֹד
 כְּלַמַּת הַגּוֹיִם: ל וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוֹה
 אֲלֹהֵיָהֶם אֲתָם וְהִמָּה עִמִּי בַּיִת יִשְׂרָאֵל
 נֶאֱמַר אֲדֹנָי יְהוֹה: לא וְאֵתָן לְצִאֲנִי לְאֵל

מְרַעֲיִתִי
 אַתֶּם אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם נֹאֵם אֲדֹנָי יְהוָה:

יחזקאל פרק ל"ז פסוק כ"ז עד פסוק ל"ז

כז וְאַת־רוּחִי אֶתְּנוּ בְּקִרְבְּכֶם וְעִשְׂתִּי אֶת
 אֲשֶׁר־בְּחֻקֵי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ
 וְעִשְׂתֶּם: כח וְיִשְׁבַּתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי
 לְאַבְתֵיכֶם וְהִגִּיתֶם לִי לְעַם וְאֲנֹכִי
 אֶהְיֶה לָכֶם גְּאֻלָּהִים: כט וְהוֹשַׁעְתִּי
 אֶתְכֶם מִכָּל טִמְאוֹתֵיכֶם וְקִרְאתִי
 אֶל־הַדָּגוּן וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ וְלֹא־אֶתְּנוּ
 עֲלֵיכֶם רָעַב: ל וְהִרְבִּיתִי אֶת־פְּרִי הָעֵץ
 וּתְנוּבַת הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ
 עוֹד חֲרֻפַּת רָעַב בְּגוֹיִם: לא וּזְכַרְתֶּם
 אֶת־דַּרְכֵיכֶם הָרְעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר
 לֹא־טוֹבִים וּנְקֻטְתֶּם בְּפִנְיֵיכֶם עַל
 עוֹנֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם: לב לֹא
 לְמַעַןכֶּם אֲנִי־עֹשֶׂה נֹאֵם אֲדֹנָי יְהוָה
 יוֹדַע לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִכְלַמוּ מִדַּרְכֵיכֶם
 בַּיִת יִשְׂרָאֵל: לג כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
 בְּיוֹם טְהַרְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל עוֹנוֹתֵיכֶם
 וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת־הָעָרִים וְנִבְנוּ הַחֲרָבוֹת:
 לד וְהָאֶרֶץ הַנְּשֻׁמָּה תִעֲבֹד תַּחַת אֲשֶׁר

סדר לימוד לט"ז בשבט

הַיְתָה שְׁמֹחַ לְעֵינַי כָּל־עוֹבֵר: ^ל
 וְאָמְרוּ הָאָרָץ הַלְזוּ הַנְּשֹׂמָה הַיְתָה
 כְּגוֹ־עֵדוּ וְהַעֲרִים הַחֲרֻבּוֹת וְהַנְּשֹׂמָה
 וְהַנְּהַרְסוֹת בְּצוּרֹת יָשָׁבוּ: ^{לו} וְגִדְעוּ
 הַגּוֹזִים אֲשֶׁר יִשְׁאַרוּ סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי ו
 אֲנִי יְהוָה בְּנִיתִי הַנְּהַרְסוֹת
 נִטְעַמְתִּי הַנְּשֹׂמָה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי
 וְעָשִׂיתִי:

יחזקאל פרק מ"ז פסוק א' עד פסוק י"ב

א וַיִּשְׁבְּנִי אֶל־פֶּתַח הַבַּיִת וְהִנֵּה־מַיִם
 יֹצְאִים מִתַּחַת מַפְתָּן הַבַּיִת קִדְיָמָה
 כִּי־פָנִי הַבַּיִת קִדְמִים וְהַמַּיִם יֹרְדִים
 מִתַּחַת מַכְתָּף הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנְּגִב
 לַמִּזְבֵּחַ: ^ב וַיֹּצֵאֲנִי דְרָף־שְׁעַר צְפוֹנָה
 וַיְסִבְנִי דְרָף חוּץ אֶל־שְׁעַר הַחוּץ דְרָף
 הַפּוֹנֶה קִדְמִים וְהִנֵּה־מַיִם מִפְּכִים
 מוֹ־הַכְּתָף הַיְמָנִית: ^ג בְּצֵאת־הָאֵשׁ
 קִדְמִים וְקוֹ בִּידוֹ וַיִּמַּד אֵלַי בְּאַמָּה
 וַיַּעֲבֲרֵנִי בַמַּיִם מִי אֶפְסָיִם: ^ד וַיִּמַּד
 אֵלַי וַיַּעֲבֲרֵנִי בַמַּיִם מִיִּם בְּרַכָּיִם וַיִּמַּד
 אֵלַי וַיַּעֲבֲרֵנִי מִי מִתְּנָיִם: ^ה וַיִּמַּד
 אֵלַי נָחַל אֲשֶׁר לֹא־אוּכַל לָעֹבֵר כִּי־גָאוּ
 הַמַּיִם מִי שָׁחוּ וַיִּחַל אֲשֶׁר לֹא־יַעֲבֹר: ^ו

וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרֵאִיתָ בֶן-אָדָם וַיֹּזַלְכֵנִי
 וַיִּשְׁבְּנֵי שְׁפַת הַנְּחֹסֶל: ז בְּשׁוֹבְנֵי וְהִנֵּה
 אֶל-שְׁפַת הַנְּחֹסֶל עֵץ בַּב מְאֹד מִזֶּה וּמִזֶּה:
 ך וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּיִם הָאֵלֶּה יִזְצָאִים
 אֶל-הַגְּלִילָה הַקְּדָמוֹנָה וַיֵּרְדוּ
 עַל-הָעֲרֶבָה וַיָּבֹאוּ הַיָּמָה אֶל-הַיָּמָה
 הַמְּוִצָאִים וַנִּרְפְּאוּ הַמַּיִם: ט וְהִנֵּה
 כָּל-נֶפֶשׁ חַיָּה וְאֲשֶׁר-יִשְׁרָץ אֶל כָּל-אֲשֶׁר
 יָבֹא שָׁם נִחְלִיִם יִחַיֶּה וְהִנֵּה הַדְּגָה
 רַבָּה מְאֹד כִּי־בָאוּ שָׁמָּה הַמַּיִם הָאֵלֶּה
 וַיִּרְפְּאוּ וְחַי כָּל אֲשֶׁר-יָבֹא שָׁמָּה
 הַנְּחֹסֶל: י וְהִנֵּה עָמְדוּ עָלָיו דְּוָגִים
 מֵעַיִן גְּדִי וְעַד-עַיִן עֲגֻלָּיִם מִשְׁטוּחַ
 לְחֻרְמִים יִהְיוּ לְמִינָהּ תִּהְיֶה דְגָתָם
 כְּדָגַת הַיָּם הַגְּדוֹל רַבָּה מְאֹד: יא
 בְּצִאתָם וּגְבָעוּ וְלֹא יִרְפְּאוּ לְמַלַּח
 נַתְנוּ: יב וְעַל-הַנְּחֹסֶל יַעֲלֶה עַל-שְׁפָתוֹ
 מִזֶּה וּמִזֶּה וְכָל-עֵץ-מֵאֲכָל לֹא-יָבֹל
 עָלָהּ וְלֹא-יָתֵם פְּרִיֹו לְחֻדְשֵׁי־יָבֶכֶר
 כִּי מִיָּמֹיו מִן-הַמִּקְדָּשׁ הָמָּה יִזְצָאִים
 וְהִנֵּה פְרִיֹו לְמֵאֲכָל וְעָלָהּ לְתִירוּפָּה:

יח וַיִּקְרָא יְהוָה לְאַרְצוֹ וַיִּחְמַל
 עַל-עַמּוֹ: יט וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר לְעַמּוֹ
 הַנִּנְיָ שְׁלַח לְכֶם אֶת-הַדָּגוּן וְהַתִּירוֹשׁ
 וְהַצֹּהָר וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ וְלֹא-אֶתֶן אֶתְכֶם
 עוֹד חֲרֹפָה בַּגּוֹיִם: כ וְאֶת-הַצֹּפוּנִי
 אֲרַחֵק מִעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל-אַרְצוֹ צִיָּה
 וּשְׂמַמָּה אֶת-צֹנִיו אֶל-הַיָּם הַקְּדָמָי
 וְסֹפּוֹ אֶל-הַיָּם הָאֲחֵרִים וְעַלָּה בְּאִשׁוֹ
 וְתַעַל צִחְנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת: כא
 אֶל-תִּירְאֵי אֲדָמָה גִּילֵי וּשְׂמֹחֵי
 כִּי-הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת: כב
 אֶל-תִּירְאוּ בְּהִמּוֹת שִׁדֵּי כִּי דָשְׂאוּ נְאוֹת
 מִדָּבָר כִּי-עַל נִשְׂא פִּיּוֹ תִאָּנֶה וְגֹפֶן
 נִתְּנוּ חִילִּים: כג וּבְגֵי צִיּוֹן גִּילוּ
 וּשְׂמַחוּ בְּיְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי-נָתַן לְכֶם
 אֶת-הַמּוֹכָה לְצַדִּיקָה וַיִּוָּרֵד לְכֶם גֹּשֶׁם
 מוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ בְּרֹאשׁוֹן: כד וּמִלְאֵו
 הַגְּרָנוֹת בָּרַר וְהִשְׁקוּ הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ
 וַיִּצְהַר: כה וּשְׁלַמְתִּי לְכֶם אֶת-הַשִּׁנִּים
 אֲשֶׁר אֵכָל הָאֲרָבָה הַזֶּלֶק וְהַחֲסִיל וְהַגְּזָם
 חִילֵי הַגְּדוֹל אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּי בְּכֶם: כו
 וְאֶכְלְתֶם אֶכּוֹל וּשְׂבוֹעַ וְהִלַּתֶם אֶת-שְׁמִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר-עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְּלִיא

וְלֹא-יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: כז וַיִּדְעֻתָם
כִּי בָקָרְבַּי יִשְׂרָאֵל אֲנִי וְאַנְּי יְהוָה
אֶלְהֵיכֶם
וְאֵין עוֹד וְלֹא-יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם:

כתובים

תהילים מזמור ע"ב

א לְשִׁלְמָה וְ אֱלֹהִים מְשַׁפְּטֵיךָ לְמִלְחָתָן
וְצִדְקָתְךָ לְבוֹ-מִלְחָה: ב וַיִּדְּלוּ עַמֶּךָ בְּצִדְקָתְךָ
וַעֲנִיֵּיךָ בְּמִשְׁפָּט: ג יִשְׁאוּ הָרִים שְׁלֹם
לְעַם אִגְבְּעוֹת בְּצִדְקָה: ד יִשְׁפֹּט וְ
עֲנִיֵּי-עַם יוֹשִׁיעַ לְבַנְיָ אֲבִינֹן וַיִּדְכָּא
עוֹשֶׁק: ה יִירָאוּךָ עַם-שְׁמֹשׁ וְלִפְנֵי יוֹרֵחַ
דָּוִד דוֹקִים: ו גִּידַד כְּמַטֵּר עַל-גֹּזַז
כְּרִבִיבִים וַרְגֵיךָ אֲרָץ: ז הַפְּרוּחַ-בְּיַמִּיו
צִדְקָתְךָ וְרַב שְׁלֹם עַד-בְּגְלִי זִרְחָם: ח
וַיִּרְדֵּךָ מַיִם עַד-גַּם אִמְנֹחֶךָ
עַד-אֲפֹסֵי-אֲרָץ: ט לִפְנֵיךָ יִכְרְעוּ צִיִּים
אֲאִיבִיו עֲפָר יִלְחַכוּ: י מִלְכֵי תִרְשִׁישׁ
וְאִיִּים מִנְחָה יִשְׁיִבוּ מִלְכֵי שֹׁבָא אִסְבָּא
אֲשֶׁכֶר יִקְרִיבוּ: יא וַיִּשְׁתַּחֲוּ-לוֹ
כָּל-מַלְכֵי־עַם כָּל-גוֹיִם יִעֲבֹדוּהוּ: יב
כִּי-יִצְּלֵךְ אֲבִינֹן מְשֻׁעַ אֲעֲנִי

וְאִין-עֲזָר לָּו: יג גַּחַס עַל-תֵּל
וְאֶבְיֹן וְנַפְשֹׁת אֶבְיוֹנִים יוֹשִׁיעַ: יד
מִתּוֹךְ וּמִחֶמֶס יִגְאֵל נַפְשָׁם וַיִּקָּר דָּמָם
בְּעֵינָיו: טו וַיִּחֲי וַיִּתֵּן-לוֹ מִזֶּהָב
שָׁבָא וַיִּתְפַּלֵּל בְּעֵדוֹ תַמִּיד כָּל-הַיּוֹם
יְבָרְכֶנָּהוּ: טז יְהִי פֶסֶת-בֵּר וּבְאָרְץ
בְּרָאשׁ הַהָרִים יִרְעֵשׂ כְּלַבָּנוֹן פְּרִי
וַיִּצְיֵצוּ מִעִיר כְּעֵשֶׁב הָאָרֶץ: יז יְהִי
שְׁמוֹ לְעוֹלָם לְפָנֵי-שָׁמַשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ
וַיִּתְבָּרְכוּ בּוֹ כָּל-גּוֹיִם יִאֲשְׁרוּהוּ: יח
בְּרוּךְ וַיְהִי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: יט וּבְרוּךְ וַשֵּׁם
כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת-כָּל
הָאָרֶץ אֱמֵן וַאֲמֵן: כ כָּלוּ
תַפְלוֹת דָּוִד בֶּן-יִשָּׁי:

תהילים מזמור קמ"ז

א תִּלְלוּ יְהוָה כִּי-טוֹב זַמְרָה אֱלֹהֵינוּ
כִּי-נִלְעִים נִאֲנָה תִהְלֶה: ב בּוֹנֵה
יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: ג
הַרְפֵּא לְשִׁבְרֵי לֵב וּמַחֲבֵשׁ לְעֵצְבוֹתָם: ד
מוֹנֵה מְסַפֵּר לְכוֹכְבִים לְכָל־שָׁמַיִם
יִקְרָא: ה גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב-כֹּחַ
לְתִבּוֹנָתוֹ אֵין מְסַפֵּר: ו מְעוֹדֵד עֲנָנִים

יִהְיֶה מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים עַד־אָרֶץ: ז עֲנֹו
 לַיהוָה בְּתוֹדָה זָמְרוּ לְאֱלֹהֵינוּ בְּכַנּוֹר:
 ח הַמִּכְסֶּה שְׁמַיִם וּבְעֵבִים הַמַּכִּינֵן לְאָרֶץ
 מִטֶּרֶם הַמְצַמִּיחַ הַרִים וְצִיר: ט נוֹתֵן
 לַבְּהֵמָה לְחֶמְהָ לַבְּגִי עֹרֹב אֲשֶׁר יִקְרְאוּ:
 י לֹא בַגְבוּרַת הַסּוּס יִחַפֵּץ לֹא־בְשׁוֹקֵי
 הָאֵישׁ יִרְצֶה: יא רוֹצֶה יְהוָה
 אֶת־יִרְאָיו אֶת־הַמְּיַחֵלִים לְחֶסֶד: יב
 שְׂבִיטֵי יְרוּשָׁלַם אֶת־יְהוָה הַלְלֵי אֱלֹהֵי
 צִיּוֹן: יג כִּי־אֵזַק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךָ בְּרֵחַ
 בְּגִיִּי בְּקַרְבֶּךָ: יד הַשֶּׁם־גְּבוּלֶךָ שְׁלוֹם
 קֶלֶב חֲטָיִים נִשְׁבִּיעֶךָ: טו הַשְׁלִיחַ אֲמַרְתוּ
 אָרֶץ עַד־מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: טז הַנִּתֵּן
 שְׁלֵג כְּצֶמֶר כְּפֹזֶר כְּאֶפֶר יִפָּזֵר: יז
 מִשְׁלֵיִךָ קָרְחוּ כַפְתָּיִם לִפְנֵי קָרְתוֹ מִי
 יַעֲמִד: יח יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיִמָּסֵם נִשְׁבַּב
 רוּחֹו יִזְלוּ־מַיִם: יט מִגִּיד דְּבָרוֹ
 לַיַּעֲקֹב חֲקִיו אֲמִשְׁפֹּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: כ לֹא
 עָשָׂה כֵּן וְלֹא־גֹוִי
 וּמִשְׁפָּטִים בַּל־יִדְעוּם הַלְלוּ־הוֹה:

תחילים מזמור קמ"ח

א הַלְלוּ־הוֹה וְהַלְלוּ אֶת־יְהוָה
 מִן־הַשָּׁמַיִם הַלְלוּ־הוֹה בְּמַרוֹמֵי־ב:

הִלְלוּהוּ כָּל-מַלְאָכָיו הִלְלוּהוּ
כָּל-צָבָאָו: ג הִלְלוּהוּ שְׁמֹשׁ וְיָרֵחַ
הִלְלוּהוּ כָּל-כּוֹכְבֵי אֹר: ד הִלְלוּהוּ
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַיָּם אֲשֶׁר ו מְטֵל
הַשָּׁמַיִם: ה יְהַלְלוּ אֶת-שֵׁם יְהוָה כִּי
הוּא צְנִיָּה וְנִבְרָאוּ: ו וַיַּעֲמִידֵם לְעַד
לְעוֹלָם חֶק-נִתְּנוּ וְלֹא יִגְעְבוּר: ז הִלְלוּ
אֶת-יְהוָה מִן-הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל
תְּהוֹמוֹת: ח אֲשֶׁר וּבְרַד שֶׁלֵּג וְקִיטּוֹר רוּחַ
סְעָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ: ט הַהַרְיִם
וְכָל-גְּבוּעוֹת עַץ פְּרִי וְכָל-אֲרָזִים: י
הַחַיָּה וְכָל-בְּהֵמָה רִמָּשׁ וְצִפּוֹר כָּנָף: יא
מִלְכֵי אֲרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שְׂרִים
וְכָל-שְׂפֹטֵי אֲרֶץ: יב בְּחוּרֵי
וְגַם-בְּתוֹלוֹת אֲזַקִּיִּם עַם-נְעָרִים: יג
יְהַלְלוּ וְאֶת-שֵׁם יְהוָה כִּי-נִשְׁגַּב שְׁמוֹ
לְבַדּוֹ הוֹדוּ עַל-אֲרֶץ וְשָׁמַיִם: יד וַיְהִי
קָרוֹ וְלַעֲלוֹ תְהַלֵּה לְכָל-חַסִּידָיו
לְבַנְיֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבּוֹ הִלְלוּהוּ:

תהילים מזמור ס"ח

א לְמַנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד שִׁיר: ב לָךְ
דָּמָה תְהַלֵּה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן אֲלֵךְ
יְשַׁלְּם-גִּדְרָה: ג שְׁמַע תְּפִלָּה עֲדִיף

כֹּל־בְּשָׂר יִבְאוּ: ד דְּבַרְי עוֹנֹת גְּבֹר ו
 מְנִי כְּשֵׁעֵינוּ אֶתְה תְּכַפְּרֶם: ה אֲשֶׁר־י ו
 תִּבְתָּר וּתְקַרֵב יִשְׁכֹּן וְצִרְיִי נִשְׁבַּעַה
 בְּטוֹב בֵּיתְךָ קָדֹשׁ הִיכָלְךָ: ו
 נִוְרָאוֹת וּבְצִדְקַתְּעַנְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
 מִבְּטַח כֹּל־קְצוֹי־אֶרֶץ וְגַם רְחוֹקִים: ז
 מִכִּיֹּ הֲרִים בְּכַחוֹ נִאֲזָר בְּגִבוֹהָה: ח
 מִשְׁבִּיחַ וּשְׁאוֹן גְּמִים שְׁאוֹן גְּלִיָּהֶם
 וְהִמּוֹן לְאֲמִים: ט וְגִירָאוֹ וּשְׁבִי
 קִצְוֹת מְאוֹתֶיךָ מוֹצְאֵי בְקָר וְעֶרֶב
 תִּרְגִּיו: י פְּקַדְתָּ הָאֶרֶץ וּתְשַׁקְּלֶהָ רִבַּת
 תַּעֲשֹׂנָה פִּלְג אֱלֹהִים מְלֵא מְיִם תִּכְיֹן
 יָגִנְם כִּי־כֹן תִּכְיֹנָה: יא תְּלַמִּיָּה רְוֵה
 נִתַּת גְּדוּדָהּ בְּרַב־בָּיִם תְּמַגְּנָה צְמֻחָהּ
 תִּבְרַךְ: יב עֲטַרְתָּ שֹׁנֵת טוֹבֶתְךָ אִמְעַגְלִיִּי
 יִרְעֶפוּן דָּשָׁן: יג יִרְעֶפוּ נְאוֹת מִדְּבַר
 אֲגִיל גְּבַעוֹת תַּחֲגֹרְנָה: יד לְבָשׁוּ
 כְרִים ו הֲצֵאוּ
 וְעַמְּקִים יִעֲטֹפוּ־בָר אֲתָרוּעֵנוּ
 אַפ־יִשְׁיֵרוּ:

תהילים מזמור קכ"ז

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוֹב הַהוֹה אֶת־שִׁיבַת
 צִיּוֹן הִזִּינוּ כְּחֻלְמִים: ב אֲז יִמְלֵא

שָׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנָנוּ רָגְהָ אֲזַ יֵאמְרוּ
בְּגוֹגִים הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים:
ג הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הַיְיָנוּ
שְׂמֻחִים: ד שׁוּבָה יְהוָה אֶת־שְׁבִיתָנוּ
כְּאֶפְיָקִים בְּנִגְבִּ: ה הַזְרַעִים בְּדַמְעָה
בְּרָגָה יִקְצְרוּ: ו הֶלְלוּ יְלֹד וּבְכֹהֶ
נִשְׂא מְשֻׁד־הַזֶּרַע בְּא־יָבֵא בְרָגָה נִשְׂא
אֶל־מִתְיוֹ:

זוהר

זוהר בראשית דף ל"ג ע"א

אמר רבי חזי'א מקנה המים דא צדיק
דכד

מטא למקנה המים כתיב וירא
אלהים כי טוב וכתיב אמרו צדיק כי
טוב, רבי יוסי אמר ישראל מקנה
איהו דכתיב מקנה ישראל יי, רבי
חזי'א אמר דא צדיק הינו דכתיב קרא
ימים בגין דנטליו ומבועין ונהרין
כלהו נטיל לון ואיהו מקורא דכלא
ואיהו נטיל כלא בגיני כד ימים
ועל דא וירא אלהים כי טוב וכתיב
אמרו צדיק כי טוב, ובגין דאתרשים

אִיהוּ אֶפְרַיִם בֵּין יוֹמָא קַדְמָאָה
 לְתַלְיַתָּא וְלֹא אֶתְמַר כִּי טוֹב בְּגוֹיָהּ
 דְּהָא בְּיוֹמָא תַלְיַתָּא עֲבַדַּת אֲרַעָא
 אִיבִין מְחִילָא דְהָאִי צְדִיק דְכְּתִיב
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׁא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב
 מְזִרְעָה

עץ פרי.

מא י עץ פרי דא עץ הדעת טוב ורע
 דאיהו

עבִיד אִיבִין וּפְרִין, עוֹשֶׂה פְרִי
 דָּא צְדִיק יְסוּד דְעֵלְמָא, לְמִינוּ דְכָל
 בְּנֵי נְשָׂא דְאִית לֹן רוּחָא קַדִּישָׁא
 דְאִיהוּ אִיבָא דְהוּא אֵילָנָא רְשִׁים בְּהוּ
 רְשִׁימָא לְמִינוּ, וּמֵאִי אִיהוּ בְרִית קַדְשָׁא
 בְרִית שְׁלוֹם, וּבְנֵי מְהִימְנוּתָא לְמִינוּ,
 לְמִינוּ עֲאֲלִין וְלֹא מִתְפָּרְשִׁין מִנִּיהּ,
 וְצְדִיק עוֹשֶׂה פְרִי הוּא, וְהוּא אֵילָנָא
 אֶתְעַבְרַת וְאֶפִּיקַת הוּא פְרִי לְמִינוּ,
 לְמִינוּ דְהוּא עוֹשֶׂה פְרִי דְיִהוּי
 כְּוֹתִיָּה, וְכָאָה חוֹלְקִיָּה מֵאֵן דְדִמִּי
 לְאִמִּיָּה וְלְאָבוּי וְעַל כֵּן רְשִׁימָא קַדִּישָׁא
 בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה בְּגִין דְדִמִּי לְאִמִּיָּה,
 (בְּגִין דְהִיא דְרַגָּא תְּמִינָאָה וְהִיא נְפִשָׁא דְפִרְחָא מִנֵּה)

אצטריכת לאתחזאה קמה לתמניא יומין) וְכִד
 אַתְּפֹרַעַת וְאַתְּגַלְיָא רְשִׁימָא קְדִישָׁא
 בְּגִין דְּיִדְמֵי לְאַבּוּי, וְעַל דָּא עַץ פְּרִי
 דָּא אָמַא, עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא בְּרִית קְדֻשָׁא
 אָבּוּי, לְמִינוּ דְּיִדְמֵי לִיה
 וְאַתְרֵשִׁים בִּיה.

אָשֶׁר וְרַעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ, וְרַעוּ בּוּ
 זָרַע בּוּ
 מְבַעֵי לִיה מְאִי וְרַעוּ בּוּ, אָלֵא
 זָרַע וְאִ'וּ בּוּ, עַל הָאָרֶץ הַכִּי הוּא
 וְדֵאִי דְהָא הוּא וְרַעַא אֲשֶׁדִי עַל
 אָרְעָא, וְכָאָה חוּלְקִיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל
 דְּאֲנוּן קְדִישִׁין וְדַמְזִין לְקְדִישִׁין,
 וְעַל דָּא וְדֵאִי כְּתִיב וְעַמְדָּא כְּלָם
 צְדִיקִים, כְּלָם צְדִיקִים וְדֵאִי דְהָא
 מְהַנִּי נְפָקוּ וּלְהַנִּי דַמְזִין, וְכָאִין
 אֲנוּן בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא
 דְּאַתִּי.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא כְּתִיב עוֹשֶׂה אָרֶץ
 בְּכַחוּ,
 מְאִי עוֹשֶׂה אָרֶץ דָּא קוּדְשָׁא

בְּרִיָּהּ הוּא לְעִילָא, בְּכַחוּ דְּא צְדִי' יִק, מְכִין תַּבְּל בְּחֻכְמָתוֹ, תַּבְּל דְּא אָרְג אֲדַתְתָּא, בְּחֻכְמָתוֹ דְּא צְדָק דְּכְתִיב וְהוּא יִשְׁפּוּט תַּבְּל בְּצִדְקָא, עוֹשֶׂה אָרְג דְּא קוּדְשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא דְּהוּא מְתַקֵּין אֲרַעָא וּמְתַקֵּין אֲרָחוּי, וּבְמָה בְּכַחוּ כְּדִקְדָּמְרוּ, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּאֲתָוּוֹן גְּלִיפֹן דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אֵית קוּטְרִי דְּאֲתָוּוֹן כ"ב קְטִירִין כְּחֵדָא תְּרִין אֲתָוּוֹן דְּא סְלִיק וְדָא נְחִית וְדָסְלִיק נְחִית וְדָנְחִית סְלִיק. וְסִימֹן דְּא אִי' יִק בְּיִ' אִי' ל.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר טִיפְסָא דְּשִׁיקְלָא בְּאֲמַצְעֵיתָא

קְיִמָּא וְסִימֹן בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וְגו', מִשְׁקָל לִישׁוֹן דְּקְיִמָּא בְּאֲמַצְעֵיתָא, וְרִזָּא דְּא שְׁקָל הִקְדָּשׁ כְּתִיב, וּמֵאֲזַנִּים בֵּיהּ קְיִמֹן וְאֲתַקְלוּ, מֵאֵן מֵאֲזַנִּים כְּמָא דְּאֲתָּ אָמַר מֵאֲזַנִּי צְדָק וְכִלְהוּ קְיִמִּין בְּמִשְׁקָל בְּשִׁיקְל הִקְדָּשׁ רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשִׁיקְל הִקְדָּשׁ דְּא רוּחַ הִקְדָּשׁ.

אמר רבי יצחק כתיב בדבר יי שמים
נעשו

וברוח פיו כל צבאם, בדבר יי
שמים נעשו אליו שמיא דלתתא
דאתעבידו בדבר שמים דלעילא, ברוח
דאפיק קלא עד דמטי לההוא נהר
דנגיד ונפיק ולא פסקין מימזי
לעלמין, וברוח פיו כל צבאם כלהו
תתאי קיימין ברוח דאיהו דכר,
משקה הרים מעלייתו מפרי מעשיה
תשבע הארץ, משקה הרים מעלייתו
מאן עלייתו כדקאמרו דכתיב המקרה
במים עלייתו, מפרי מעשיה תשבע
הארץ וזא דההוא נהר דנגיד ונפיק
לתתא הדא הוא דכתיב
עושה פרי אשר זרעו בו וגו' והא
אתמר.

זוהר ויקרא דף פ"ז ע"א

פתח רבי אלעזר ואמר אתם עדי נאם
יי

ועבדי אשר בחרתי למען תדעו
ותאמינו וגו', אתם עדי אליו
אינון ישראל, ותנינו אליו אינון

וְשָׂמָּה וְאָרְעָא דְכְּתִיב הָעִידוּתִי בְכֶם
 הַיּוֹם אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אָבֵל
 יִשְׂרָאֵל אֵינּוּן סְהַדִּינְוּ אֵלַיִן עַל אֵלַיִן
 וְשָׂמָּה וְאָרְעָא וְכֹלְא סְהַדִּינְוּ עַל־יְהוָה,
 וְעַבְדֵי אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי דָּא יַעֲקֹב דְכְּתִיב
 וַיֹּאמֶר לִי עַבְדֵי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּדָ
 אֲתַפְּאֵר, וְכְתִיב וְאֲתָהּ אֵל תִּירָא עַבְדֵי
 יַעֲקֹב. וְאִית דְּאֲמַרִי דָּא דְּוֹד וְדְּוֹד
 עַבְדֵי אֲקַרִי דְכְּתִיב לְמַעַנִי וְלְמַעַן דְּוֹד
 עַבְדֵי אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי דָּא דְּוֹד
 עֲלָאָה.

לְמַעַן תִּדְעוּ וְתִאֲמִינּוּ לִי וְתִבִּינּוּ כִּי
 אֲנִי
 מֵאִי כִּי אֲנִי הוּא, דְּאֲתַרְעִיתִי
 בְּהוּא דְּוֹד וּבְהוּא יַעֲקֹב, אֲנָא הוּא
 מְמֹשׁ, לְפָנַי לֹא נֹצֵר אֵל דְּתַנְיָנוּן קָרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב אֵל דְכְּתִיב
 וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קָרָא לְיַעֲקֹב אֵל, הַדָּא הוּא
 דְכְּתִיב לְפָנַי לֹא נֹצֵר אֵל וְאֲחַרִי לֹא
 יְהִיָּה, וּבְגִינְוּ כְּדָ אֲנִי הוּא כְּלָא כְּמָה
 דְּאֲתַמַּר, וְאֲחַרִי לֹא יְהִיָּה דְּהָא דְּוֹד

הכ"י

אָקרי וְלֹאוּ אֵית בְּתַרְיָה אָקרא.

תא וְיִי כַד בְּרֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלֵמָא

אֲתַקִּין כָּל מַלְאָה וּמַלְאָה כָּל חַד וְחַד
בְּסִטְרוֹי וּמְנִי עַל־יְהוּ חִילִין עֲלֵאִין,
וְלִית לָךְ אָפִילוּ עֲשָׂבָא זְעִירָא בְּאַרְעָא
דְּלִית לִיה חִילָא עֲלֵאָה לְעֵילָא, וְכָל
מָה דְּעַבְדִּין בְּכָל חַד וְחַד וְכָל מָה דְּכָל
חַד וְחַד עֲבִיד כְּלָא הוּא בְּתַקִּיפּוּ
דְּהֵיא חִילָא עֲלֵאָה דְּמִמְנָא עֲלִיה
לְעֵילָא וְכִלְהוּ נְמוּסִין גְּזִירִין
מְדִינָא, עַל דִּינָא נְטִלִין וְעַל דִּינָא
קְיִמִין, לִית מָאן דְּנִפְיֵק מִן קְיִומִיה
לְבַר, וְכִלְהוּ מְמַנּוּ מִן יוֹמָא דְּאַתְבְּרִי
עֲלֵמָא מִתְּפַקְדוֹן שְׁלִטוֹנִין עַל כָּל מַלְאָה
וּמַלְאָה וְכִלְהוּ נְטִלִין עַל נִימוּסָא אָקרא
עֲלֵאָה דְּנְטִלִין כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּכְתִיב
וּתְקַם בְּעוֹד לִילָה וּתְתַן טְרָף לְבֵיתָהּ
וְחַק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, כִּיּוֹן דְּנְטִלִין הֵהוּא
חַק כְּלָהוּ אָקרוּן חֲקוֹת וְהֵהוּא חַק
דְּאַתְיָהִיב לָהּ מִן שְׁמֵיָא קָא אֲתִי
וְכִדִּין אֲתַקְרוּן חֲקוֹת שְׁמַיִם, וּמְנַלִּין

דָּמַן שְׁמִים קָא
 אֲתָנִין דְּכְתִיב כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב אֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ
 בְּגִיט

דְּכָל חַד וְחַד מְמַנָּא עַל מְלָה
 יְדִיעָא בְּעֵלְמָא בְּהֵהוּא חֹק, בְּגִיט כִּי
 אָסִיר לְמַחְלָף זִינִין וְלֹאֲעֵלָא זִינָא
 בְּזִינָא אֲחָרָא בְּגִיט דְּאֲעֵקֶר לְכָל חֵילָא
 וְחֵילָא מֵאֲתֵרֵיהּ וְאֶכְחִישׁ פּוּמְבִי
 דְּמִלְכָא, כְּלָאִים מְהוּ כְּלָאִים כְּמֵאן
 דְּיְהִיב אֲחָרָא בְּבִי מְטָרָא כְּמָה דְּאֵת אָמֵר
 אֶל בֵּית הַכֶּלָּא בְּגִיט דְּלֹא לְמַעְבַּד
 מִיְדֵי, כְּלָאִים מְנִיעוּתָא דְּמִנְע לְכָל
 אֵינּוֹן חֵילִין מְעַבֵּידָתָא דְּלֵהוּן,
 כְּלָאִים עֲרַבּוּבֵיָא דְּעֵבִיד עֲרַבּוּבֵיָא
 בְּחֵילָא דְּלֵעִילָא וְאֶכְחִישׁ פּוּמְבִי דְּמִלְכָא
 כְּמָה דְּאֵתֵמֵר וּבְגַד כְּלָאִים שְׁעֵטְנֵז לֹא
 יַעֲלֶה

עֲלֵיָד.

תָּא חֻזֵי כְּתִיב וּמַעַן הִדְעַת טוֹב וְרַע
 לֹא

תֹּאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ

מוֹת תְּמוּת, וְהָא אֲתָמֵר דְּשָׁנֵי פְקוּדוֹי
 דְּמִלְכָא וְאַחֲרָיָה עַץ חַיִּים דְּבֵיהּ אֲשֶׁתְּלִים
 כְּלָא וּבֵיהּ תְּלִיָא מְהִימְנוּתָא וְאֲתְדַבֵּק
 בְּאַתְרֵי אֲקָרָא, וְהָא תְּנִינָן בְּכָלֵא בְּעֵי
 בְּרַ נְשִׁי לְאַחֲרָא עוּבָדָא כְּגוּוֹנָא
 דְּלַעֲיָלָא וְלְמַעְבַּד עוּבָדָא כְּמָה
 דְּאַצְטְרִיף, וְאִי אֲשֶׁתְּנִי בְּמִלָּה אֲקָרָא
 הוּא אֲנָגִיד עָלֵיהּ לְשָׂרְיָא בֵּיהּ מְלָה
 אֲקָרָא דְּלָא אֲצְטְרִיף, וְתָא חֲזִי בְּשַׁעֲתָא
 דְּבֵר נְשִׁי אֲחֲזִי עוּבָדָא לְתַתָּא בְּאַרְחַ
 מִיֶּשֶׁר כְּמָה דְּאַצְטְרִיף נְגִיד וְנִפְיָק
 וְשָׂרְיָא עָלוֹי רוּחַ קַדִּישָׁא עֲלָאָה,
 וּבְשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ אֲחֲזִי עוּבָדָא לְתַתָּא
 בְּאַרְחַ אֲעֲקִימָא דְּלִית אִיהוּ אֲוֶרְחַ
 מִיֶּשֶׁר כְּדִין נְגִיד וְנִפְיָק וְשָׂרְיָא עָלוֹי
 רוּחַ אֲקָרָא דְּלָא אֲצְטְרִיף דְּסֻטִּי לִיהּ
 לְבֵר נְשִׁי לְסֻטְרָא בֵּישׁ, מֵאן מְשִׁיף עָלֵיהּ
 הוּא רוּחָא, הוּי אֲוֶרְחַא הוּא עוּבָדָא
 דְּאַחֲזִי בְּסֻטְרָא

אֲקָרָא.

כְּתִיב דְּרָשָׁה צְמֹר וּפְשָׁתִים, דְּרָשָׁה מְהוּ
 דְּרָשָׁה דְּבַעֲיָא וְדָרִישׁ עַל צְמֹר
 וּפְשָׁתִים מֵאן דְּמַחְבֵּר לֹן כְּחֻדָּא, וְאִי

תימא בציצית אמאי שרי הא אוקמוה, אכל התם הוא ההוא לבושא בתקונוי באשלות עובדא פדקא קזי, תו דרשה צמר ופשתים למעבד נוקמא במאן דמחבר לון כחדא, אכל אימתי שריא בשעתא דאיהו באשלותא דכתיב ותעש בחפץ כפיה, וציצית הא אוקימנא דהתם בההוא כללא דשלימותא אשתכח ולא עביד מדי אכל בשעתא דלא אשתכח בשלימותא מאן דאתי לחברא לון כחדא אתער עליה רוחא דלא אצטרף, מלה דא מאן אוכח, קין והכל אוכחן דדא אתי מסטרא חד ודא אתי מסטרא אחרא ובגין כן לא לבעי לן לחברא לון כחדא וקרבנא דקין אתרסק

מקמי קרבנא דהכל.

ועל דא ובגד כלאים שעטנז לא נעלה
 עליה לא נעלה עליה סתם, לא נעלה עליה רוחא אחרא לשלטה ביה, ואצטרף ליה לבר נש לאתזאה עובדא דכשרא כמה דיאות ובההוא עובדא

שְׂרָיָא עָלְיָהּ רִוּחַ קַדִּישָׁא רִוּחַ עֲלָאָה
 לְאִתְקַדְּשָׁא בֵּיהּ, אֲתָא לְאִתְקַדְּשָׁא מְקַדְּשִׁין
 לִיָּה דְכְּתִיב וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם
 קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
 .י.י.

כְּתִיב וּמַעַן הִדַּעַת טוֹב וְרַע וּמָה עַל
 דָּא

גְּרִימִים אָדָם מִיָּתָה בְּעֲלָמָא מֵאן
 דְּאִתְזַי עוֹבְדָא אֲתָרָא דְלָא אֲצִטְרִיף עַל
 אַחַת כְּמָה וְכְמָה, שׁוֹר וְחִמּוֹר אוֹכְחִין
 מִסְטָרָא דָּא אֲקָרִי שׁוֹר וּמִסְטָרָא דָּא
 אֲקָרִי חִמּוֹר וְעַל דָּא כְּתִיב לֹא תִחְרוֹשׁ
 בְּשׁוֹר וּבְחִמּוֹר יִחְדּוּ לָא תַעֲבִיד
 עֲרֵבוּבֵיָא כְּתָדָא בְּגִין דְּאִתְעַר
 לְאִתְחַבְּרָא סְטָרָא אֲתָרָא כְּתָדָא לְאַבְאָשָׁא
 עֲלָמָא וּמֵאן דְּפָרִישׁ לוֹן אֲסָגִי שְׁלָמָא
 בְּעֲלָמָא, אוּף הֲכָא מֵאן דְּפָרִישׁ לוֹן
 בְּהֵוֵא גְוֹוְנָא כְּמָה דְּאֲמָרוּ דְלָא אֲשַׁתְּכַח
 שׁוּעַ טוֹוִי וְנוֹז כְּתָדָא הָאִי בְּרַ נְשׁ
 אֲסָגִי שְׁלָמָא עָלְיָהּ
 וְעַל כָּל עֲלָמָא.

קָרְבָּנָא דְּקָיִן הָוּה פְּשָׁתִים וְקָרְבָּנָא
דְּהָבֵל

הָוּה צָמֵר, לָאוּ דָּא כְּדָא וְלָאוּ
דָּא כְּדָא, רַזָּא דְמִלָּה קָיִן כְּלָאִים הָוּה
עֲרֵבֵבֵיָּא דְלָא אֲצִטְרִיף סְטָרָא אֲתָרָא
דְלָא זִינָא דְחִוָּה וְאָדָם, וְקוֹרְבָּנֵיהּ
מִהֵוּא סְטָרָא קָא אֲתִיָּא, הָבֵל מְזִינָא
קְדָא דְאָדָם וְחִוָּה וּבְמַעְהָא דְחִוָּה
אֲתַחְבְּרוּ אֵלֶיךָ תְּרִין סְטָרִין וּבְגִין
דְאֲתַחְבְּרוּ כְּקְדָא לָא אֲתִיָּא מְנִיָּהּ
תּוֹעֲלָתָא לְעֵלְמָא וְאֲתַאֲבִידוּ, וְעַד יוֹמָא
דִּין סְטָרָא דְלֵהוֹן קְיָיְמָא, וּמָאן
דְאֲחִזִּי גְרָמִיָּה בְּעוֹבְדָא דְחַבּוּרָא דָּא
אֲתַעֵר עָלֶיהָ אֵינּוֹן סְטָרִין כְּקְדָא
וְיָכִיל לְאֲתַזְקָא וְשָׂאֲרֵי עֵלוּי רּוּחָא
אֲתָרָא דְלָא אֲצִטְרִיף, וְיִשְׂרָאֵל בְּעָאן
לְאֲתַעֵרָא עָלֶיהָ רּוּחָא קְדִישָׁא לְמַהוּי
קְדִישִׁין לְאֲשַׁתְּכָחָא בְּשֵׁלְמָא בְּעֵלְמָא דִּין
וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

כְּתִיב וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד וּמְכַנְסֵי
בַד

יְהִיוּ עַל בְּשָׂרוֹ אֲמָאֵי אֲקָרִי בַד
יַחֲדָאֵי בְּגִין דְלָא בְּעֵי לְחַבְרָא לְהָאֵי

פְּשָׁתִים בְּאַחַר וְעַל דָּא לָא כְּתִיב מְדוּ
פְּשָׁתִים אֶלָּא בְּד יִחִידָא, וְכִהְנָא אֶמְאִי
אִיהוּ בְּעֵי לְאַתְחִזָּא בְּהַאי, אֶלָּא אֲלִין
מְאֵי בְּד בְּעֵי לְאַתְחִזָּא בְּהוּ עַל מְזַבַּח
הַעֹלָה כַּד הָוָה מְפָנִי קְטָרָא דְדִשְׁנָא
דְּעוּלָה דְהָא עוּלָה מְסֻטָרָא דְעֵבֻדָּה זָרָה
וְהִרְהוּרָא בִישָׁא קָא אֲתִיא, וּבְגִין כָּךְ
בְּעֵי לְאַתְחִזָּא בְּהוּ בְּלַחֲוִדֵיהוּ וְלָא
בְּעַרְבוּבֵיא כְּמָה דְאַמְרוּ בְּגִין דְיִתְכַפֵּר
לֵיהּ לְבַר נֶשׁ כָּל אֵינּוֹן חוּבִין
דְּאַתְנִין מִהֵוּא סְטָרָא, וְכַד עֵינִיל
לְמַקְדָּשָׁא אֲתֵר דְשְׁלִימוּ אֲשְׁתַּכַּח וְכַל
אֵינּוֹן פּוֹלְחָנֵי דְשְׁלִימוּתָא אֶף עַל גַּב
דְּאַתְחַבְרוּ לִית לָן בְּהַ כְּמָה דְאַמְרוּ
בְּצִיצִית בְּגִין דְתַמְן אֲשְׁתַּכַּחוּ וְאַתְחַבְרוּ
כָּל אֵינּוֹן זִינִין דְלַעֲיָלָא וְכַל
אֵינּוֹן מְאֵי מְקַדְּשָׁא מְשַׁתְּכָחִין בֵּיהּ
כְּמָה זִינִין מְשַׁנִּין דָּא מִן דָּא
וְכִלְהוּ אֲתַכְלִילוּ תַמְן כְּגִוּוֹנָא
דְלַעֲיָלָא, זְכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל
דְקוּדְשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא יְהִיב לָהּ
אוּרִיָּתָא דְקָשׁוּט אוּרִיָּתָא דְמַהֲמַנּוּתָא
וְרִיחָם לָהּ מְכַל שְׁאָר עַמִּין עוּבְדֵי

עבודה זרה וזרה דכתיב
 אהבתי אתכם אמר יי.

פתח רבי חייא אבתריה ואמר כי
 תבאו אל
 הארץ ונטעתם כל עץ מאכל
 וגו' ובשנה הרביעית יהיה כל פרי
 קדש הלולים ליי, כי תבאו אל הארץ
 הא אוקמוה חברייא, אבל תא חיי
 דהא אילנא לא עביד פירין אלא
 בארעא וארעא אפיק להון ואחיי
 ההוא איבא לעלמא וארעא לא עבדא
 פירין אלא מגו חילא אחרא דעלה
 כמה דנוקבא לא עבדא פירין אלא
 מגו חילא דדכורא, וההוא איבא
 לא אשתלים

באשלתא עד תלת שנין וחילא לא
 אתפקדא עליה לעילא עד דאשתלים,
 בתר דאשתלים אתפקדא עליה חילא
 וארעא אתתקנת ביה דהא עד תלת
 שנין ארעא לא אתתקנת ביה ולא
 אשתלמת עמיה, בתר דאשתלים

וְאֶתְתָּקֵנוּ כַּחֲדָא כְּדִין הוּא
שְׁלִימוּתָא.

תא וְיָי, נוֹקְבָא עַד תְּלַת זְמָנִין
דְּאֶתְעַבְרָא

אִיבָא דְמַעְהָא לָא אֲשַׁתְּלִים, בְּתַר
ג' עִידוּאָן נוֹקְבָא אֶתְתְּקֵנַת בְּהוּא
אִיבָא וְאֶסְתְּכְמוּ כַּחֲדָא, כְּדִין הוּא
אִיבָא שְׁלִימוּ דְכָלָא וְשְׁפִירוּ דְכָלָא,
בְּתַר דְנַפְקַת עַד ג' שְׁנִין לָא אֵית לִיה
חִילָא לְעִילָא דְהָא כְּדִין אֲשַׁתְּלִים
בְּשׂוּלָא דִילִיה, לְוִי אֶתְרַעֵי מְכָלָא
תְּלִיתָא לְאֻמִּיה דְּאֶתְתְּקֵנַת בִּיה
וְאֶסְתְּכְמַת

בְּהִידִיה.

בְּתַר ג' שְׁנִין אֶתְפַּקְדַת עֲלִיה חִילָא
עֲלָא

לְעִילָא, וּבְשַׁנְהָה הֶרְבִּיעִית יְהִיה
כָּל פְּרִיּוֹ קִדְשׁ הַלְוִלִים מֵאֵי קִדְשׁ
הַלְוִלִים, תּוֹשְׁבֵיבְתוֹן לְשִׁבְחָא לִיה לְקוּדְשָׁא
בְּרִיָּא הוּא, עַד הֵכָא מְכָאן וְאִילָף רַזָּא
דְּמִלָּה דְבְּשַׁנְהָה הֶרְבִּיעִית מִזְדְּוֹגַת כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּא הוּא וְהַלְוִלָא חַד

אֲשַׁתְּכֹחַ דְּכַתִּיב קִדְשׁ הַלְוִלִים הַלְוִלָא
 וְחִדְוָה בְּזִמְנָא פְּדָא, מֵאֵי שְׁנָה
 (הַרְבִּיעִית) דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְתַנְיָנָן שְׁנָה הַרְבִּיעִית דָּא כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל דְּאֵיהִי קִיּוּמָא רְבִיעָא
 לְכוּרְסֵיָא וְכֻלָּא חַד דְּהָא כְּדִין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְזִדְוּג בְּהַ בְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 וְכְדִין הִיא קִדְשׁ וְהַלְוִלָא קִדְשָׁא
 אֲשַׁתְּכֹחַ וְכְדִין חִיּוּלִין אֲתַמְנָן עַל
 עֲלָמָא עַל כָּל מְלָה וּמְלָה כְּדָקָא חִיּוּ
 לִיה מְכָאן וְלְהִלָּא מְתַבְּרָכָאן כְּלָהוּ
 וְשָׂרִי לְמִיכַל דְּהָא כְּלָהוּ בְּשִׁלְיֻמוּתָא
 דְּכֻלָּא

בְּשִׁלְיֻמוּתָא דְּעֵילָא וְתַתָּא.

וְעַד לָא אֲשַׁתְּלִים בְּכֻלָּא מְתַתָּא וּמְעֵילָא
 אֶסְרִיר לְמִיכַל מְנִיָּה וּמָאן דְּאָכִיל
 מְנִיָּה כְּמָאן דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וּבְכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְּהָא הִיא
 אִיבָא בְּלָא רְשׁוּתָא עֲלָא קִדְשָׁא קִיּוּמָא
 דְּלָא שְׂאֲרִי עָלֶיהָ עַד דְּיִשְׁתְּלִים וּבְלָא
 רְשׁוּתָא תַתָּא דְּהָא לָא אֶסְתַּכְּמַת חִיּוּ
 דְּאֶרְעָא בִּיָּה וְהִיא דְּאָכִיל מְנִיָּה אֶחָדִי
 גְּרַמִּיָּה דְּלִית לִיה חוּלְקָא לְעֵילָא

וַתִּתָּא, וְאִי בְּרִיךְ עֲלֵיהּ בְּרַכָּה לְבִטְלָה
 הוּא דְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד כְּעַן
 לָא שְׂרִיָּא עֲלוּי וְלִית בֵּיהּ חוּלְקָא,
 רַחֲמָנָא לִישְׁזַבִּינָן מְאִינוּן דְּלֵא
 מְשֻׁגְיָיו לִיקְרָא דְמַאֲרִיהוּן, זְכָאִין
 אִינוּן צְדִיקָיָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
 דְּאַתִּי, עֲלֵיהּ עֲלֵיהּ כְּתִיב
 וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ.

זוהר דברים דף ע"ד ע"ב

וְהִיא עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן אֶת הַמְּשֻׁפְּטִים
 הָאֵלֶּה

וְגו', וְאֶכְלֶת וְשִׁבַּעַת וּבִרְכַתְתִּי אֶת
 יְיָ אֱלֹהֵיךָ וְגו', פְּקוּדָא (י"ח) דָּא
 לְבִרְכָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל
 מַה דְּאֶכֶל וְשִׁתִּי וְאֶתְהַנֵּי בְּהַאי עֵלְמָא
 וְאִי לָא בְּרִיךְ אֶקְרִי גְזֵלָן לְגַבִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְכְּתִיב גּוֹזֵל אֶבְיּוֹ
 וְאִמּוֹ, וְהָא אִוְקְמוּהּ סְבִירָא בְּגִין
 דְּבִרְכָאן דְּבְרִיךְ בְּרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶתִּי לְאִמְשַׁכָּא חֵיִן מִמְּקוֹרָא דְּחֵיִי
 לְשִׁמְיָהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְדִישָׁא
 וְלְאַרְקָא עֲלֵיהּ מְהֵרָא מְשַׁחָא עֲלָאָה
 וְאֶתִּי לְאִתְמַשְׁכָּא מִתְמוֹן לְכָל עֵלְמָא,

וְכִתִּיב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ
 אֱלֹהֶיךָ וְאֵינְנוּ בְרָכְאן אָרִיק בְּרַנְשׁ
 בְּאֵינְנוּ מְלִין מַהְהוּא מְקוֹרָא עֲלֵאָה
 וְאֵתְבָרְכְאן כָּל אֵינְנוּ דְרַגִּין וּמְקוֹרִין
 וְאֵתְמַלְּיִין לְאֲרָקָא עַל כָּל עֲלָמִין
 וְאֵתְבָרְכְאן כְּלֵהוּ כְּחֻדָּא, וְעַל דָּא
 אֲצַטְרִיךְ בְּרַנְשׁ לְשׁוֹאָה רְעוּתִיהָ בְרַזָּא
 דְּבָרְכְאן בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּ אֲבָהוּ וּבְנִין
 כְּלָא כְּחֻדָּא, וּמֵאן דִּמְבָרַךְ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֵתְבָרַךְ וְנִטִּיל חוּלְקִיהָ
 מֵאֵינְנוּ בְרָכְאן בְּקֻדְמִיתָא דְכָל עֲלָמָא
 לְתַמָּא, כִּינּוּ דְשִׁמְא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְתַבָּרַךְ מִתְמָן נְחִית וְשָׂרָא עַל רִישִׁיהָ
 חוּלְקָא קְדֻמָּאָה, וְהָא אֲוֹקִימְנָא דְכִתִּיב
 בְּכָל הַמְקוֹם אֲשֶׁר אֲזָכִיר אֶת שְׁמִי אָבִא
 אֵלַיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ, כִּינּוּ דְהֵהִיא בְּרָכָה
 אֵתְיָא וְשָׂרְיָא עַל רִישִׁיהָ מִתְמָן
 אֵתְפֹשֵׁט בְּכָל

עֲלָמָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאֵינְנוּ בְרָכְאן נְחִיתִין
 מְתַעֲטָרִין
 חֲקֵל תְּפוּחִין קְדִישִׁין וּפְגִיעִין
 בְּהוּ כְּמָה דְרַגִּין דִּמְמָנוּ בְּעֲלָמָא,

וְנִחַתִּי בְּהוֹ, וְאָמַרְי וּמְכַרְיָי דָּא
 אֵיהוּ דוֹרוֹנָא דְשִׁדְר פְּלוֹנִי לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. מֵאן אֲתֵר נִחַתִּי, לְבַתֵּר
 דְנִחַתִּי מֵאֲתֵר רִישָׁא קְדָא דְצַדִּיק. תְּמֹן
 סְלֵקִין, מְתַעֲרִי לְנִחַתָּא אֲחֻרְנִין
 מְלַעֲיָא, וְאֲתַמְלִיָּא מְלַעֲיָא וּמִתְתָּא,
 קְדָא הוּא דְכְתִיב בְּרָכוֹת לְרֵאשִׁי צַדִּיק.
 כִּיֹּן דְהֵאֵי דְרָגָא אֲתַמְלִיָּא, אָרִיק
 לְהֵאֵי
 וּמִתְמֹן נְגִדִין וְאֲתַמְשְׁכוּן לְתַתָּא.

כד סְלֵקִין אֵינֹן בְּרָכְאן מִתְתָּא לִית
 פְּתֻחָא

וּפְתֻחָא לְעֵילָא וְלִית מְמַנָּא
 לְעֵילָא דְלָא פְּתַח כָּל אֵינֹן פְּתֻחִין
 וּמְכַרְיָי וְאָמַרְי בְּכָל אֵינֹן רְקִיעִין
 דָּא אֵיהוּ דוֹרוֹנָא דְמַלְכָא דְשִׁדְר פְּלוֹנִי
 דָּא הוּא דוֹרוֹנָא בְּקִיּוּמָא כְּדָקָא יְאוּת
 וּמֵאן אֵיהוּ בְּרָכָה דְאֲתִיבוּ עָלֶיהָ אָמֵן
 דְכָל בְּרָכָה דְאֲתִיבוּ עָלֶיהָ אָמֵן דָּא
 אֵיהוּ בְּקִיּוּמָא כְּדָקָא יְאוּת, וְכִיֹּן
 דְהֵאֵי בְּרָכְתָּא סְלֵקָא כָּל דְרָגִין דְלַעֲיָא
 כְּלָהוּ זְמִינִין לְגַבֵּי הַהוּא נְהוּרָא דְלָא
 נְהִיר בְּגִין לְאֲנְהָרָא לְגַבָּה וְכָל שְׁכוּן

אִי הִיא בְּרַכְתָּא דְּסִגְיָאִין מְבָרְכֵן לָהּ
 וּמְעַטְרִין לָהּ בְּעֵטְרִין קַדִּישִׁין בְּרִזָּא
 דְּאַמֵּן, אֲמֵן הוּא רִזָּא דְּקִשְׁרֵי דְּכָל
 יְחִוּדָא וּקְדוּשָׁה בְּרִזָּא דְּמַאֲרִיָּה וּמְעַטְר
 לָהּ הִיא בְּרַכְתָּא בְּעֵטְרִין עֲלֵאִין כְּדָקָא
 יָאוּת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוּ
 בְּאִינוּן דְּמְבָרְכִין לָיָהּ וְתִיאובְתִּיָּה
 בְּבְרַכְתָּא דְּלִתְתָּא דְּהִיא בְּרַכְתָּא סְלִקָּא
 וְאַנְהִיר בּוּצִינָא דְּלָא נְהִיר וְאַתְקִיף
 לָהּ בְּתוּקְפָא תְּקִיפָא לְסְלִקָּא לְעֵילָא,
 וְעַל רִזָּא דָּא כְּתִיב כִּי מְכַבְּדֵי אֶכְבְּד
 אֲלֵינוּ אִינוּן דְּמְבָרְכִין לָיָהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיָּה הוּא, וּבּוּצִי וְקִלּוּ אֲלֵינוּ אִינוּן
 דְּלָא מְבָרְכִין לָיָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא,
 וּמְנַעִין בְּרַכְתָּא מְפּוּמֵיָּהּ.

רִזָּא דְּרִזִּין לְאִינוּן דְּיַדְעֵי חֻקְתָּא
 דְּמַאֲרִיָּהוּן לְמַנְדַּע רִזָּא דְּבְרַכְּאֵן
 בְּפִקּוּדֵי אֲוִרְיָתָא וּבְכָל הַנְּאִין
 וְכִסּוּפִין דְּהֵאִי עֲלֵמָא לְאַרְקָא בְּרַכְּאֵן
 מְעֵילָא לְתַתָּא, כִּד בְּרַכְּאֵן דְּצִלוּתָא
 דְּאִינוּן תְּקוּנָא דְּמַאֲרִיָּהוּן מִתְתָּא
 לְעֵילָא וּמְעֵילָא לְתַתָּא, בְּרַכְּאֵן דְּלָאוּ
 אִינוּן בְּצִלוּתָא סְלִקִּין מִתְתָּא לְעֵילָא

עד דְמָטוּ גוּ נְהוּרָא דְלֵא נְהוּר
 וּמְתַעְרֵי בְּתוּקְפָא לְהוּא נְהוּרָא דְלֵא
 נְהוּר בְּהוּיָא בְּרַכָּה וְסִלְקָא אֲתַעְרוּ
 לְעֵילָא עַד דְמָטוּ לְכַרְסֵיָא עֲלָא
 מְקוּרָא דְכָל חַיִּין, כְּדִין נְפָקוּ מֵהוּא
 מְקוּרָא עֲלָא בְּרַכָּאן אֲחֻרָנִין וְאֲעָרוּ
 אֲלִין בְּאֲלִין וְנִשְׁקִי אֲלִין לְאֲלִין
 וְאֲתָאן וְשֻׁרְגִין לְרִישׁ צַדִּיק לְאֲרַקָּא
 לְתַתָּא, וְכַד נְחֻתִין
 אֲתַבְּרְכוּן אֲבָהוּן וּבְנֵין וְכָל שְׁרָגִין
 דְלְהוּן.

וְרִזָּא דְאֲלִין בְּרַכָּאן לְאֲתַעְרָא מְעֵילָא
 לְתַתָּא, בְּרִזָּא דָּא בְּרוּךְ דָּא רִזָּא
 דְמְקוּרָא עֲלָא מְכָלָא לְאֲרַקָּא וְלֹא מְשַׁכָּא
 וְלֹא נְהוּרָא כָּל בּוֹצֵינִין וְאִיהוּ בְּרוּךְ
 תְּדִיר דְלֵא פְסָקִין מִיְמוּי וּמְתַמְן
 שִׁירוּתָא דְאֲקָרִי עֲלֵמָא דְאֲתִי וְאִיהוּ
 קְצָה הַשְּׁמִים דְהוּא קְצָה קְצָה עֲלָא
 אִיהוּ בְּגִין דְאִית קְצָה כְּגוּוֹנָא דָּא
 לְתַתָּא וְאִיהוּ עֲלֵמָא תַתָּא, וְאֲקָרִי אוּרָ
 הַכִּי בְּרוּךְ לְקַבֵּל תַתָּא לְאֲרַקָּא לְתַתָּא
 וְלֹא תַעְרָא מְתַתָּא לְעֵילָא בְּבְרַכָּאן
 דְצִלוּתָא, וּבְרוּךְ דָּא אֲקָרִי הַכָּא בְּרִזָּא

דַּחֲכַמְתָּא עֲלָאָה דְאִמְלִי לְהֵהוּא אֲתָר בְּחַד
 שְׁבִיל דְקִיקָא דְאֵעִיל בֵּיה, אֲתָה לְבַתֵּר
 שְׁאֲרֵי לְאֲתַגְלִיָּא דְהָא הָאִי בְרוּךְ סְתִים
 אִיהוּ וּבְגִין כֶּף אֲקָרִי בְּאַרְח סְתִים
 בְּרוּךְ מְקוּרָא עֲלָאָה דְלָא אֲתַגְלִיָּא,
 אֲתָה שְׁיֵרוּתָא לְאֲתַגְלִיָּא לְבַר וּבְגִין
 כֶּף אֲקָרִי אֲתָה, וּמֵאן אִיהוּ דָא רְזָא
 דִּימִינָא וְאֲקָרִי כְהוּ לְגַבֵּי הֵהוּא אֲתָר,
 וְרְזָא דָא אֲתָה כְהוּ לְעוֹלָם מֵאן כְּהוּ
 לְהֵהוּא עוֹלָם אֲתָה וְדָא אִיהוּ יְמִינָא
 עֲלָאָה דְהָא

אֲשַׁתְּכַח לְאֲתַגְלִיָּא.

יְהוָה דָּא רְזָא דְאִמְצָעִיתָא רְזָא
 דְמְהִימְנוּתָא

בְּכַל סְטָרִין, אֵלְהִינוּ דָא סְטָרָא
 דְשָׁמְאָלָא דְכְלִיל בֵּימִינָא וּיְמִינָא בֵּיה
 וְאֲתַכְלִילוּ דָא בְּדָא לְמְהוּי חַד וְעַד
 הָכָא אֲתַקְשְׁרוּ בְּרַכָּאן דְכִיּוֹן דְאֵלִין
 אֲתַבְּרַכָּאן כְּהוּן דְלִתְתָא אֲתַבְּרַכָּאן,
 לְבַתֵּר דְאִינוּן אֲתַבְּרַכָּאן וְנִטְלִי בְּרַכָּאן
 לְגַרְמִיָּהוּ אֲתַהֲדְרוּ כְלִילָן כְּחַד לְהֵהוּא
 מְקוּרָא דְאִינוּן לָא יְכַלִּין לְאֲתַהֲדְרָא
 לְגַבֵּי הֵהוּא אֲתָר עַד דְאֲתַבְּרַכּוּ, כִּיּוֹן

דְּאֶתְבָּרְכוּ בְּקִדְמִיתָא אֶתְהֲדָרוּ וְעָא לִין
 לְגַבֵּי הַהוּא אֶתְר לְנִטְלָא בְּרָכְאן
 יְתִירִין אֶחְרָנִין לְאֶרְקָא לְתַתָּא וְעַד
 דְּאִינוּן אֶתְבָּרְכְּאן לָא עָא לִין וְלָא
 תְּאָבִין לְגַבֵּיהּ, וְרִזָּא דָּא וְלָא יִרְאוּ
 פְּנֵי רִיקָם, וְכַד תְּבִין לְגַבֵּי הַהוּא
 אֶתְר וְעָא לִין תְּמֹן כְּדִין אֶקְרִי הַהוּא
 אֶתְר מְלָא, וּמְלָא לָא אֶתְקְרִי בְּר כַּד
 אִינוּן מִתְקַרְבִּין לְגַבֵּיהּ וּמִתְבָּרְכוּ,
 וּמְלָא אִימְתִי אֶקְרִי מְלָא כַּד רְבַרְבְּנוּ
 אֶתְנִין לְגַבֵּיהּ עֵתִירִין מְסַתְּפִקֹן בְּכַל
 מַה דְּאֶצְטְרִיכוּ בְּלָא חֶסְרוּנָא כְּדִין
 אִיהוּ מְלָא, מְלָא לְתַתָּא כַּד אֶלִין
 מְעַטְרֹן לִיהּ בְּסַפּוּקָא בְּעַטְרִין קְדִישִין
 וְהִכָּא אֶקְרִי מְלָא, וּמֵאן אִיהוּ הַעוּלָם
 אֲשֶׁר קְדִישָׁנוּ וְצִוְנוּ וּבְגִין דְּאִיהוּ
 עֲלֵמָא דְּלָא אֶתְגַּלְיָא לְבַר וְאִיהוּ סְתִים
 קְרִי לִיהּ הַכִּי בְּאַרְח סְתִים וְעַל דָּא לָא
 אֶקְרִי אֶלָּא בְּאַרְח סְתִים, וְלַעוּלָם
 יְמִינָא אֶתְה כְּמַה דְּאֶתְמַר וְעַל דָּא כְּהוּ
 כְּפִיף לְגַבֵּי הַהוּא אֶתְר בְּרִישָׁא
 וּבְסוּפָא, וְעֲלֵמָא תְּתָא כַּד אֶתְקַשֵּׁר
 לִימִינָא וְאֶתְדַבֵּק בִּיהּ קְרִי מִתְתָּא

לְעֵילָא בְרוּךְ, וְלֵא אֲקָרִי בְרוּךְ בַּר
 בְּרִזָּא דְמִקְוָא דְאֵתְדִבְקָא בְהַדְיָה וְעֵיל
 בִּיה וְאִמְלִי
 לִיה.

אַתָּה, רִזָּא דְהוּא כְהוּ לְאֵתְדִבְקָא
 בְהַדְיָה,

וְעַל דָּא בְּצִלּוֹתָא בַר נָשׁ כּוֹרַע
 בְּבְרוּךְ דְאִיהוּ עֲלֵמָא כְּפוּף לְגַבֵּי
 עֵילָא, וְדָא אִיהוּ שְׁנוּי בֵּין בְּרוּךְ
 דְצִלּוֹתָא וּבֵין בְּרוּךְ דְשָׂאָר בְּרַכָּאן
 וְכֵלָא בְּרִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ לְאַרְקָא בְּרַכָּאן
 לְכָל עֲלָמִין, בְּרוּךְ דְצִלּוֹתָא בַר נָשׁ
 כּוֹרַע בִּיה בְּבְרַכּוּי וְגִחִין רִישָׁא בְּאַתָּה
 בְּגִין דְאַתָּה אֲקָרִי רֵאשׁ וְעַל דָּא כְהוּ
 נְטִיל בְּרֵאשׁ וְאִיהוּ רֵאשׁ תְּדִיר וּבְגִין
 כְּרִיעָה בְּבְרוּךְ וְגִחִינוּ דְרִישָׁא
 בְּאַתָּה, וְכְהוּ בְּכָל אֵתְר דְאֲקָרִי אַתָּה
 גִּחִין בְּצִלּוֹתָא, מְלָךְ בְּתַר דְגִחִין תּוּ
 לָא וְקִיף, מֵאִי טַעְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אָמַר לָהּ לְסִיְהָרָא זִילִי אֲזַעִירִי
 גְרַמִּיךְ וְתוּ לָא וְקָפָא וּבְגִין דָּא
 בְּרַכָּתָא דְבַר נָשׁ בְּרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אָתְעַר לְאַרְקָא בְּרַכָּאן מְלַעִילָא

סדר לימוד לט"ז בשבט

לְעַלְמֵינוּ כְּלֵהוּ כְּמָה דְאִתְמַר, זַכָּאִין
 אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעִלְמָא דִּיל
 וּבְעִלְמָא דְאִתִּי.

כְּתִיב, כִּי אָתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם
 וְגו' , תְּנִינוּ
 לְזַמְנָא דְאִתִּי אֲמַרִין לֵיה
 לְיִצְחָק וְכו' , בְּגִין דְשָׁמְאֵל אֲתִכְלִיל
 בִּימֵינוּ אֲבָל יְמֵינוּ מְנַלְן דְאִקְרִי אֲב
 דְכְתִיב וַיִּשְׁמְהוּ לוֹ לְאָב וּלְכֹהֵן, וְאָף
 עַל גַּב דְדִלְעֵילָא אִקְרִי אֲב וְאִפִּילוּ
 לְנְהוּרָא דְלָא נְהִיר בְּשַׁעֲתָא דְאִתְדַבֵּק
 בִּימֵינוּ אִקְרִי אָתָּה כְּמָה דְאִתְ
 אֲמַר אָתָּה יְיָ אָבִינוּ גִּוְאֵלְנוּ וְגו' .

ושוב יפטירו בשפה נוסח תפלה זו קודם אכילת

הפירות

ס ס

ס

אנא האל העו"שה והיו"צר והבו"רא והמא"ציל עולמות
 העליונים ובעזרתם ובעביונם בראת דוגמתן על
 הארץ מתחת, כולם בחכמה עשית עליונים למעלה
 ותחתונים למטה לחבר את האהל להיות אחד, ואילנין
 ודשאים מן האדמה הצמחת בקומתם ובעביונם של

מעלה להודיע לבני אדם חכמה ותבונה בהמה להשיג בנעלמים, ופקדת עליהם במשמרת מלאכיה הקדושים הממונים והמשטרים להגדילם ולהעמיחן ועלימו תטוף שפע וכח מדותיה העליונות ויעשו פרי תבואה וכל עץ פרי עושה פרי למינו.

ומפרי מעשיך תשבע הארץ לאכול מפריה ולשבוע מטובה להחיות בהם נפש כל חי מן הכח הרוחני אשר בהן מפרי פי מלאכיה הקדושים הנוטרים את פריה, וממנו פרייך נמצא שכר פרי הבטן להחיות ולזון את הגוף וזיה פריה למאכל ועלהו לתרופה, וזה היום תחלת מעשיך להחניטם ולחדשם איש יביא בפריה עושה פרי למינהו כי כן ימלאו ימי החנוטים לפירות האילן העליון עץ החיים אשר בתוך הגן ועשה פרי למעלה.

ויחי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת אכילת הפירות שנאכל ונברך עליהן עתה ואשר נהגה בסוד שורשיהן, יתעוררו שרשיהן העליונים אשר המה תלויים בם להשפיע עליהן שפע רצון ברכה ונדבה, וגם הממונים והמשטרים עליהן יתמלאו מעוז שפע הדרן לשוב שנית להגדילם ולהעמיחם מראשית השנה ועד אחרית השנה לטובה ולברכה ולחיים טובים ולשלום, וקיים לנו את הדבר שהבטחתנו על ידי מלאכי חוזק וגערתי לכם באוכל ולא ישחית לכם את פרי האדמה ולא תשכל לכם הגפן בשדה אמר ה' צבאות.

השקיפה ממעון קדשיך מן השמים וברך עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה, תשיתהו ברכות לעד תחדהו בשמחה את פניך, ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו ועליהם תבא ברכת טוב להתברך פירותיה במיעיניו אחד המרבה ואחד הממעיט גם ברכות יעטה בבריאות הגוף, שם יצוה ה' את הברכה חיים עד העולם, ועוז הדר הברכות באכילת הפירות יהיו למאורות במעיין הברכות צדיק חי העולמים ונראתה הקשת שש ומתפאר בגוונים שלו, ומשם ישמע עלינו שפע רצון ורחמים למחול ולסלוח מעוונותינו ואשמתנו אשר נואלנו ואשר חטאנו והיינו מרשיעי ברית ופגמנו בפרי צדי"ק חי העולמים ומנענו רביבי השפעתו ונשחתו כל מקורות וישוב עתה הכל לאיתנו הראשון ותשב באיתן קשתו, כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרנו.

וכל הניצוצות שנתפזרו על ידינו או על ידי אבותינו ובעון אדם הראשון אשר חטא בפירות האילן, עתה ישובו להתכלל בעוז הדר עץ החיים ויוסר מהם כל רע בכח שמך הגדול היוצא מפסוק ח"ל ב'לע ו'יקיאנו, ובשוב הכל לאיתנו הראשון ולא ידח ממנו נדח כי אתה ה' לבדך מקבץ נדחי ישראל.

ובכן את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך וירום הודו ותנשא מלכותו על כל

העולם כולו, ותחת הנעיצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס והיה לה' לשם לאות עולם לא יכרת, ויהי פסת בר בארץ בראש הרים ירעש כלבנון פרו ויציעו מעיר בעשב הארץ, אז ירננו עצי היער ועץ השדה נשא ענף ועשה פרי דבר יום ביומו, ולקחת מראשית כל פרי האדמה להביא בכורים לפני מזבח ה' בהלל והודות לה' אלהינו ורב טוב לבית ישראל, ישושום מדבר ועיה ותגל ערבה ותפרח כחבעלת, פרח תפרח ותגל אף גילת ורנן כבוד הלבנון נתן לה הדר הכרמל והשרון המה יראו כבוד ה' הדר אלהינו במהרה בימינו אמן, עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען קדושתך עשה למען תורתך למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

ושוב אחר העתר עתרת זאת יעלה דברו במעשה שפר תקוני הפירות בסדר זה

חטה

יעשה ממנה תבשיל או יביא פת הבאה בכסנין לאחר הסעודה ויהגה בזוהר בלק דף קפ"ח ע"ב

פְּתַח הַהוּא יַנּוּקָא וְאָמַר וְהִיא
בְּאֶזְרָאֵיכֶם

מְלַחֵם הָאֲרֵץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לַיָּי, קָרָא דָא עַל עוֹמְרֵי הַתְּנוּפָה אֲתָמֵר, מֵאִי תְנוּפָה אִי בְּגִין דְּאֲנִיף לִיה כְּהִנָּא לְעֵילָא אִיהִי תְנוּפָה מֵאִי אֲכַפֵּת לָן אִי אֲנִיף אִי מֵאִיף, אֲלָא וּדְאִי אֲצִטְרִיף לְאֲרָמָא לָה לְעֵילָא וְהִינּוּ תְרוּמָה, וְאִי עַל גַּב דְּדִרְשִׁינָן תְּרִי מִמָּאָה וְהִי הוּא אֲבָל תְּנוּפָה מֵאִי הוּא אֲרָמוּתָא, וְרִזָּא דְחֻקְמִתָּא הִכָּא, אִי חֻסִּידִי קִדְיִשִׁין מֵאֲרִי דְרוּמְחִין לָא שְׂמִשְׁתּוֹן לְרַבֵּי שְׂמַעְיָה חֻסִּידָא דְאִי לָאו תְּנַדְדַּעוֹן תְּנוּפָה מֵאִי הִיא, חֻטָּה מֵאִי הִיא, שְׁעוּרָה מֵאִי הִיא.

תְּנוּפָה דְּקָאֲמַרִּין הִינּוּ תְנִי' וְרִזָּא פִ'ה,

דִּילִיָּה תְנוּ כְבוֹד לַיָּי אֲלֵהֵיכֶם דְּהָא פָּה הִינּוּ כְבוֹד דְּבַעֲיָנָן לְמִיָּהב לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְעַל דָּא אֲבַעֲי לָן לְאֲרָמָא לְעֵילָא לְאֲחֻזָּא דְלִיָּה אֲנָן יְהִבִּין לְהֵאִי פָּה דְלִית שְׂבָחָא לְמִלְכָא עֵלְאָה אֲלָא כִּד יִשְׂרָאֵל מְתַקְנִי

לִיָּה לְהֵאֵי כְבוֹד וְיִהְיֶה לִיָּה לְמִלְכָּא
 כְּבוֹד, וְדָא הוּא תְּנֻוּ פֶּה תְּנֻוּ כְּבוֹד
 וְאַרְמָא אִיהוּ וְדָאֵי, קָרָא דְשָׁרִינָן בִּיָּה
 וְהִיָּה בְּאֶכְלְכֶם מְלָחָם הָאָרֶץ וְכִי לְכֶם
 הָאָרֶץ שְׁעוּרָה אִיהוּ לָאוּ הִכִּי וְאִנָּן
 שְׁעוּרָה מְקַרְבִּינָן בְּגִיִן דְשְׁעוּרָה קְדַמְאָה
 לְשָׂאֵר נְהֻמָּא דְעֻלְמָא, שְׁעוּרָה אִיהוּ
 שְׁעוּרָה דְה' א' יְדִיעַ הוּא בְּשִׁיעוּרָא
 דְה' א', חֻטָּה נְקוּדָה בְּאֻמְצֵיתָא דְלִית
 חוּלְקָא לְסִטְרָא אֲחָרָא דְחוּבָא תַּמּוּן, חֻטָּה
 בְּרִתָּא דְמִתְחַטָּא לְקַמֵּי אָבוּהָ וְעֵבִיד לָהּ
 רְעוּתָא וְמָה חֻטָּה כְּלָלָא
 דְכ' ב' אֲתוּוּן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶרְעַל גַּב דְּהוֹה לָן
 לְמִשְׁמַע הִכָּא אֵית לָן לְמִימַר
 וְלְדַרְכָּא קְשָׁתָא, אָמַר הוּא יְנוּקָא הָא
 מְגִנָּא לְקַבֵּל גִּירָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 וְדָאֵי חֻטָּה הִכִּי קְרִינָן לָהּ אָבֵל חֻמֵּינָן
 בְּשִׁבְטִים כְּלָהּ דְלִית בְּהוּ ח' ט' וְבָה
 אֵית ח' ט' וְקְרִינָן חֻטָּה, אָמַר הוּא
 יְנוּקָא וְדָאֵי הִכִּי הוּא דְהָא ח' ט'
 שְׂרִיָּא סְמִיָּד לָהּ, בְּהוּ בְּשִׁבְטִין לָא הוּוּ
 אֲתוּוּן אֶלִּין דְקָא אֲתוּ מִסְטְרָא דְקְדוּשָׁה

דְּלַעֲיֵלָא אָבֵל לְגַבְהָ שְׁרִיָּא וְאִי בְּעֵית
 לְאַפְקָא חֲרָבָא, וְתִימָא אָמַאי נְקֻטַּת
 אֲתוּוֹן אֲלִיוֹ הֵהִיא בְּרַתָּא, אֶלְא אִי
 תְּנַדַּע חוּבָא דְּאָדָם הֲרַאשׁוּן, דְּאָמְרוּ
 חֲטָ'ה הִנֵּה תְּנַדַּע הָא וְאִי לְנָא דָּא כַּד
 נְצַח כְּלָא סְטָרָא דְּטוֹב נְקִיט לְכָל סְטָרָא
 אֲחָרָא

וְכַפְיָא לִיה.

חֲבַרְיָא קְדַמְאֵי פְּרִישׁוּ מְלָה דָּא וְשָׂרוּ
 לָהּ

מְרַחֲקֵי חֲטָה סְתָם, אֲתוּ
 בְּתַרְאֵי וְאָמְרוּ חֲטָה מְמַשׁ, אֲתָא יְשַׁעְיָה
 וּפְרִישׁ לָהּ דְּכַתִּיב וּמְחַתָּה כִּי לֹא
 תִקְרַב אֲלֵיךָ וְעַל כֵּן נִקְוּדָה בְּאַמְצַעֵיתָא
 דְּלָא יְהֵא חֲטָאָה דְּאֵלוּ נִקְוּדָה לָא הִוִּי
 חֲטָאָה לְהוֹי וְחֵלּוּפָא בֵּין ט' לְת'
 תְּבִירוּ לְסְטָרָא אֲחָרָא בְּרִירוּ
 דְּמִי לָהּ.

אֲתוּוֹן חֲבַרְיָא דְּלָא שְׁמַשְׁתוּן לְרַבִּי
 שְׁמַעְיָה

חֲסִידָא, אֲמַרִין דְּבִקְחַמְשַׁת זִינֵי
 דְּגוּן לָא אֵית חוּלְקָא לְסֵטֶר אֲחָרָא,

וְלֹא־וְהָאֵלֹהִים כָּל־מַה דְּאֶתְבָּלִי בְּאַרְעָא
 לְסִטְרָא אֶתְרָא אֵית בֵּיה חוּלְקָא, וּמֵאֵן
 חוּלְקָא אֵית לִיה מוּז דְּתִדְפְּנֵי רִוּחַ
 דְּכְתִיב לֹא כֹן הִרְשָׁעִים כִּי אִם כְּמוּז
 אֲשֶׁר תִּדְפְּנֵי רִוּחַ וְדָא הוּא רִוּחָא
 דְּקָדוּשָׁא, וְכְתִיב כִּי רִוּחַ עֲבָרָה בּוֹ
 וְאִינְנֵי וְגו' בְּגִין דְּרוּחַ קָדְשָׁא מְפִזָּר
 לִיה בְּכָל סְטֵרִין דְּעֵלְמָא דְלֹא יִשְׁתַּכַּח,
 דָּא בְּנוֹקְבָא דְּכוּרָא מְאִי הוּא תְּבִין,
 וּמוּז וְתְבִין כְּפִדָּא אֲזֵלִין וְעַל דָּא
 פְּטוּר מִמַּעֲשֵׂר דְּלִית בֵּהּ חוּלְקָא
 בְּקָדוּשָׁה, ה' דְּגֵן בְּנִקְיֵי בְּלֹא תְבִין
 וּמוּז, ח' ט' דְּכֹר וְנוֹקְבָא מוּז וְתְבִין
 ה' בְּנִקְיֵי דְּדְגֵן, וְעַל דָּא שְׁלִימוֹ
 דְּאֵילָנָא חֲטָה אִיהּ וְאֵילָנָא דְּחֲטָה בֵּיה
 אָדָם הִרְאִשׁוֹן חֲטָה הָהּ דְּכֹלֵא אִיהּ
 בְּרִזָּא, וּבְמִלָּה דְּחֲטָה, תְּנוּה רַבִּי
 אֶלְעָזָר וְתְנוּהּ חַבְרֵיָא, אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר

וְדָאִי הִכִּי הוּא.

אָמַר הַהוּא וְנוֹקְבָא הִכִּי הוּא וְדָאִי
 קָרָא
 דְּשִׁרְיָנֵן בֵּיה דְּהָא שְׁעוּרָה

אֶקְדִּים לְמִיתֵי לְעֵלְמָא וְאִיהוּ מְתַקֵּן
 לְמִיכְלָא דְבְעִירָא סְתָם אִיהוּ רַזָּא דְאֶלְף
 קָרִים דְמַגְדְּלִין בְּכָל יוֹמָא וְהִיא אֶכְלָה
 לֵון וְאֶקְרִי לְחָם תְּרוּמָה מִיכְלָא דְהֵהוּא
 תְּרוּמָה וְאֶתְקְרִיב בְּלִילְיָא דְהֵא כְּתִיב
 וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֵאכַל מִן
 הַקֶּדָּשִׁים כִּי לְחָמוּ הוּא, מִן הַקֶּדָּשִׁים
 דָּא תְּרוּמָה, מִן הַקֶּדָּשִׁים וְלֹא קֶדְשִׁים
 דְהֵא קֶדֶשׁ סְתָם לָא אֶקְרִי
 תְּרוּמָה דְחֻמְרָא בְּקֶדֶשׁ מִבְּתְרוּמָה תָּנִן.

אַרְעָא קְדִישָׁא בְּרִשׁוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִישׁוֹ
 הוּא

הַיּוֹם וְרִשׁוֹ אֶתְרָא לָא עָאֵל
 תָּמֵן, הִיִּף אֶבְדִּיקַת אֶרְעָא אִי קִיַּמַת
 בְּמִהְיֵמְנוּתָא וְלֹא אֶתְחַבְּרַת בְּרִשׁוֹ אֶתְרָא
 בְּקָרִיבוֹ דְתְּרוּמָה דָּא דְשְׁעוּרִים כְּגֻוְנָא
 דְרַזָּא דְסוּטָה, אָמַר רַבִּי אֲבָא וַדַּאי
 שְׁנַנְא דְחַרְבָּא לְגַבְדָּא, אָמַר הֵהוּא
 וַדַּאי, וַדַּאי אֶתְקַפְנָא בְּמַגֵּן וְצִינָא
 לְאַגְנָא מַנִּיה.

(ויברך כל אחד על מין החטה)

זוהר פנחס דף רמ"ז ע"א

בלולה בְּשֵׁמוֹן כְּתִית, בְּשֵׁמוֹן בְּהוּא
שֵׁמוֹן

דְּנָגִיד וְנָפִיק מְלַעֲיָא, אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן יְאוֹת אֲמַרְתָּ אֲבָל מֵאֵי
כְּתִית, אֲלֵא רַזָּא עֲלָא אִיהוּ דְכִיּוֹן
דְּאִיהוּ שְׁמוֹן, מֵאֵי כְּתִית אֲלֵא רְמִזָּה הוּא
דְּקָא רְמִיז לְשִׁמְשָׁא בְּנוֹקְבָא לְאַנְגָּדָא
לְגַבְהָ שְׁמוֹן כְּתִית כְּדְקָא יְאוֹת לָהּ לָא
הוּי אֲלֵא כְּתִית לְאַפְקָא מִזִּיתִים
דְּאִינוֹן שְׁיִפּוֹן דְּגוֹפָא וְלְאַמְשָׁכָא
הוּא נְגִידוֹ מְלַעֲיָא בְּכָל שְׁיִפָּא
וְשְׁיִפָּא וְצִדִּיק אִיהוּ דְכְּתִישׁ כְּתִישׁוֹן
וְאַפִּיק מְכָל אִינוֹן שְׁיִפּוֹן עֲלָאִין
דְּאִינוֹן זִיתוֹן קְדִישׁוֹן מְשַׁח רַבּוּ
בְּתִיאובְתָּא שְׁלִים לְגַבֵּי נוֹקְבִיהָ וְאֵי
לָא כְּתִישׁ לָא יְפוֹק הוּא מְשַׁחָא אֲלֵא
בְּלָא תִיאובְתָּא דְשְׁיִפּוֹן וְהוּא נְגִידוֹ

לֹא אֶתְהַנֵּי מַנִּיהַ נִוּקָבָא וְלֹא הוּי
 כְּדָקָא יָאוּת עַד דְּתָהָא בְּלוּלָה מַנִּיהַ
 מְכַל שְׁיִפּוּי וְעַל דָּא בְּלוּלָה
 בְּשִׁמּוֹן כְּתִית לְאֶתְהַנְּאָה וְלֹאֲתִזְנָא מַנִּיהַ.

אמר רענא מהימנא, בוצינא קדישא
 כמה

מְתִיקוּן מִיְלָד, וְדַאי אֶתְמַר
 הַכָּא בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן כְּתִית, וְאֶתְמַר הַתָּם
 בְּאוּרֵיִתָא דְּבַעַל פָּה בְּלוּלָה בְּמִקְרָא
 בְּמִשְׁנָה בְּתַלְמוּד, וְעוּד אֵית רַזָּא
 תְּנִינָא, בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן כְּתִית וְדַאי
 לָאוּ אוּרֵיִתָא אֵיהִי בְּלוּלָה אֶלְא לְמַאן
 דְּסָבִיל כְּמַה מְכַתְּשִׁין בְּגִינָה כְּמַה
 דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מְתַנִּיתִין דְּלִית
 אוּרֵיִתָא מְתַקְיִמַת אֶלְא בְּמִי שְׁמַמִּית
 גְּרַמִּיהַ עֵלָה, וְעוּד אֶמְרוּ בְּזִמְן שְׁאֲתָה
 מְכַתַּת רַגְלֵיךָ מְמַדִּינָה לְמַדִּינָה תִּזְכֶּה
 לְרֵאוּת פְּנֵי שְׁכִינָה, וְעוּד בְּלוּלָה
 בְּשִׁמּוֹן כְּתִית דָּא הוּא דְּמְקַיִם פֶּת בְּמַלְחָה
 תֹּאכַל וּמִים בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתָּה, וְעוּד
 בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן כְּתִית הֵדָא הוּא דְּכְתִיב
 וְהוּא מְחֻלָּל מְפֹשְׁעֵינוּ מְדוּכָא
 מְעוֹנוֹתֵינוּ, וְעוּד בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן כְּתִית

דָּא צַדִּיק חַי עֲלֵמִין דְּנִגִּיד טַפִּין
 קְדִישִׁין דְּאִינוּן פִּירוּרִין כְּזִיתִים
 מְמוּחָא עֲלָא דְאִינוּן חַד עֲשָׂרוֹן לְקַבֵּל
 י', וּשְׁנַי עֲשָׂרוֹנִים י' י', וּשְׁלֹשָׁה
 עֲשָׂרוֹנִים לְפָר י' י' י' וְאִינוּן
 עֲשָׂרוֹן לְכַבֵּשׁ וּב' עֲשָׂרוֹנִים לְאֵיל
 וּשְׁלֹשָׁה עֲשָׂרוֹנִים לְפָר.

וְרָזָא דְּמֵלָה אָמְרוּ בְּתַעֲנִיּוֹת, אֵין
 טַפָּה

יוֹרְדַת מְלַמְעָה שְׂאִין עוֹלִין
 כְּנִגְדָּה טַפִּים, וְאִינוּן בְּרָזָא דָּא ג'
 וְרַמִּיזוּ דִילְהוֹן לְקַבֵּל תְּלַת מוּחִין,
 חַד מוּחַ הַזְּכָרוֹן, תְּנַיִנָא מוּחַ
 הַמְּחֻשְׁבָּה, תְּלִיתָא מוּחַ הַדְּמִיוֹן,
 הַדְּמִיוֹן וְהַזְּכָרוֹן סְלָקִין מִן לְבָא
 הַמְּחֻשְׁבִּית נַחְתָּא עַל לְבָא וּמְקַבְּלִין לָהּ
 עַל יְהוּ כְּמִלְכָא בְּגִין דְּהֵאֵי אָדָם
 דְּאִיהוּ מְחֻשְׁבָּה דְּרַכִּיב וְשְׁלִיט עַל חֵינָא
 תְּלִיתָא וְנַחֲתִית עָלָה לְגַבִּי תְרִין
 חֵינָו וּפְתַחֲוּן גְּדַפְיָהוּ לְקַבְּלָא לָהּ
 כְּגוֹן חוֹלָם עַל צִירֵי אֲתַעֲבִיד סְגוּלְתָא
 וְדָא כְּתָר עֲלִיוֹן עַל חֻכְמָה וּבִינָה,
 עֲשָׂרוֹן וּשְׁנַי עֲשָׂרוֹנִים רַמִּיזִין לְתַלְתַּת

חיינו דמרכבתא עלאה דאינון גדולה,
 גבורה, תפארת, שלשה עשרונין
 רמיזין לנצח הוד יסוד, מרכבת
 המשנה, רביעית ההין דא מלכות
 קדישא ה' רביעאה מן שם יהוה
 דאיהו
 ארבע אנפי אדם.

(יברך על הזית אחד מן המסוכין הוא לבדו בורא פרי העץ)

ויכין - יהו"ה - ר"ת: 'שמחו השמים ויתגל הארץ

ט
 ט
 ט

זוהר ויקרא דף ט"ז ע"א

רבי אבא הנה יתיב קמיה דרבי
 שמעון

עאל רבי אלעזר בריה, אמר רבי
 שמעון כתיב צדיק כתמר יפרח וגו'
 צדיק כתמר מאי כתמר, דהא מפל
 אילני עלמא לית דמתעכב לאפרחא
 כמו תמר דסליק לשבעין שנין, מאי
 טעמא כתמר אלא אף על גב דקרא
 אסהיד חברייה כלהו לא בעו לגלאה,
 אבל צדיק כתמר יפרח על גלותא
 דבבל אתמר דהא לא תבת שכינתא
 לאתרהא אלא בסוף שבעין שנין, הדא
 הוא דכתיב כי לפי מלאת לבבל
 שבעים שנה אפקוד אתכם, ודא הוא
 צדיק כתמר יפרח דסליק דכר ונוקבא
 לשבעין שנין, צדיק דא קודשא בריה
 הוא, הדא הוא דכתיב כי צדיק יג
 צדקות אהב, וכתיב יג הצדיק,
 וכתיב אמרו צדיק כי טוב.

כארז בלבנון ישגא, מהו ארז דא
 קודשא

בריה הוא דכתיב בחור
 כארזים, בלבנון ישגא בלבנון ודאי
 ודא הוא עדן דלעילא דעליה כתיב
 עין לא ראתה אלהים זולתה, והאי

אָרז בַּהֲהוּא אֶתֶר עֲלֵאָה יִשְׁגָּא , וְדָא
 בְּגִלּוּתָא בִּתְרָאָה הוּא כְּהַאי אָרז
 דְּאִתְעַכְּב לְסִלְקָאָה וּמִשְׁעֵתָא דְסִלְיָק עַד
 דְּקָאִים בְּקִיּוּמִיהּ הוּא יוֹמָא וְשִׁירוּתָא
 דְּיוֹמָא אַחֲרֵינָא עַד דְּעֵבִיד צַל בְּנֵהוּרָא
 דְּיִמְמָא , וְאָרז לָא סִלְיָק אֶלָּא בְּעֵדוּנָא
 דְּמִיָּא כְּמָה דְּאִתְ אֲמַר כְּאַרְזִים עֲלֵי מַיִם
 כִּדְ אָרז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּא דְמִתְמֹן נְפִיק
 מִבוּעָא וְנִהְרָא דְמִיָּא לְאַשְׁקָאָה , וְאָרז
 דָּא

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְכִתְיִב בְּחוּר
 כְּאַרְזִים .

שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ , לְזִמְנָא דְמִלְכָּא
 מְשִׁיחָא ,

בְּחֻצוֹת אֶלְהֵינוּ וְנִפְרִיחוּ
 בְּתַחֲנִית הַמְּתִים , עוֹד יְנוּבוּן בְּשִׁיבָה
 בְּהֵוּא יוֹמָא דְיִשְׁתַּכַּח עֲלֵמָא חָרוּב ,
 דְּשָׁנִים וְרַעַנְנִים יִהְיוּ לְבֵתֵר דְכִתְיִב
 הַשְּׂמִים הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה וְכִדְיִן
 יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו כְּתִיב , וְכָל כִּדְ לָמָּה
 לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל יְיָ צוּרִי וְלֹא
 עוֹלָתָה בּוֹ .

(יברך עליו אחד מן המסובים שלא אכל מן הראשון וכן על זה הדרך יעשו בשאר הפירות כדי לברך)

ויכין - יהה"ו - ר"ת: 'יתהלל ה'מתהלל ה'שכל ו'ידע

זוהר ויטב דף קצ"ב ע"א

וּבְגֹפֶן שְׁלֶשָׁה שָׁרִיגִים, אָמַר יוֹסֵף הָא
וַיֵּא

בְּשׂוּרָה דְּחֻדְוָה בְּשִׁלְיָמוֹ אִיהוּ
מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין דְּהָאֵי גֹפֶן עַל כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל אֲתַחֲזִי לֵיהּ וְאֲתַבְּשֵׁר יוֹסֵף
בְּהָאֵי, וּבְגֹפֶן שְׁלֶשָׁה שָׁרִיגִים אֱלִין
אֵינְוּן תְּלַתָּא דְרִגִין עֲלֵאִין דְּנַפְקֵי
מֵהָאֵי גֹפֶן כְּהֵנִי לֵי וַאֲי
וְיִשְׂרָאֵלִי.

וְהִיא כְּפֹרְחַת עֲלֵתָה נְצֻחָה, דְּהָא
בְּגִינֵיהּ וַ

סְלֵקָא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל וְאֲתַבְּרַכַת
מֵעַם מְלָכָא עֲלָאָה, הַבְּשִׁילוֹ אֲשַׁכְּלוֹתֵיהּ

עַנְבִּים אֲלֵיךְ אֵינִי צֹדֵקְךָ דַּעֲלָמָא
 דְּאֵינִי כְּעַנְבִּים מְבוֹשְׁלִים כְּדָקָא קוּזִי,
 דְּבַר אַחַר הַבְּשִׁילִי אֲשַׁכְּלוּתִיךָ עַנְבִּים
 דָּא הוּא נִין דְּאֶתְנַטִּיר בְּעַנְבִּיָּהוּ
 מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, עַד הֵכָא אֶתְבַּשֵּׁר
 יוֹסֵף בְּחֶלְמֵיהּ מִכָּאן וְלִהְלָאָה חֶלְמָא
 אִיהוּ דִּילֵיהּ בְּגִין דְּאֵית חֶלְמִין לֵיהּ
 וְלֹאֲחַרְנִין, וְאֶקַּח אֶת הָעַנְבִּים דְּאִיהוּ
 לֵיהּ

לְגַרְמֵיהּ.

תְּנִינָן, הָאֵי מֵאן דְּחָמֵי עַנְבִּין
 חֲזָרִין בְּחֶלְמָא
 סִימָן יָפָה לוֹ אוֹכְמֵי לָא, מֵאֵי
 טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ רְזָא דְתַרְוִין
 דְּרָגִין יְדִיעַן אֵינִין אוֹכְמֵי וְחֲזָרִין
 הָאֵי אִיהוּ טַב וְהָאֵי אִיהוּ דְלָא טַב
 וְכִלְהוּ עַנְבִּין בְּרְזָא דְמְהִימְנוּתָא
 תְּלִין וְעַל דָּא מְתַפְרָשׁן בְּחֶלְמָתָא הוּן
 לְטַב הוּן לְבִישׁ, אֲלֵיךְ צְרִיכִין רְחֻמֵי
 וְאֲלֵיךְ אֲשַׁגְּחוּתָא

דְּרְחֻמֵי.

תָּא קוּזִי, אָדָם הָרֵאשִׁון אֲנִתִּיהּ סַחֲטָא
 לֵיהּ

ענבין וְגַרְיֹמֶת לִיה מוֹתָא וְלִכְל
 יִשְׂרָאֵל וְלִכְל עֲלָמָא, נַח אֶתָּא לְהַנִּי
 עֲנַבִּין וְלֹא אֶתְנַטֵּר כְּדִקָּא יְאוּת מַה
 כְּתִיב, וַיִּשֶׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל
 בְּתוֹךְ אֶהְלֶה בְּה' א', בְּנֵי אֶהְרֹן שְׁתוּ
 חֲמָרָא מִנֵּיהּ וְקָרִיבוּ קָרְבָּנָא בְּהַהוּא
 חֲמָרָא וּמִיתוּ וְהָא אֶתְמַר, וּבְגִין כְּ
 כְּתִיב עֲנַבִּימוּ עֲנַבִּי רֹאשׁ אֲשַׁכְּלוֹת
 מְרוֹרוֹת לָמוּ בְּגִין דְּאֵינִוּ עֲנַבִּין
 גְּרַמִּי הָאֵי, חֲמָא עֲנַבִּין דְּאֵינִוּ טְבִין
 בְּהַהוּא כְּרָם דְּקָא סְלָקִין נִיחָא
 וְרִיחָא בְּדַרְגִין שְׁלִימִין, כְּדִקָּא יְאוּת.

זוהר נשא דף קכ"ז ע"א

מַיִן וְשִׁכַר יִזְיֵר חוֹמָץ יַיִן וְגו' ,
 הַכָּא אֵית
 לְאֶסְתִּכְלָא כִּיּוֹן דְּאֶסִּיר לִיה
 חֲמָרָא עֲנַבִּים לְמַה דְּהָא בְּכַהֲנֵי כְּתִיב
 יַיִן וְשִׁכַר אֵל תִּשְׁתֶּה וְגו' , יְכוֹל
 עֲנַבִּים נְמִי לֹא בְּעֲנַבִּים שְׁרִי, הַכָּא
 לְנִזְיֵר מֵאֵי טַעְמָא אֶסֶר לִיה עֲנַבִּים,
 אֶלָּא עוּבְדָא דָּא וּמְלָה דָּא רְזָא עֲלָאָה
 הוּא לְאֶתְפָּרְשָׁא מִן דִּינָא בְּכָלָא, וְהָא
 יְדִיעָא הַהוּא אֵילָנָא דְּחָב בִּיה אָדָם

קדמאָה ענבים הוּו, וְדָא הוּא רְזָא
 דְּמִלָּה דְּהָא נִין וְשֹׁכֵר וְעֵנְבִים בְּסִטְרָא
 חַד אֲתֶאֱחָדוּ נִין לְעֵילָא וְאוּקְמוּהָ,
 שֹׁכֵר לְשִׁמְאָלָא דְּהָא שֹׁכֵר מִנִּין נְפֻקָא,
 עֵנְבִים דְּכִנְיִשׁ כְּלָהוּ לְגַבְיָהּ וְדָא
 הוּא אֵילָנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קְדִמְאָה,
 בְּגִין כָּךְ כְּלָא בְּחַד סִטְרָא אֲתֶאֱחָד, וְאִי
 תִּימָא דְּהָא נְזִיר שְׁבִיק מְהִימְנוּתָא
 עֲלָאָה, לָאוּ הֲכִי אָלָא לָא אֲתֶחָדוּ בֵּיהּ
 עוּבָדָא מְסֻטֵּר שְׁמָלָא
 כְּלוּם.

תא וְדָא, דְּהֲכִי אוּלִיפּוֹנָא מְסֻפְרָא דְּרַב
 הִמְנוּנָא סְבָא וְהֲכִי הוּא, כְּתִיב
 גִּדְל פָּרַע שְׁעַר רֹאשׁוֹ בְּעֵי דִּיתְרַבִּי שְׁעַר
 רִישִׁיהּ וְדִיקְנִיהּ וְיִתְפָּרֵשׁ מִנִּין וְשֹׁכֵר
 וְעֵנְבִים בְּגִין דְּכְלָהוּ סִטְרָא שְׁמָלָא וְלָא
 תִּלְיִין שְׁעָרָא, נִין אִימָא עֲלָאָה, שֹׁכֵר
 סִטְרָא וְאֶחָדוּ בֵּיהּ לִינְאִי וְנִפְקִי
 מִנִּין עֲלָאָה וְלָא תִלְיִי שְׁעָרָא, וּבְגִין
 כָּךְ כְּדִ סְלִיקוּ לִינְאִי לְהָהוּא אֶתֶר
 בְּעֵינִין לְאֶעְבְּרָא כָּל שְׁעָרָא דְּלָהוּן כְּמָה
 דְּאֶתֶר
 אָמַר וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם.

עַנְבִּים אִימָא תַתְּאָה דְּכַנִּישׁ נִין וְשֹׁכֵר
לְגַוְוָה

וְעַל דָּא אֶתְפָּרֵשׁ מְכַל סְטֵר
שְׁמָא לָא דְלָא לְאַחֲזָא עוּבְדָּא דִּילְהוּן
לְגַבִּיָּה, עַנְבִּים דָּא לָא תְּלִי שְׁעָרָא
וְדִיקְנָא דְהָא נִוְקָבָא בְּעֵיָא לְסַפְרָא
שְׁעָרָא כַּד אֶתְיָא לְאַזְדִּיּוּגָא בְּדַכּוּרָא
וְהָא דִּיקְנָא לָא אֶשְׁתַּכַּח בָּהּ, בְּגִין כִּד
הוּא תְּלִי שְׁעָרָא דְרִישָׁא וְדִיקְנָא וְרִזָּא
דְּמַלְהָ נְזִיר אֱלֹהִים אֶקְרִי וְלָא נְזִיר
פְּרִישׁ

מְדִינָא כְּלָא.

תַּא חֲזִי, עַל דָּא כְּתִיב וְכֹפֵר עָלְיוּ
מְאֻשָּׁר

חֲטָא עַל הַנְּפֹשׁ וְגו' , עַל נְפֹשׁוּ
לָא כְּתִיב אֱלָא עַל הַנְּפֹשׁ סְתָם, וּמַאי
אִיהוּ דָּא עַנְבִּים דְּאֶקְרִי נְפֹשׁ, וְעַל דָּא
כְּתִיב חֲטָא בְּגִין דְּסֵטֵר דִּילְיָה נִין
וְשֹׁכֵר הוּא וְגַרְע מְנִיָּה אֶתֶר דִּינָא,
חֲטָא מַאי חֲטָא, אֱלָא גַרְע דִּינָא שְׁל
הַנְּפֹשׁ, אִי הֲכִי אֶמַאי וְכֹפֵר עָלְיוּ,
בְּגִין דְּהִשְׁתָּא קָא אֶתְיָא לְאַתְחַבְרָא
בְּהַדְיָהוּ וְלָא מְקַבְּלָן לִיָּה הַנִּי אֶתְרִי

עד ד'מלאך בכהנא ויכפר עליה בגין
 דאיהו שדי לון לבר בקדמיתא כיון
 דהשתא אתי לגבייהו בעי לאתחברא
 תקונא דכפרה ויקבלון ליה ודא הוא
 רזא דמלה, ואי תימא שמשון נזיר
 אלהים הנה אמאי אתענש, אלא שפיר
 הוא מלה דבעל בת אל נכר והנה ליה
 לאתחברא בדידיה במה דאתקווי ליה,
 והוא דהנה קדיש אערב הקיא קדושה
 בבת אל נכר ושבין אתריה
 דאתקווי להקיא קדושה ובגין כן
 אתענש.

ואית מאן דאמר דלית ליה חולקא
 ברהוא

עלמא, מאי טעמא בגין דאמר
 תמות נפשי עם פלשתים ומסר חולקיה
 בחולקא דפלשתאי דמות נפשיה
 עמהון ברהוא עלמא, כן הוו מכרזי
 על נזירא, לך לך אמרין נזירא
 סחור סחור לכרמא לא
 תקרב וקא אוקמוהו סבריא.

לִי וְאֵי מַה כְּתִיב בְּהוֹ וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם
 לְטַהֲרֵם הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת
 וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם, כִּי וְ
 דְעִבְרֵי שְׁעָרָא וְעִבְדֵי כּוֹלֵי הָאֵי כְּדִין
 אֲקָרִי לִי וְאֵי טְהוֹר וְלֹא קְדוֹשׁ, אֲבָל
 הָאֵי נְזִיר בְּגִין דְּאֲתַפְרֵשׁ מֵהָאֵי סְטָרָא
 אֲקָרִי קְדוֹשׁ וְלֹא טְהוֹר, בְּגִין כְּדָ
 כְּתִיב כָּל יְמֵי נְדָר נִזְרוּ וְגו' אֲשֶׁר
 נִזְרָר לִי קְדוֹשׁ יְהִי וְגו', גְּדִל
 פֻּרְעַ שְׁעַר רֵאשִׁי מִשּׁוֹם הָאֵי דְכְתִיב וְשְׁעַר
 רֵאשִׁי כְּעַמֵּר נִקָּא דְבַהֲאֵי דְמִי לְגִוּוֹנָא
 דְלַעֲיָלָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַב
 בְּשַׁעְרֵי מַמְשׁ אֲשַׁתְּמוּדַע דְּאִיהוּ קְדִישָׁא,
 דְכְתִיב קְדוֹשִׁים

תְּלַת לַיִם.

תַּאֲנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֵמְלִי יַדְעֵי בְּנֵי
 נְשָׂא
 קְאָמְרֵי בְּהָאֵי שְׁעָרָא וּבְרִזָּא
 דִּילִיָּה כְּמָה דְּאִיהוּ בְּרִזָּא דְרִזִּין
 אֲשַׁתְּמוּדַעַן לְמַאֲרִיָּהוֹן בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה,
 עַד כְּאֵן רִזִּי דְּאִוְרִיָּתָא מְכָאן וְלִהְלָאָה
 כְּתָרִי תוֹרָה
 סַחֲרָה וְאֲתַנְנָה קִדְשׁ לִי.

(יברך אחר על הענבים וישתו כוס יין כולו לבן, ויכוונו בשם ע"ב יוד הי ויו הי)

ויכוין - יוה"ה - ר"ת: 'ידתיו וילצלע ה'משכן ה'שנית

סא סא

סא

(כתב החמ"י וזה לשונו, לא נמצא רמז סודה בזוהר, ולמביני מדע נקל להשכיל סודה כי היא במלכות בקבלתה ג' מילואי אהי"ה גימטריא תנ"ה, וגם הבינה נקרא תאנה, נוצר תאנה זה משה שזכה לבינה כמו שכתב הרב זלה"ה ויכוין צירוף הוה"י)

מטניות מעשרות פרק ב

א הָיָה עוֹבֵר בְּשׂוֹק, וְאָמַר: טָלוּ לָכֶם
תְּאֵנִים - אוֹכְלִין וּפְטוּרִין; לְפִיכָּךְ,
אִם הִכְנִיסוּ לְבֵיתְהֶם, מְתַקְנִים וְדָאִי.
טָלוּ וְהִכְנִיסוּ לְבֵיתְכֶם - לֹא יֵאכְלוּ
מֵהֶם עֲרָאִי; לְפִיכָּךְ אִם הִכְנִיסוּ
לְבֵיתְהֶם, אֵינָם מְתַקְנִים אֶלָּא
דְּמָאִי.

היה עובר בשוק. עם הארץ החשוד על המעשרות: אוכלין ופטורים. דאימור לא ראו פני הבית ולא הוקבעו למעשר. ואע"ג דמכר קובע למעשר האי מתנה יהיב להו ומתנה אינה קובעת: מתקנים ודאי. שהנותן לא עישר

דסבר הוא שיאכלו בשוק ולא בעי עשורי, וכיון דהכניסום לבית הוקבעו. ודוקא שנתן להם דבר מועט שראוי לאכלו בשוק, אבל אם נתן דבר מרובה, או שהיה המקבל אדם שאין דרכו לאכול בשוק, או הדבר הניתן אינו נאכל כך כמות שהוא, בכל אלו הוי כאומר הכניסו לבתיכם, ואסור לאכול מהם עראי דמסתמא כבר הוקבעו למעשר: **אינם מתקנים אלא דמאי**. ונותן תרומת מעשר לכהן, ומעשר ראשון ועני נוטל לעצמו: (ר"ע מברטנורה).

דאלו ראו פני הבית ע"י בעל הבית והוקבעו למעשר טביל להו ואסורים לכל אדם: **לבתיכם**. דוקא לבתיכם דאילו לביתו אין בית אחר טובל כדלקמן. תוי"ט: (עיקר תוי"ט).

ב ה י ו י וּשְׁבִין בַּשָּׂעַר אֹרְבָּנוֹת ,
 וְאָמַר : טְלוּ לָכֶם תְּאֲנִים - אֹרְבָּלִין
 וּפְטוּרִין , וּבַעַל הַשָּׂעַר וּבַעַל הַחֲנוּת
 חֲיִבִין . רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר , עַד
 שֶׁיִּחְזִיר אֶת פְּנֵיו , אֹרְבָּלִין עַד שֶׁיִּשְׁנֶה
 מְקוֹם

יְשִׁיבָתוֹ .

ואמר טלו לכם תאנים. בעל השער או בעל החנות אמר כן: **ובעל השער ובעל החנות חייבין**. דביתו של אדם טובל לו, אבל לא לאחרים: **ורבי יהודה פוטר**. משום דשער וחנות אדם בוש לאכול בתוכו. וחצר דקובעת למעשר היא כל שאין אדם בוש. לאכול בתוכה: **עד שיחזיר פניו**. במקום שיושב ומוכר הוא בוש לאכול בלא חזרת פנים אבל במקום שאינו יושב ומוכר אינו בוש, וקיימא לן מקום שהוא בוש פטור מקום שאינו בוש חייב, ואין הלכה כרבי יהודה: (ר"ע מברטנורה).

וצ"ל שהפירות מונחים בשוק דאלו הפירות המה ג"כ בשער או בחנות. א"כ טבולים והוקבעו למעשר ואסורין גם לאחרים וה"ה דהוה מצי למתני היו יושבים בבית אלא שדרך המוכר פירות לישב בשער או בחנות: (עיקר תוי"ט).

ג המעלה פרות מן הגליל ליהודה,
 או עולה לירושלים - אוכל מהם עד
 שהוא מגיע למקום שהוא הולך, וכן
 בדרך. רבי מאיר אומר: עד שהוא
 מגיע למקום השביתה. והרוכלין
 המסדרין בעירות, אוכלים עד
 שמגיעים למקום הלינה. רבי יהודה
 אומר:

הבית הראשון הוא ביתו.

המעלה פירות מן הגליל. ליקט פירות בגליל כדי למכור ביהודה לא
 הוקבעו למעשר אפילו לן בדרך, עד שיגיע ליהודה שדעתו למכרם שם: **וכן
 בחזרה.** אם קודם שהגיע ליהודה נמלך להחזיר לגליל, אוכל מהן עראי
 בדרך עד שיגיע לגליל: **עד שהוא מגיע למקום השביתה.** למקום שהוא
 רוצה לנוח שם בשבת, ומיד כשיגיע שם הוקבעו פירותיו למעשר אע"פ
 שעדיין לא הגיעה שבת. ואין הלכה כר"מ: **והרוכלין המחזירין בעירות.**
 למכור בשמים ותמרוקי הנשים ומוליכין עמהם פירות, אוכלים מהן עראי
 עד שיגיעו למקום הלינה, וכשמגיעים הוקבעו הפירות למעשר. **ר' יהודה**
אומר בית ראשון. שבעיר שהוא לן שם, קובע למעשר ואפילו הוא לן בקצה
 האחר של העיר, לפי שאדם רוצה לפנות כליו בבית ראשון שהוא פוגע כדי
 ללון שם. ואין הלכה כרבי יהודה: (רי"ע מברטנורה).

דאילו הגיע השבת טבלו אע"פ שלא יחדם לצורך השבת. ירושלמי:
הראשון. כלומר כיון שהגיע לבית הראשון שבעיר נטבלו הפירות אעפ"י
 שלא לן שם. הרי"ש: (עיקר תוי"ט).

ד פרות שתתמן עד שלא נגמרה
 מלאכתן - רבי אליעזר אומר מלאכות
 מהם עראי; ופרכמיס מתירין, חוץ
 מפלגות תאנים. פלגות תאנים שתתמה

– רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲסוּרִים אֲסוּרִים אֲסוּרִים , מְתִיר ,
וְחֻכְמֵי אֲסוּרִים .

עד שלא נגמרה מלאכתו. שלא הגיע גרנן למעשר. כל פרי ופרי, כפי מה שמפורש לעיל: ר' אליעזר **אוסר לאכול מהן עראי.** עד שיפריש כל מעשרותיהן, דתרומה טובלת: **וחכמים מתירים.** דסברי אין תרומה טובלת אלא א"כ תרם מתוך הכלכלה: **כלכלת תאנים שתרמה.** עד שלא הגיע גרנן למעשרות: ר' שמעון **מתיר.** אפילו תרם מתוך הכלכלה: **וחכמים אוסרים.** והלכה כחכמים דתרומה קובעת למעשר כשתרם מתוך הכלכלה, ולאחר שתרם אסור לאכול עראי מאותה כלכלה עד שיפריש כל המעשרות: (רי"ע מברטנורה).

וחכמים אוסרין. טעמייהו דסברי דכשכונסין תאנים בכלכלה יש שמיחין אותן כך והוה גמר מלאכה. אע"ג דלאו כ"ע עבדי הכי אלא מחליקים אותם כדאיתא ס"פ דלעיל. תוי"ט: (עיקר תוי"ט).

ה הָאֵמֵר לְחֻבְרוֹ: הִילָךְ אָסֵר זֶה וְזֶה
לִי בּוֹ חֻמֵּשׁ תְּאֵנִים – לֹא יֵאָכֵל עַד
שְׂעֵשֶׁר; דְּבַרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: אוֹכֵל אֶחָת אֶחָת, פְּטוּר; וְאִם
צִרְף, חֻיב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה
בְּגִנֹּת וְרִדִים שֶׁהֵיטָה בִּירוּשָׁלַיִם, וְהָיוּ
תְּאֵנִים נִמְכָּרוֹת מְשֻׁלָּשׁ וּמְאָרְבַּע בְּאֵסֵר,
וְלֹא הִפְרֵשׁ מִמֶּנָּה תְּרוּמָה
וּמַעֲשֶׂר מְעוּלָם.

עד שיעשר. דמקח טובל: **ואם צירף.** שלקח בעל הגינה ב' כאחת ונתן לו חייב. אבל בזמן שהקונה ליקט ואכל מודה רבי מאיר דאוכל אחת אחת: **אמר רבי יהודה מעשה בגנת ורדין וכו'.** והתם בעל הגינה היה מלקט, שלא היו מניחים ליכנס שם אדם מפני הורדים, ואעפ"כ לא הופרש ממנה תרומה ומעשר מעולם. והלכה כרבי יהודה: (רי"ע מברטנורה).

בגמרא פ"ז דבי"מ אסמכינן אקרא כי קבצם כעמיר גרנה (מיכה ד')
ופירש"י אין גורן בלא קבוץ ואין קבוץ פחות משתים: (עיקר תוי"ט).

וְהָאֵמֶר לְחִבְרוֹ: הֵילָךְ אֶסֶר זֶה בְּעֶשֶׂר
תְּאֵנִים שְׁאֵבֹר לִי - בּוֹרֵר וְאוֹכֵל;
בְּאֶשְׁכּוֹל שְׁאֵבֹר לִי - מְגַרְגֵר וְאוֹכֵל;
בְּרִמּוֹן שְׁאֵבֹר לִי - פּוֹרֵט וְאוֹכֵל;
בְּאֶבְטִיחַ שְׁאֵבֹר לִי - סוֹפֵת וְאוֹכֵל.
אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: בְּעֶשְׂרִים תְּאֵנִים
אֵלוֹ, בְּשָׁנֵי אֶשְׁכּוֹלֹת אֵלוֹ, בְּשָׁנֵי
רִמּוֹנִים אֵלוֹ, בְּשָׁנֵי אֶבְטִיחִים אֵלוֹ -
אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ, וּפְטוֹר, מְפָנֵי שְׁקֵנָה
בְּמִחְבֵּר

לְקַרְקַע.

שאבור. שאברור ואבחר: **בורר ואוכל**. תולש אחת אחת ואוכל אבל אם
תלש וצירף שתים חייב: **מגרגר**. מלקט גרגיר גרגיר ואוכל: **פורט**. בעוד
הרמון במחובר פורט ממנו גרגיר גרגיר ואוכל: **ובאבטיח סופת ואוכל**.
גרסינן, כלומר חותך חתיכות דקות ואוכל: (ר"ע מברטנורה).

ואוכל. פירוש בעודו במחובר כמ"ש הר"מ. שלא יכרות האשכול כולו כדי
שלא יתחייב במעשרות שהרי לא קנה אלא הנתלש. מה שאין כן בסיפא
דאמי' אלו במחובר קנה ותנן ברפ"ה דהקונה במחובר לא נקבע למעשר:
במחובר ונעשה כבעל הגינה דתנן לעיל דאוכל מהן עראי ועוד תנן במחובר
לקרקע פטור. הר"ש: (עיקר תוי"ט).

זְהוּ הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְקִצוֹת עֵמֶו
בְּתֵאֵנִים, אָמַר לוֹ: עַל מְנַת שְׁאוֹכֵל
תְּאֵנִים - אוֹכֵל וּפְטוֹר; עַל מְנַת

שְׂאוּכַל אֲנִי וּבְנֵי, אוֹ שְׂאוּכַל בְּנֵי
 בְּשָׂכְרִי - הוּא אוֹכַל וּפְטוֹר, וּבְנֵי
 אוֹכַל וְחַיֵּב. עַל מְנַת שְׂאוּכַל בְּשִׁעַת
 הַקְּצִיעָה וְלֶאֱחָר הַקְּצִיעָה - בְּשִׁעַת
 הַקְּצִיעָה - אוֹכַל וּפְטוֹר; וְלֶאֱחָר
 הַקְּצִיעָה - אוֹכַל וְחַיֵּב, שְׂאוּכַל אוֹכַל
 מִן הַתּוֹרָה. זֶה הַכְּלָל: הָאוֹכַל מִן
 הַתּוֹרָה, פְּטוֹר; וְשְׂאוּכַל אוֹכַל מִן
 הַתּוֹרָה,

ח"ב.

לקצות בתאנים. לעשות קציעות. יש מפרשים לשטחן ליבש, וי"מ לחתכן במקצועות שרגילים לחתוך בהם התאנים: **ואמר לו ע"מ שאוכל תאנים.** ולא היה צריך לתנאי זה דבלאו הכי אוכל בדין תורה דכתיב (דברים כג) כי תבא בכרם רעד ואכלת ענבים וגוי, ובפועל הכתוב מדבר, הלכך לא הוי כמקח ואינו קובע למעשר: **ע"מ שאוכל אני ובני.** אכילת בנו הוי מקח וקובע: **ולאחר הקציעה.** שגמר כבר פעולתו, אינו אוכל בדין תורה ובא לאכול מכח התנאי והוי כמקח: **האוכל מן התורה פטור.** ובפרק השוכר את הפועלים [דף פ"ז] מפרש אלו אוכלים מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש עד שלא נגמרה מלאכתו: (ר"ע מברטנורה).

בני בשכרי. פירש"י במס' בבא מציעא דף צב בשכר שקצצת לי. והתוספי' מפרשים בשכרי היינו תחתיו. וחייב אפילו על מה שהיה אוכל האב. לא בלבד מה שיאכל הוא יותר מן האב משום דמחזי כמקח: **אוכל וחייב.** סתמא דלא כר' יהודה דסוף פרקין שסובר דכל מקח דלקצות פטור (ובס' ת"ח מוכיח מלשון הר"מ דלקצות דר' יהודה אינו דמי לדהכא דרוצה לאכול מיד והוה אצלו דבר הגמור) ועיין עוד אח"ז: (עיקר תוי"ט).

ח הָיָה עוֹשֶׂה בְּלִבְסִים, לֹא יֹאכַל
 בְּבָנוֹת שְׂבַע; בְּבָנוֹת שְׂבַע, לֹא יֹאכַל

בְּלִבְסִים; אָבֵל מוֹנֵעַ הוּא אֶת עַצְמוֹ עַד
 שְׁמִיגִיעַ לְמִקְוֵי הַיְּפוֹת, וְאוֹכֵל.
 הַמְּחַלֵּף עִם הַבְּרוֹ, זֶה לְאָכֹל וְזֶה
 לְאָכֹל, זֶה לְקִצוֹת וְזֶה לְקִצוֹת, זֶה
 לְאָכֹל וְזֶה לְקִצוֹת - הַיְּב. רַבִּי
 יְהוּדָה אֹמֵר: הַמְּחַלֵּף לְאָכֹל - הַיְּב,
 וְלְקִצוֹת -

פְּטוּר.

בלבסיים. מין ממני התאנים הרעים: **בבנות שבע.** מין של תאנים לבנים וטובים: **לא יאכל בבנות שבע.** דכתיב (דברים כג) כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים, מה תלמוד לומר ואכלת ענבים וכי לא ידענו שאין בכרם אלא ענבים, מכאן שאם היה עושה בתאנים לא יאכל בענבים: **אבל מונע את עצמו.** פועל רשאי להיות מונע את עצמו שלא לאכול בשעה שעושה ברעות עד שמגיע ליפות, ואוכל מן היפות מה שהיה לו לאכול ברעות: **זה לאכול וזה לאכול.** אכול אתה בתאנים שלי ואני אוכל בשלך: **זה לקצות וזה לקצות.** אכול אתה בקציעות שלי השטוחות ליבש או החתוכות במקצועות ואני אוכל בקציעות שלך: **זה לאכול וזה לקצות.** אכול אתה בתאנים הלחים שלי ואני אוכל בקציעות שלך, בכל אלו הוי מקח וקובע למעשרות: **המחליף לאכול חייב, לקצות פטור.** דאין מקח קובע בדבר שלא נגמרה מלאכתו, הלכך קציעות הללו שלא נגמרה מלאכתן אין המקח קובע בהן. והלכה כר"י: (ר"ע מברטנורה).

בלבסיים. מתניתין כשבלבסיים ותאנים מורכבים ביחור אחד. ואפילו הכי לא יאכל דאי לא תימא הכי הא תנינא בבי"מ (דצ"א) כו' היה עושה ביחור זה לא יאכל ביחור אחר. הר"ש בשם הירושלמי: **וטעמא** דמתני' דלעיל סתמא ואח"כ מחלוקת דהכא ובכי הא לית הלכתא כסתם כו' ומיהו נ"ל דאף לר"י עד כאן לא פטר בלקצות אלא כשאוכל אחת ואלא צירף שתים דצירוף קובע למקח כדלעיל מ"ה. תוי"ט: (עיקר תוי"ט).

משניות מעשרות פ"ג

א המעביר תאנים בקצרו לקצות,
 בנניו ובני ביתו אוכלים ופטרין.
 הפועלים שעמו, בזמן שאין להם
 עליו מזונות - אוכלין ופטרין;
 אבל אם יש להם עליו מזונות -
 הרי אלו לא יאכלו.

המעביר תאנים. דרך חצרו, להוליכם למקום שעושים הקציעות: **אוכלין ופטרין.** דחצר אינה קובעת בדבר שלא נגמרה מלאכתו, אבל הוא אסור לאכול אלא במקום שעושים הקציעות, משום דבמקומו ניכר שלא נגמרה מלאכתו ושלא במקומו אינו ניכר. ובניו מותרין אפילו במקום שאין עושין בו הקציעות, שאין תלוי בהם לימלך וכיון שדעת אביהן לעשות מהן קציעות מותרין, אבל הוא שבידו לימלך אינו מותר אלא במקום שעושים הקציעות: **אבל אם יש להם עליו מזונות.** שקצץ להן, דאינן אוכלין מן התורה, כיון שאינו גמר מלאכה דלא שכרן אלא להעבירן עד מקום שעושים הקציעות: **הרי אלו לא יאכלו.** דהוי מקח, ולגבי לוקח חשיבי כנגמרה מלאכתן שהלוקח עיניו במקחו: (רי"ע מברטנורה).

בניו ובני ביתו. בירושלמי מבואר דאף מזונותיה עליו. הואיל ואכילתה אינה אלא מתנאי בית דין. לא דמי לתנאי דפועלים לפי שבי"ד שהתנו ותקנו מזונות לאשה. לא תקנו אלא שלענין מעשרות לא תהא אלא כמתנה: **אוכלין.** אם נתן להם: **דהא דפירש ס"פ דלעיל דפועל אוכל מן התורה בתלוש שלא נגמרה מלאכתו היינו שלא נגמרה למעשר.** ומיהו בשעת גמר מלאכה בעינן ולא להעבירן כו' ועיין מ"ב פ"ז דב"מ: **כלומר** ולא תולה עיניו בדבר אחר לגמרו של המלאכה אלא אוכלו כך כשהוא לוקחו: (עיקר תוי"ט).

(יברך אחד המסובים על התאנים)

ויכוין - הוה"י - ס"ת: ז'ה' איננו' שנה' לי'

ט ט
ט

זוהר תקונים ריש תיקון כ"ד

בְּרֵאשִׁית יְרֵא'א שְׁבִ'ת, שְׁבַתוֹתֵי תְהָא
דְּחֵיל,

יְרֵא'א תוֹרְיָה, יְרֵא'א
בְּרֵי'ת, כְּמָה דְּצָרִיךְ נְטִירוֹ דְּבְרִית
דְּלֵא יַעוּל לֵיהּ בְּרֵשׁוֹ נוֹכְרָאָה כְּגוּוֹנָא
דְּא צָרִיךְ בְּר נְשׁ נְטִירוֹ דְּשְׁבַת דְּלֵא
לְאַפְקָא מְרֵשׁוֹת הַיְחִיד וְיַעוּל בְּרֵשׁוֹת
הַרְבֵּים, רֵשׁוֹת הַיְחִיד אֵיהִי שְׁכִינְתָא
רְחֵבָא ד' וְאִינוּן יְהוּ'ה וְגִבְהוּ
עֲטָרָה יו'ד ה'א וְאִינוּן ה'א,
רֵשׁוֹת הַרְבֵּים נְחֻשׁ אֲשֶׁת זְנוּנִים סַם
דְּאֵל אַחַר דְּאִיהוּ סַמָּא'ל וְאִיהוּ כְּלָא
דְּשְׁבַעִין אומיו, וְאִיהִי חֲלָלָה זוֹנָה
וְבַעֲלָה חֲלוּל שְׁבַת אִיהוּ וּבְגִין דְּא

מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים
 סקי לה.

ערוב איהו עמודא דאמצעי תא וביה מטלטלין מבית לבית דאנון שכינה עלאה ותתאה, ועלייהו אתמר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, דא מקדש יו"ד אות שבת דצריף לנטרא ליה בבית זוגיה דאיהי קדושה דיליה ברכה דיליה דעלה אתמר ויברך אלהי'ם את יום השביעי ויקדש אותו, ויברך דא ברכה ויקדש דא קדושה ולגבי תרוניהו הווי נפקי קדמאי לקדמות כלה והווי אמרי תרי זמני באי כלה באי כלה, בההוא זמנא קול קול וקול קול.

ועוד מקדשי באת יו"ד בגין דלית קדושה פחות מעשרה וצריף לברכא לון ולקדש לון בקדוש על הנין בשבעין תיבין דקדוש וניכל'ו כחושבן

בַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְצָרִיף לְמִימְרֵי סִבְרֵי מַרְנָן,
 וְאִינוּן דְּאִמְרֵינֵן וְעֵנוּ לְחַיֵּי בְּגִין
 דְּאִתְקַשְׁרוּ בְּאֵילָנָא דְחַיֵּי וְלֹא בְּאֵילָנָא
 דְּמִוְתָא דְאִיהוּ גְּפֻן דְּחָב בְּיַהּ אָדָם
 קְדָמָא דְחַד אָמַר חֲטָה הִנֵּה וְחַד אָמַר
 גְּפֻן

וְכֹלָא קְשׁוּט.

שְׁבַע מִיְנֵינֵן אִינוּן חֲטָה וְשְׁעוֹרָה גְּפֻן
 וְתֵאֵנָה

וְרַמּוּן זֵית שְׁמֹן וּדְבָשׁ, חֲטָה
 וְשְׁעוֹרָה וְהָא אִתְמַר וְצָרִיף לְאִתְזָרָא
 עַל־יַהּ, חֲטָה הָא אִתְמַר, שְׁעוֹר־יַהּ
 דְּאִפִּיק ה' מִשְׁעוֹר דִּילָהּ, גְּפֻן סְחֲטָה
 עֲנָבִים בְּרִשׁוֹ אִתְזָרָא וְעַבְדֵי נִין נִסְטֵי
 וְאִתְעַבִּיד אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע, תֵּאֵנָה
 לְקִיט תֵּאֵינֵי קָדָם זְמַנֵּי יַהּ קָדָם
 דְּאִתְבְּשְׁלוּ כִּד לְקִיט הוּא מְעַלְמָא קוּדָם
 זְמַנֵּי וְדָא אִיהוּ רְזָא מְאֵן דְּגָרִים דִּי
 יְמוּתוּן בְּנוֹי קָדָם זְמַנֵּי יַהּ, הִדָּא
 הוּא דְכְתִיב לְמָה יִקְצוּף הָאֱלֹהִים עַל
 קוּלָּךְ וְחַבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יְדֵיךָ, וְרְזָא
 דְּמַלְהָ לְשׂוֹא הַכִּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם וְגוֹמַר,
 וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שְׁם יְהוָה

אלהי'יך לשוא, רמון, בן זומא ביה
 קב אכל רבי מאיר תוכו אכל קליפתו
 זרק דקליפיו אינון אומות העולם
 ישראל מוזא בינייהו, כן כגוונא
 דא שכנתא איהי פרידס בגלותא
 ואיהי מוזא מלגו, אגוז קרינו ליה
 כמה דאמר שלמה מלכא אל גנת אגוז
 ירדתי ואיהי שכנתא איבא מלגאו,
 הדא הוא דכתיב כל כבודיה בת מלך
 פנימה ממשבצות זהב לבושה וקליפיו
 הן כמה רשויות נוכראין ובשבת
 מכלא אתפשטת ואתלבשת בלבושין
 שפיראן, וכו' צריכין ישראל לתתא
 לאתחדשא בשבת בלבושין
 שפיראן.

(ויברך אחד המסובים על הרימון)

ויכין - הוי"ה - ר"ת: ה'סכת ו'שמע ישראל ה'יום

כא כא

כא

זוהר משפטים דף ק"ך ע"ב

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְהַבְיָא בְּכּוּרִים
וְאַבְתְּרִיה

לְהַתְּוֹדוֹת עַל הַבְּכּוּרִים וְאַבְתְּרִיה
לְהַתְּוֹדוֹת עַל הַמַּעֲשֶׂר, וּמֵאֲרֵי מִתְּנִיתִין
מִקְּשִׁים עַל הַמַּעֲשֶׂר דְּאִי יְהֵא קִדְּם
לְקִיטָתוֹ אוֹ אֲחַר לְקִיטָתוֹ עֲשׂוּרוֹ כְּגוֹן
אֲתְרוּג דְּאֲתָמַר בֵּיה בְּאֵילָן הַלֵּךְ אֲחַר
חֲנֻטָּה, אֵית מֵאן דְּאָמַר אֲחַר בְּשׂוּל
הַפִּירוֹת, וְאֲתְרוּג מִקְּצָתוֹ דְּזִמָּה לְאֵילָן
וּמִקְּצָתוֹ לְתַבּוּאָה דְּאֵינּוּן זְרַעִים
דְּאֲתָמַר בְּהוֹן דְּלֶאֱחַר לְקִיטָתוֹ עֲשׂוּרוֹ
דְּאֵילָן לָאו אִיהוּ אֶלְא עַד אֲחַר גָּמַר
בְּשׂוּלוֹ, וּבְגִין דָּא תְּקִינּוּ הַמוֹצִיא
מֵאֲתַר דְּבְשׂוּלוֹ יְפֹה לְאַפְקָא פַת שְׂרוּף
אֶלְא מִמְּקוֹם שְׂהוּא מוּטְעֵם וְהַכִּי תְּבּוּאָה
בְּתַר לְקִיטָתוֹ אִיהוּ כְּבִישׂוּל פִּירוֹת,
וְיִשְׂרָאֵל אֵינּוּן מְשׂוּלִים לְאֵילָן
וְלְתַבּוּאָה דְּאֲתָמַר בְּהוֹן רֵאשִׁית בְּכוּרֵי
אֲדַמְתָּה תְּבִיא בֵּית יְיָ אֱלֹהֵיךָ וְהַכִּי
רֵאשִׁית גַּז צֹאנֶךָ תִּתֵּן לוֹ דְּאֵינּוּן
יִשְׂרָאֵל דְּאֲתָמַר בְּהוֹן וְאֲתָן צֹאנֵי,
וְהַכִּי יִשְׂרָאֵל קִדְּשׁ לֵי יְיָ רֵאשִׁית תְּבּוּאָתָה

לְאֶחָד מִן
 גְּלוּתָא עֲשׂוּר וְאֶתְקַרְיָא וְקִדְשׁ לְיָיָ.

וְיִשְׂרָאֵל אֶתְקַרְיָא וְאֵילָנָא רַבָּא וְתַקְרִיף
 וּמְזוֹן

לְכֻלָּא בְּיָהּ, בְּיָהּ אֹרְיִיתָא
 דְּאִיְהִי מְזוֹנָא לְעֵילָא, בְּיָהּ צְלוּתָא
 דְּאִיְהִי מְזוֹנָא לְתַתָּא, וְאֶפְּלוּ מְלֶאכִיזְבֵּי
 לִית לֹן מְזוֹנָא אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל דְּאִי
 לָאוּ דְּיִשְׂרָאֵל יִתְעַסְקוּן בְּאֹרְיִיתָא לָא
 הָוָה נְחִית לֹן מְזוֹנָא מְסֻטְרָא
 דְּאֹרְיִיתָא דְּאִמְתִּילָא לְעַשׂ, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב עַשׂ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ,
 וְלֹאֵיבָא דְּאִיְהִי מְצוּהָ, וְהִכִּי אֹרְיִיתָא
 אִמְתִּילָא לְמַיָּא וְהִנֵּי לְאֶשְׁא וְלָא הָוָה
 נְחִית מַיָּא מְלַעֲיָא וְחַמָּה דְּאִיְהִי אֶשְׁא
 לָא הָוָה נְחִית לְבִשְׂלָא פִירוֹת הָאֵילָן
 אֶלָּא בְּגִין יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר
 בְּיִשְׂרָאֵל הֲתֵאָנָה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה אֵילָן
 מְאָרִי מְצוּת, וְהִגְפָּנִים סְמִדָּר נְתָנוּ
 רִיחַ כַּד פְּתַחֲוּן בְּתִיבְתָא, וּמִיָּד אֶתְמַר
 בְּיִשְׂרָאֵל קוּמִי לְךָ רַעֲוִיתִי יְפֹתִי וּלְכִי
 לְךָ מִן גְּלוּתָא, וּבְגִין דָּא בְּאֵילָן
 דְּאִיְהוּ עַשׂ חַיִּים בְּאֹרְיִיתָא בְּאֵילָן

דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּהַ אֲזֵלִין בְּתַר חֲנֻטָּה
 וּמַעֲשָׂרִין לַיהוָה דְּשָׂרְנָא יו"ד עֲלֵי יְהוָה
 דְּאֵיהִי חֲכָמָ'ה, א' מִי' וּבְהַ
 מְתַכְנָשִׁין ה' ה' דְּאֵינֹון פִּירוֹת הָאֵילָן
 וּמֵאן אֵילָן ו', אֲבָל שְׂאָר עֲמָא אַחַר
 לְקִיטָּתוֹ מִן גְּלוּתָא עֲשׂוּרוֹ אֵינֹון
 צְדִיקִים דְּאֲתָמַר בְּהוֹן וּלְקַחְתָּם לְכֶם
 בְּיוֹם הָרֵאשִׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר, הָדָר
 בְּעוֹבְדֵי הוֹן דְּאֲחִידָאן בְּמֵאֲרִי תוֹרָה
 וּמִצּוֹת וְאַחַר חֲנֻטָּה אֲזֵלִין לְגַבֵּי יְהוָה
 כְּאֵילָן.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ בְּמַסְכַּת קְדוּשִׁין
 וְקָא

מְשַׁמַּע לָן דְּאֲתָרוּג כְּיָרֵק, מַה
 יָרֵק דְּרָכּוֹ לִיגְדַל עַל כָּל מַיִם וּבְשַׁעַת
 לְקִיטָּתוֹ עֲשׂוּרוֹ אוֹף אֲתָרוּג נְמִי דְּרָכּוֹ
 לִיגְדַל וְכוּ' וּמַסְטָרָא דְּחֲכָמָה אֵין מַיִם
 אֲלָא תוֹרָה וּבְאֲתַר אֲתָרָא לְעֵילָא, וְהָא
 דְּתַנּוּן אֲתָרוּג שְׁוָה לְאֵילָן בְּשַׁלְשָׁה
 דְּרָכִים הָא אֲתָרוּג אֲחִיד ב' סְטָרִין
 וְאֲתָרוּג אֵיהִי דִּי וְקָנָא דְּלִבָּא דְּאֲחִיד
 לְעֵילָא וְאֲחִיד לְתַתָּא, אֲחִיד לְעֵילָא
 הֲלֵב רוּאָה אֲחִיד לְתַתָּא בְּדַעַת כְּמָה

דְּאוֹקְמוּהָ הַלֵּב יוֹדַע, דַּעַת אֵיהִי
 אֵילָנָא, תּוֹרָה אֵיבָא דִּילָיָה, עֵינַיִן
 דְּאֵינוּן פְּקוּדֵיִן דְּבַהוּן הַלֵּב
 רוֹאָה.

(ויברך אחד המסוכים על האתרוג)

ויכין - ההי"ו - ס"ת: עירה' ולשרקה' בני' אתנו'

ט ט

ט

זוהר אחרי מות דף ע"ד ע"א

רְבִי חֲזִיא פְּתַח כְּתוּבָתָא בְּעֵצֵי הַיַּעַר
 כֵּן

דִּוְדֵי בֵּין הַבְּנִים וְגו', הָאִי
 קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, אָבֵל כְּמָה
 חֲבִיבָה כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְהִיא מְשַׁבַּחַת לֵיהּ בְּהָאִי, הֲכָא
 אֵית לְאִסְתַּכְלָא אָמַאי מְשַׁבַּחַת לֵיהּ

בַּתְּפוּחַ וְלֹא בַּמֶּלֶה אֶקְרָא אוּ בַּגְּוֹנִין
 אוּ בְרִיחָא אוּ בַטְעָמָא, אֲבָל הוּאִיל
 וּכְתִיב תְּפוּחַ בְּכֹלֵא הִיא מְשַׁבַּחַת לַיהוָה,
 בַּגְּוֹנִין, בְּרִיחָא, וּבַטְעָמָא, מַה תְּפוּחַ
 הוּא אֲסוּוּתָא לְכֹלֵא אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיחָא
 הוּא אֲסוּוּתָא לְכֹלֵא, מַה תְּפוּחַ אֲשַׁתְּכַח
 בַּגְּוֹנִין כְּמַה דְּאוּקְיָמְנָא אוּף קוּדְשָׁא
 בְּרִיחָא הוּא אֲשַׁתְּכַח בַּגְּוֹנִין עֲלֵאִין,
 מַה תְּפוּחַ אֵית בֵּיה רִיחָא דְּקִיק מְכַל
 שְׁאָר אֵילָנִין אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיחָא הוּא
 כְּתִיב בֵּיה וְרִיחַ לוֹ כְּלָבָנוֹן, מַה
 תְּפוּחַ טְעָמִיה מְתִיקָא אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיחָא
 הוּא כְּתִיב בֵּיה חֲכוּ מְתַקִּים, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיחָא הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 כְּשׁוֹשְׁבָנָה
 וְהָא אוּקְיָמְנָא מְלִי אֲמַאי כְּשׁוֹשְׁבָנָה וְהָא
 אֲתָמַר.

זוהר האינו דף רפ"ז ע"ב

רבי יְצַק פְּתַח כְּתְּפוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר
 וְגו',
 זְכָאָה חוּלְקֵיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל מְכַל
 עַמִּין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֵלוֹת דְּהָא כָּל
 שְׁאָר עַמִּין אֲתִיְהִיבוּ לְרַבְרְבוּ מְמַנֵּן

בְּשִׁלְטֹנוֹתָא עַל־יְהוּ וְיִשְׂרָאֵל קִדְיִשְׁיִן
 וְכָאָה חוֹלְקֵיהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
 דְּאִתֵּי דְלָא יְהִיב לֵוִן קוּדְשָׁא בְּרִיִּי הוּא
 לָא לְמִלְאָכָא וְלָא לְשְׁלִיטָא אַחְרָא אָלָא
 הוּא אַחֲדִיד לֵוִן לְחוֹלְקֵיהֶּ הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב כִּי חִלְקֵי יְיָ עִמוֹ, וְכְתִיב כִּי
 יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהוָה, כְּתוּבִין בְּעֵצֵי הַיַּעַר
 מֵהַ תְּפוּחַ מִתְּפֹרֶשֶׁא בְּגִוּוֹנוֹי עַל כָּל
 שָׂאֵר אֵילָנֵי חִקְלָא כִּדְ קוּדְשָׁא בְּרִיִּי
 הוּא מִתְּפֹרֶשׁ וְאִתְרָשִׁים עַל כָּל חִילִין
 עֲלָאִין וְתִתְאִין, בְּגִין כִּדְ יְיָ
 צְבָאוֹת שְׁמוֹ אֹת הוּא בְּכָל חִילָא
 דְּלַעֲיָלָא.

תא חֲדָי, קוּדְשָׁא בְּרִיִּי הוּא כְּתוּבִין
 דְּאִית

בְּיַה תְּלַת גְּוֹוֵנִין, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 כְּשׁוֹשְׁנָה, מֵאֵן שׁוֹשְׁנָה אֲמַר רַבִּי אֲבָא
 שׁוֹשְׁנָה סְתָם שׁוֹשְׁנָה דְּאִתְכְּלִילַת בְּשִׁית
 טְרָפֵי שׁוֹשְׁנָה דָּא גְּוֹוֵנִיה חֲזוֹר וְסוּמְק
 וְכָלָא הוּא תְּרִין גְּוֹוֵנֵי סוּמְק וְחֲזוֹר
 הַכִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיִּי הוּא
 כְּתוּבִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה דְּהַכִּי
 אֲמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תַּחַת הַתְּפוּחַ

עוֹרְרֵתִיךָ, תַּחַת הַתְּפוּחַ בָּאֵן אֶתֵּר הִיא
אָלֵא אֵלֶיךָ אֶבְהֵתִיךָ דְאֶמְרוּ, רַבִּי יוֹסֵי
אָמַר דָּא יוֹבֵלָא, רַבִּי אַבָּא אָמַר כֹּלֵא
שְׁפִיר אָלֵא אֵלֶיךָ אֶבְהֵתִיךָ דְאֶמְרוּ אֵלֶיךָ
אֵינְוִן ג' גְּוִוְנִי
דְמַתְּסַבְּרִן בְּתַפּוּחַ.

רַבִּי יֶצְעַק אָמַר בָּאֵן אֶתֵּר אֶתְּכֵלִילֵת
כְּנֶסֶת

יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹשַׁנָּה בְּאֵינְוִן נְשִׁיקִין
דְרַחֲמֵי מֵתָא, דְאֶתְדַבְּקֵת בְּמִלְכָּא עֲלָאָה
נְטִלָה תְרֵי שׁוֹשַׁנִּים כְּמָה דְאֶתְ אָמַר
שְׁפִתוֹתֶיךָ שׁוֹשַׁנִּים, וּבְגִין כֶּדֶד אֶמְרָה
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהֵי
בְּגִין
דְאֶתְכֵלִילֵת בְּשׁוֹשַׁנִּים בְּתֵרֵי שְׁפִוּוֹן
דִּילֵיהּ.

(ויברך אחד המסובים על התפוח, וכאן ישתו כולן כוס יין מעט אדום ורובו לבן,
ויכונו לשם ס"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"י).

ויכוין צירוף והי"ה - ס"ת: וְיִרְאוּ אֶתְהָ שְׁרִי פְרָעָה'

אגוז

זוהר שמות דף ט"ו ע"ב

אמר ליה רבי עקיבא מהו דכתיב
 אָל גַּנְת
 אָגוֹז וְרִדְתִּי, אָמַר לִיה תָּא חֲזִי
 הוּא גַנְתָּא נִפְקָא מֵעֵדן וְדָא הִיא
 שְׁכִינְתָּא, אָגוֹז דָּא הִיא רְתִיכָא עֲלָא
 קְדִישָׁא דְאִינוּן אַרְבַּע רִישֵׁין דְנִהְרִין
 דְמִתְפָּרְשֵׁן מִן גַּנְתָּא כְּהִיא אָגוֹזָא
 דְאִינוּן אַרְבַּע רִישֵׁין קְדִישֵׁין לְגוּ,
 וּמֵאִי דְאָמַר וְרִדְתִּי כְּמָה דְתַנּוּ וְרִד
 פְּלוּנִי
 לְמַרְכָּבָה.

אמר ליה ר' עקיבא אי הכי הנה
 ליה
 לְמִימַר לְאָגוֹז וְרִדְתִּי מַהוּ אָל
 גַּנְת אָגוֹז וְרִדְתִּי, אָמַר לִיה מִשּׁוּם
 דְּהִיא שְׁבָחָא דְאָגוֹזָא מַה אָגוֹזָא טְמִירָא
 וְסִתִּימָא מְכַל סְטְרוּי כְּדִ רְתִיכָא דְנִפְקָא
 מִגַּנְתָּא סִתִּימָא מְכַל סְטְרוּי, מַה אִינוּן

אָרבע קרישין די באַגויזא מַתְּסַבְּרָן
 בַּהַאי גִיטָא וּמַתְּפָרְשֵׁן מֵהַאי גִיטָא כַּד
 רְתִיכָא מַתְּסַבְּרָן בְּאַחַדוּתָא בְּחֻדְוֹתָא
 בְּשִׁלְיֵמוּתָא וּמַתְּפָרֵשׁ כָּל חַד בְּעֵבְרוֹי עַל
 מַה דְּאַתְמַנִּי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב הוּא
 הַסּוֹבֵב אֶת כָּל אֲרֶז הַחַוִּילָה הוּא
 הַהוֹלֵךְ קִדְמַת אֲשׁוּר וְכֵן כּוּלָּם.

אמר רבי עקיבא האי לכולוכא דהיא
 בקליפוי דאגויזא למאי רמיזא,
 אמר ליה אף על גב דאורייתא לא
 גלי ליה בהאי גלי, תא חזי מנהון
 מרינן ומנהון מתיקן ורמיזא אית
 לון, אית מארי דדינא קשיא ואית
 מארי דשירותא, אבל כל רמיזא דגלי
 באורייתא חזינו דדינא הוי וקכי
 הוא לירמיהו אקזו ליה בדינא
 דכתיב מקל שקד אני רואה, מאי שקד
 שקדים מממש, וכן במטה אהרן ויגמול
 שקדים, ומן תיבותא מממש אשתמע
 דהוא דינא קשיא דכתיב וישקוד ה'
 על הרעה, וכן שוקד אני על דברי
 וכן כולם, אמר ליה ר' עקיבא,
 משמע כל מה דעבד קודשא בריה הוא

לְמִילָף מְנִיָּה חֲכָמָתָא סְגִיָּאָה דְכְּתִיב כָּל
פְּעַל ה' לְמַעֲנֵהוּ, ר' אֶלְעָזָר אָמַר
מִהֲכָא דְכְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר
עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד,
מִהוּ מְאֹד לְמִילָף מְנִיָּה חֲכָמָתָא עֲלָאָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵאֵי דְכְּתִיב גַּם אֶת
זֶה

לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים, כְּגוֹנוֹנָא
דְרַקִּיעָא עֲבַד קוּדְשָׁא בְרִיָּךְ הוּא בְּאַרְעָא
וְכָלְהוּ רְמִיזָא לְמָה דְלַעֲיָלָא, דְכַד הָוָה
חָמִי ר' אַבָּא חַד אֵילָנָא דְאַבִּיָּה
אֲתַעְבִּיד עוֹפָא דְפֶרַח מְנִיָּה הָוָה בְּכִי
וְאָמַר, אֵי הוּוּ בְנֵי נְשָׂא יְדַעֵי לְמֵאֵי
רְמִיזָאן הוּוּ מְבִזְעֵן מְלַבּוּשֵׁיהוֹן עַד
טְבוּרֵיהוֹן לְמֵאֵי דְאַתְנָשֵׁי חֲכָמָה מְנָהוֹן,
כָּל שְׂכָן בְּשָׂאָר מַה דְעֲבַד קוּדְשָׁא בְרִיָּךְ
הוּא בְּאַרְעָא, כְּדָאָמַר ר' יוֹסִי אֵלְנִין
אֵינּוֹן דְאַתְחִזִּי מְנָהוֹן חֲכָמָתָא כְּגוֹן
חְרוּבָא, דְקַל, פְּסִתוּקָא, וְכַדוּמָה לֹוֹן
כְּלָהוּ בְּחַד רְכִיבָא אֲתַרְכָּבוּ, כָּל אֵינּוֹן
דְעֲבָדִין פִּירִין בַּר מִתְפּוּחִין רְזָא חֲדָא
אֵינּוֹן בַּר שְׁבִילִין דְאַתְפְּרָשׁוּן, כָּל
אֵינּוֹן דְלָא עֲבָדִין פִּירִין וְאֵינּוֹן

סדר לימוד לט"ז בשבט

רבֿרבֿבֿין בר מערבֿבֿין דְנִחֵלָא דְאִית לְהוּ
 רְזָא בִלְחֻדוֹי כְּגוֹוֹנָא דְלַעֲיָלָא מְחַד
 יְנִיקָא יְנִיקוּ וְכָל חַד מְאִינוּן
 דְאִינְהוּ זוטֿרי בר מאזובָא מאִמָּא
 חַדָּא אַתְיָלִידוּ, כָּל עֲשָׂבִין דְאָרְעָא
 דְאִתְמַנֵּי עֲלֵיהוֹן רבֿרבֿבֿין תְּקִיפִין
 בְּשִׁמְיָא כָּל חַד וְחַד רְזָא בִלְחֻדוֹי
 כְּגוֹוֹנָא דְלַעֲיָלָא, וּבְגִין כָּד כְּתִיב
 שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים דְכָל חַד וְחַד
 עָאֵל בִּלְחֻדוֹי וְנִפִּיק בִּלְחֻדוֹי, הֵדָּא
 הוּא דְכְתִיב הַיְדַעַת חֻקוֹת שְׁמַיִם אִם
 תְּשִׂים מְשֻׁטְרוּ בְּאָרְץ וְכְתִיב לְכַלֵּם בְּשֵׁם
 יְקָרָא, וּמָה בְּכָל מָה דְבַעֲלָמָא רְזָא
 בִלְחֻדוֹי וְלֹא בְעָא קוּדְשָׁא בְרִיָּה הוּא
 לְגַלְאָה לֹן וְלַעֲרַבְבָא לֹן וְקָרָא
 בְּשִׁמְיָהּ.

(ויברך אחד המסובים על האגוז)

ויכוין צירוף והה"י - ר"ת: וְדַבֵּשׁ הַיּוֹם הַזֶּה יְהוָה

ט
 ט
 ט

זוהר סתרי תורה פרשת ויעא דף קס"א ע"ב

וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקֶּלַל לְבַנָּה וְגו' ,
מִתְנַיִתוֹ

רְעוּתָא דְעוֹבְדָא קְטָרִי
דְמַהִימְנוּתָא קַל קָלָא דְקָלִיא אֲתַעַר
מְעִילָא לְתַתָּא אָנָן פְּתִיחִין עֵינִין
הוֹיָנוּ גְלָגְלָא אֶסְחָר מְעִילָא לְכַמָּה
סְטָרִין קַל נְעִימוּתָא אֲתַעַר, אֲתַעַרו
נְיִמִין דְמִיכִין דְשִׁינְתָא בְּחוֹרֵיהוֹן
וְלֹא יָדְעִי וְלֹא מְסַתְּפְלִין וְלֹא חֲמָאן,
אֲטִימִין אוֹדְנִין כְּבִדִין דְלָבָא נְיִמִין
וְלֹא יָדְעִין, אוֹרֵי תָא קְיָמָא קַמְיָהוּ
וְלֹא מְשַׁגְיָחִין וְלֹא יָדְעִי בְּמָה
מְסַתְּפְלִין, חֲמָאן וְלֹא חֲמָאן, אוֹרֵי תָא
רְמַאת קָלִין אֶסְתְּפְלוּ טַפְּשִׁין פְּתָחוּ
עֵינִין וְתַנְדְּעוּן, לִית מָאן דְיִשְׁגַּח

וְלִית מֵאן דְּיִרְכֵין אִוְדְנִיה עַד מָה
 תְּהוּוֹן בְּגוּ קְשׁוּכָא דְרַעוּתֵיכוּ,
 אֲסַתְפְּלוּ לְמַנְדַע וְאֲתַגְּלִי לְכוּן נְהוּרָא
 דְנְהִיר, בְּזַמְנָא דְיַעֲקֹב שְׁלִימָא מְגו
 עֲאֲקוּ דְאַרְעָא וּרְשׁוּ אֲקָרָא בְּגוּ דְרַגִין
 נוּכְרָאִין דְחָה לְכַלְהוּ וּבְרִיר חוּלְק
 עַדְבִיה וְאַחַסְנִתִיה, נְהוּרָא מְגו
 קְשׁוּכָא, קְכַמְתָּא מְגו טְפֹשְׁתָּא וְאוּקִיר
 לִיה לְמֵאֲרִיה כַּד הָוָה קָאִים בְּגו
 רְשׁוּתָא דְאַל זָר, עַל דָּא כְּתִיב לֹא
 עָתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּנִיו
 יִתְּרוּ.

קוּטְרָא דְקוּטְרָא דְכֵנָא הָוָה סְלִיק לְגו
 לְגו

עַד לֹא אֲשַׁכַּח אֲתֵר בֵּית
 מוּתְבָא, הֵהוּא אֲתֵר לָאו אֲתֵר, לָאו
 אֲשַׁתְּכַח לְעֵילָא וְתַתָּא מְכַלָּא אֲתַאֲבִיד
 אֲבַדוֹן הָוִי מְכַלָּא, אֲבַדוֹן דְכוּרָא,
 סמא' ל' דְנַפְק מְהַתוּכָא דְתוּקְפָא
 דְיִצְחָק, אֲבַדוֹן וּמְוֵת נוּקְבָא דִילִיה
 נְחֹשׁ קְדַמְאָה אֲשַׁת זְנוּנִים דְכְּתִיב
 רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מְוֵת וְאֵלֶיךָ תָּרִין

אָבִיּוֹן וּמִוֹת שְׁמֵעוּ
 תּוֹקֵפָא דְהוֹרְמָנוּ דְמַלְכָא.

רְזָא וְסַתְרָא סְתִימָא עֲלָא אֶתְאַבִּיד
 מְכָלָא,

אֶתְאַבִּיד מְרַעֲיוֹנֵי וְהִרְהוּרֵי,
 מְנִיָּה נְפֵק אֶת י' נְקוּדָה עֲלָא, מְהֵא
 נְקוּדָה עֲלָא נְפֵק כָּלָא, אֲמִשְׁיָד וְאַפִּיק
 ה' אָמָא עֲלָא דְאַשְׁקֵי לְכָלָא, מְהֵא
 נְפִיק ו' רְזָא דְשִׁית דְאַחִיד לְכָל
 סְטְרֵי דְאִיהוּ מְקַל לְבָנָה לַח וְלוֹז
 וְעֲרָמוֹן תְּרֵי דְרוּעֵי דְאַחִידוּ בֵּיה
 אֲלֵי נְפֵקֵי וְאַחִידוּ בְּה' א' תְּתַאֲה
 לְחַבְרָא מְשַׁכְנָא כְּחַד וְלְמַהוּי חַד, כְּדֵין
 תְּלִיסַר מְכִילָן הוּוּ חַד וְחַוָּרָא
 אֶתְגְּלִיף עַל גְּוֹנֵי וְסִלִּיק עַל גְּוֹן
 כְּלָהוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב מְחֻשָּׁף הַלְבָן
 וְכְדֵין אֶקְרִי יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד,
 וְכְדֵין יְיָ רוּעֵי לֹא אֶחָד, וְכְתִיב
 בְּנֵאוֹת דְשָׂא נְרַבִּיצְנֵי עַל מֵי
 מְנוּחֹת יְנַהֲלֵנִי נְפִשִׁי יְשׁוּבָב וְגו'.

וּיְקַח לוּ יַעֲקֹב, בְּרִיר לִיה לְחוֹלְקִיה
 לְעַדְבִּיה, מְקַל לְבָנָה לַח סְטְרָא

דימינא גוון חוור, לח סטרא דמים
איהו, ולוז דא סטרא דשמאלא סומקא
כוורדא, וערמון כליל דא בדא
וכלהו אחיד ימינא חוורא בגווניה
וסלקא בהו דכתיב מחשוף הלבן דאף
על גב דאחיד לתרין סטרין נטל
חולקיה לסטר ימינא ואגליף בכלא
בהאי סטרא ובהאי סטרא כדין אקרי
גבר

שלים שלים בכלא.

יכין צירוף ויה"ה - ר"ת: ו'ירא י'ושב ה'ארץ ה'קנעני

זוהר ר"מ פרשת פנחס דף רט"ז ע"ב

קם בו צינא קדישא ואמר, על דא
כתוב

קניתי איש את יהוה דדדאת ליה
ברוח הקדש דעתידין בנוי למיתב
בלשפת הגזית, ואוף הכי רבי אלעזר

בן פֿדַת דְּהוֹה דְּחִיקָא לִיה שְׁעֵמָא דְּלֵא
הוֹה לִיה אֶלָּא קַב חֲרוּבִין מְעַרְב שְׁבַת
לְעַרְב שְׁבַת כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא, אֲמַאי
הֵאִי בְּתַר דְּהוֹת בַּת קוֹל נְפֻקַת וְאוּמָרַת
כָּל הַעוֹלָם כְּלוּ אֵינּוּ נִיזוֹן אֶלָּא
בְּשִׁבִיל חֲנִינָא בְּנִי, אֶלָּא אִיהוּ גְרִים
קוֹדֵם דְּחַרְבַּ ק' ב' מן י' דְּאִיהוּ
יב' ק אוף הַכִּי לֵא הוֹה לִיה אֶלָּא קַב
חֲרוּבִין דְּאֵת י' אִיהוּ יַחֲוֹד וּמְנִיָּה
אַתְיָא נְבִיעוּ לְאֵת ב' דְּאִיהוּ בְּרַכָּה
וְאִיהוּ קוֹדֵם וּמְנִיָּה אֲתַקְדָּשׁ ק' דְּאִיהוּ
קְדוּשָׁיָה, וְרַבִּי פֿדַת גְרִים לְמַהוּי
חֲרוּבִין דִּילִיָּה ק' ב' דְּאִינּוֹן
ק' דְּוִשָׁה ב' רַכָּה אוף הַכִּי לֵא הוֹה
לִיה אֶלָּא קַב חֲרוּבִין, אוף הַכִּי אִיּוֹב
בֵּן יִבְמָה הוֹה וּבְגִין דָּא אֲתַעֲנָשׁ עַל
מָה דְּאִירַע לוֹ כְּבָר, וְאִינּוֹן דְּלֵא
יְדַעֵי רַזָּא דָּא אֲמַרֵי בְּנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי
לָאוּ בְּזָכוּתָא תַּלְיָא מְלֵתָא אֶלָּא בְּמִזְלָא
תַּלְיָא מְלֵתָא וְהָא חֲזִינָא לְאַבְרָהָם דְּחִזָּא
בְּמִזְלָיָה דְּלֵא הוֹה עֵתִיד לְמַהוּי לִיה
בְּרָא וְקוֹדֵשָׁא בְּרִיָּד הוּא אֲפִיקַן לִיה
לְבָרָא כְּדַכְתִּיב וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ חֲחוּצָה

וַיֹּאמֶר הַבַּט וְגו' , וְאַקְמוּהָ דְאָמַר לִיה
 צָא מְאֻצְטִגְנִינּוֹת שְׁלָךְ וְהַעֲלֵהוּ לְמַעַלָּה
 מִהַכֹּכְבִּים וְאָמַר לוֹ הַבַּט נָא הַשְׁמִימָה
 וְסִפּוֹר הַכֹּכְבִּים, עַד הֵכָא מְלִין דְרַבְבִּין
 וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא לֵוִן בְּדַרְךְ נִסְתָּר.

תא חז"ל, כָּל בְּרִיּוֹן דְעֵלְמָא קוּדְם
 דְאֵתְיָהִיבַת אִוְרֵי תָא לְיִשְׂרָאֵל
 הוּוּ תַלְוִין בְּמַזְלָא וְאַפִּילוּ בְנֵי חַיִּי
 וּמְזוּנֵי, אֲבָל בְּתַר דְאֵתְיָהִיבַת
 אִוְרֵי תָא לְיִשְׂרָאֵל אֲפִיק לֵוִן מְחִי וּבָא
 דְכִכְבִּיָּא וּמְזֵלִי, וְדָא אוֹלִיפְנָא
 מְאַבְרָהָם בְּגִין דְהוּוּ עֵתִידִין בְּנוֹי
 לְקַבְּלָא ה' מְאַבְרָהָם דְאִיהִי חֲמִשָּׁה
 חוּמְשֵׁי תוֹרָה דְאֵתְמַר בָּהּ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
 הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם בְּה' בְּרָאָם,
 אָמַר לְאַבְרָהָם בְּגִין הָאִי ה' דְאֵתוּסָף
 בְּשִׁמְךָ הַשְּׁמַיִם תִּחְתָּךְ וְכָל כִּכְבִּיָּא וּמְזֵלִי
 דְנְהִירִין בְּה', וְלֹא עוּד אֵלֶּא דְאֵתְמַר
 בְּה' א' לְכֶם זָרַע וְזָרַעְתֶּם בְּה' א' כִּי
 בְּיָצְחָק יִקְרָא לְךָ זָרַע, וּבְגִין דָּא כָּל
 הַמְשִׁתְּדֵל בְּאִוְרֵי תָא בְטִיל מְנִיָּה חִי וּבָא
 דְכִכְבִּיָּא וּמְזֵלִי אִי אוֹלִיף לָהּ כְּדִי
 לְקַיִמָּא פְקוּדְהָא וְאִם לָאו כְּאֵלוּ לָא

אֲשַׁתְּדַל בָּהּ וְלֹא בְּטִיל מַנְיָהּ חַיּוּבָא
 דְּכַכְבֵּיָא וּמַזְלֵי, כָּל שְׁכָן עַמֵּי הָאָרֶץ
 דְּאֵינּוּן אֲתַמְתְּלוּן לְבַעֲיָרָן דְּאִוְקְמוּהָ
 עַל־יְהוּ אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה דְּלֹא
 אֲתַבְּטְלוּן מַנְהוּן חַיּוּבָא דְּכַכְבֵּיָא
 וּמַזְלֵי, אָנוּשׁ כְּחַצִּיר יְמִיו כְּצִיץ
 הַשָּׂדֶה כֹּן יְצִיץ, וְאֲתַמַּר בֵּיהּ נַעַר
 הַיְיָתִי גַם זְקַנְתִּי, לְבַתֵּר יָשׁוּב לִימֵי
 עַלְוַמֵּי דְּאֵילָנָא דְּאֲתַקְצִיצוּ עַנְפֵּי
 עַתִּיקֵי דִילֵיהּ וְצִמְחוּ כְּמִלְקֵדְמֵי
 בְּשָׂרְשׁוּי אֶהְדְּרוּ בְּעֵלְמָא כְּמִלְקֵדְמֵי,
 מִיתוּ סָבִין וְאֲתַהְדְּרוּ לְהַאי עֵלְמָא
 עוֹלָמֵי, וְהַיְיָנוּ רַזָּא דְּמַחְדָּשׁ קוּדְשָׁא
 בְּרִיָּא הוּא בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה
 בְּרִאשִׁית דְּמַתִּין אֶלְף בְּכָל יוֹמָא
 וּמַחְדָּשֵׁי בְּכָל יוֹמָא.

וַיֵּן יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ, דָּא יֵינָא
 דְּאוּרְיָתָא
 דְּהַכִּי סְלִיק יֵין כְּחוּשְׁבָן סוּ'ד,
 וְמָה יֵי'ן צָרִיף לְמַהוּי סְתִים וְחַתִּים
 דְּלֹא יִתְנַסֵּף לְעַבְדָּה זָרָה אוּף הַכִּי
 צָרִיף לְמַהוּי סְתִים וְחַתִּים סוּד

דְּאוּרֵי־יְתָא וְכָל רְזִין דִּילָהּ וְלֹא
 אֲשַׁתְּקֵינָן אֶלָּא לִירְאָיו, וְלֹאֵו לְמַגְנָא
 עֲבָדִין כַּמָּה פְּקוּדִין בְּיָן וּמְבָרְכִין
 בֵּיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא, וְנִין אֵית
 לֵיה תְּרֵי גְוֹנִין חֵינָר וְסוּמְק דִּינָא
 וְרַחֲמֵי וְהֵינּוּ ב' תּוֹסְפֹת בְּיָן
 כְּגֹוְנָא דְשׁוּשְׁנָה חֵינָרָא וְסוּמְקָא,
 חֵינָר

מְסֻטְרָא דִּימִינָא סוּמְק מְסֻטְרָא דְשַׁמְאֵלָא.

וּמְאִי לְבָב אָנוּשׁ לְב הָוָה לֵיה
 לְמִימְרָא, אֶלָּא
 אֵית לְב מְסוּר לְב וְאִינוּן
 ל' ב' אֱלֹהִים דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית, ב'
 מן בְּרָאשִׁית ל' מן לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל
 אֵיהוּ ל' ב' תְּנִינָא, דָּא ל' ב' ל' ב'
 שְׁנַיִם סְלָקָא דְּעֵתָךְ חֲסֵר תְּמַנְיָא לְע' ב'
 דְּאֵיהוּ וְיִכְלוּ אִינוּן שְׁבַעָה יְמֵי
 בְּרָאשִׁית, תְּמִינְאָה מְאִי הִיא ז' יְמֵי
 בְּרָאשִׁית, עִם זָה
 סְפָר תּוֹלְדוֹת אָדָם זָה ע' ב' בְּחוּשְׁבָן
 בְּיָן.

מאִי לְהַצְהִיל פְּנִים מְשֻׁמוֹ, אֵינּוֹן
 י'י'ב פְּנִים,
 ד' דְּאֲרִיָּה, ד' דְּשׁוֹר, ד' דְּנֶשֶׁר
 דְּאֵינּוֹן מִיכָאֵל אֲרִיָּה אֲרִבַּע אֲנָפִין
 דִּילִיָּה יְהוֹי'ה, אֲרִבַּע אֲנָפִין דְּשׁוֹר
 וְאִיהוּ גְּבַרְיָאֵל וְאֵינּוֹן יְהוֹי'ה, ד'
 אֲנָפִין דְּנֶשֶׁר וְאִיהוּ נוֹרִיאֵל וְאֵינּוֹן
 יְהוֹי'ה, וְאֵינּוֹן מְמַנָּן תְּחוֹת חֹס'י'ד
 פּוֹח'ד אֶמְ'ת דְּרָגִין דְּתַלְת אֲבָהוֹן,
 וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן הָאֲבוֹת הוּ הוּ הַמְּרַכְּבָה
 וְסֻלְקִין נְהוֹרִין לְחֻשְׁבָּן
 יב'ק וְאֵינּוֹן מְלַד מְלַד יְמֵלוּד.

יכין - ההו"י - ס"ת: וצדקה' תהיה' לנו' כי'

ט ט

ט

ברכות פ"ז

משניות

משנה א

א פִּיצַד מְבָרְכִין עַל הַפְּרוֹת, עַל פְּרוֹת
הָאֵילָן אֹמֵר "בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ", חוּץ
מִן הַיַּיִן; שְׁעַל הַיַּיִן אֹמֵר "בּוֹרֵא
פְּרֵי הַגָּפֹן". וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ אֹמֵר
"בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה", חוּץ מִן הַפֶּת;
שְׁעַל הַפֶּת הוּא אֹמֵר "הַמּוֹצִיא לָחֶם מִן
הָאֶרֶץ". וְעַל הַיְרָקוֹת אֹמֵר "בּוֹרֵא
פְּרֵי הָאֲדָמָה". רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר:
"בּוֹרֵא

מִיַּיִן דְּשָׂאִים".

כיצד מברכין. חוץ מן היין. שמתוך חשיבותו קבעו לו ברכה לעצמו. וכן
הפת: **בורא מיני דשאים.** לפי שיש בכלל פרי האדמה דשא, וזרעים כגון
קטניות, ור' יהודה בעי היכר ברכה לכל מין ומין ואין הלכה כר' יהודה.
והא דתנן על הירקות אומר בורא פרי האדמה, הני מילי ירקות שדרכן
לאכלן חיין ואכלן חיין או שדרכן לאכלן מבושלים ואכלן מבושלים אבל
אותן שדרכן לאכלן חיין ואכלן מבושלים או שדרכן לאכלן מבושלים
ואכלן חיין אינו מברך עליהן אלא שהכל. וירקות שאוכלין אותם בין חיין
בין מבושלים מברכין עליהן בורא פרי האדמה בין חיין בין מבושלים:
(רי"ע מברטנורה).

כיצד מברכין. דסברא שמברכין כדי שלא יהנה מעוה"ז בלא ברכה. תוספ'.
והר"י כתב דקאי אדתנן בפ"ק לחתום ושלא לחתום. אלא שקודם לזה
הוצרך לגמור ולפרש כל דיני ק"ש כו': **בורא פרי העץ.** והניח תחילת כל
ברכה מפני שהוא דבר משתתף. ר"ל ברוך אתה ה' אמ"ה. הר"מ: **דכתיב**
ויין ישמח לבב אנוש ועוד אי שתי פורתא סעידי נמי ובפת דכתיב ולחם לבב
אנוש יסעד. גמרא: (עיקר תוי"ט).

משניות כלאים פ"א משנה ד

ד וּבְאֵי לָן: הָאֲגָסִים, וְהַקְּרִסְתִּים לֵילִין,
וְהַפְּרִישִׁים וְהַעֲזָרְדִּים – אֵינָם כְּלָאִים

זֶה בָּזָה. הַתְּפוּחַ וְהַחֶזְרֵד, הַפְּרִסְקִים
 וְהַשְּׂקָדִים, וְהַשִּׁיזְפִּיץ וְהָרִימִין - אֶף
 עַל פִּי שְׂדוּמִין זֶה
 לָזָה, כִּלְאִים זֶה בָּזָה.

אגסים. בערבי אגא"ש ובלע"ז פירא"ש: **קורסטומלין.** מין אגסים קטנים הדומים לעפצים שקורין מילין: **פרישים.** הם חבושים בערבי ספרג"ל ובלע"ז קודוני"ש: **עוזרדים.** בערבי זערו"ד ובלע"ז סורבא"ש: **חזרד.** תפוח יערי תרגום וכפתור וחיזר: **אפרסקים.** בלע"ז פירשאג"ש וכשהן קטנים דומין לשקדים: **שזפין.** הרכיב זיתים על רמון נפיק מנהון שזפין: **רימין.** בערוך פי פולצדקא"י בלע"ז: (רי"ע מברטנורה).

הפרישים. פרישין בל"א קייטי"ן עוזרדין בל"א שפיארלינג: (עיקר תוי"ט).

(וישתו כוס יין חציו לבן וחציו אדום, ויכוונו בשם מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א)

ויכוין צירוף היה"ו - ס"ת: ל'הנה' אתי' ונרוממה' שמו'

טז טז

טז

(י"א זערוך)

משניות ברכות פ"ו משנה ב

ב בִּרְךָ עַל פְּרוֹת הָאֵילָן בּוֹרָא פְּרִי
הָאֲדָמָה, יֵצֵא; וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ בּוֹרָא
פְּרִי הָעֵץ, לֹא יֵצֵא. עַל כָּלֵם אִם אָמַר
שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ,
יֵצֵא.

בירך על פירות האילן וכו'. כל היכא דכי שקלי פירא איתיה לענף, ואותו הענף עצמו חוזר ומוציא פרי לשנה האחרת מקרי אילן, ומברכין על פירותיו בורא פרי העץ, אבל היכא דכי שקלת ליה לפרי לא ישאר ענף שיחזור ויוציא פרי לשנה האחרת אין מברכין על הפירות אלא בורא פרי האדמה: **ועל כולן אם אמר שהכל יצא.** ואפילו על הפת ועל היין. ומיהו לכתחלה אין לאכול שום פרי אם אינו יודע תחלה שיברך עליו ברכה הראויה לו: (רי"ע מברטנורה).

יצא. בגמרא אמרינן ס"ל דעיקר אילן ארעא היא כלומר הכל הוא מהארץ. בירושלמי מבואר דד"ה דפירות האילן בכלל פרי האדמה ואין פרי האדמה בכלל פרי העץ. תוי"ט: **לא יצא.** ודסד"א הואיל ואמרינן חטה מין אילן הוא לברך עליה בפה"ע קמ"ל. גמ': (עיקר תוי"ט).

משניות דמאי פ"א משנה א

א הַקְּלִין שֶׁבְּדָמַי: הַשִּׁיתִין,
וְהָרִימִין, וְהַעֲרֵדִין, וּבְנוֹת שֵׁשׁ,
וּבְנוֹת שֶׁקֶמָה, וְנוֹבְלוֹת הַתְּמָרָה,
וְהַגְּפָנִין, וְהַנְּצֻפָה; וּבִיהוּדָה: הָאוֹג,
וְהַחֲמֵץ שֶׁבִּיהוּדָה, וְהַכֶּסֶבֶר. רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר: כָּל הַשִּׁיתִין פְּטוּרִין,
חוּץ מִשָּׁל דּוּפָרָה; כָּל הָרִימִין
פְּטוּרִין, חוּץ מִרִימֵי שֶׁקְמוּנָה; כָּל

בנות   שְׁקָמָה   פְּטוּרוֹת ,
 חוץ מן המְסֻטָּפוֹת.

הקלין שבדמאי. שהקלו חכמים על הפירות הללו הנוכרים במתניתין שלא לעשרן דמאי, לפי שחזקתן באים מן ההפקר משום דלא חשיבי, ואית בהו תרי ספיקי ספק באים מן ההפקר ופטורים מן המעשר, ואפילו אם תמצא לומר שבאים מן השמור וחייבים במעשר שמא נתעשרו. ודמאי הם התבואה והפירות הנלקחים מעמי הארץ שהם חשודים על המעשרות. והחבר הלוקח פירות מעמי הארץ צריך להפריש מהם תרומת מעשר ומעשר שני בלבד אם היא שנת מעשר שני, אבל תרומה גדולה לא נחשדו עמי הארץ עליה לפי שהיא במיתה, ואין לה שיעור שחטה אחת פוטרת כל הכרי והכל נוהרים בה. ומעשר ראשון ומעשר עני אי"צ להוציא מן הדמאי אע"פ שעמי הארץ חשודים עליהם, פי שיכול בעל הפירות לומר ללוי או לעני הבאים ליטול המעשרות הבא ראה שאין פירות הללו מעושרים וטול, דק"ל בכל דוכתא המוציא מחבירו עליו הראיה. אבל בתרומת מעשר ליכא למימר הכי, שהאוכל טבל שלא הורמו ממנו מתנות כהונה חייב מיתה ומשום אסורא מפרישין לה לתרומת מעשר, ומעשר שני נמי כדי שלא לאכלו בטומאה או שלא לאכלו חוץ לירושלים: **השיתין.** תאנים מדבריות: **והרימין.** פי הערוך פולצרא"קי בלע"ז: **ועוזרדין.** בערבי זערו"ד ובלע"ז סורבי"ש: **ובנות שוח.** תאנים לבנות המתגדלות משלש שנים לשלש שנים, ומתגדלים ביערים: **ובנות שקמה.** תאנה המורכבת בערמון: **ונובלות תמרה.** תמרים שאינם מתבשלין באילן ותולשין אותן ומניחים אותם זה על זה עד שיתבשלו. ויש אומרים נובלות תמרה תמרים שהפילתן הרוח קודם בשולן: **גופנים.** ענבים שמניחים אותן בגפן בסוף הבציר ובקושי מתבשלים: **הנצפה.** צלף שקורין קאיפרי"י בלע"ז: **האוג.** פרי אדום שקורין לו בלע"ז קורניאול"י. ורמב"ם אומר שהוא אילן שעושה כמין אשכלות אדומות וקורין לו בערבי סומא"יק. ולא היה זה הפרי חשוב ביהודה: **והחומץ.** בתחלה לא היה היין שביהודה מחמיץ לפי שהיו מביאים ממנו נסכים וכל החומץ שביהודה לא היה בא אלא מן התמד לפיכך החומץ שביהודה פטור. אבל לאחר שבטלו נסכים והחומץ בא מן היין החומץ חייב בדמאי אף ביהודה כמו בשאר מקומות: **והכוסבר.** כזרע גד (שמות טז) תרגום ירושלמי כוסבר כוליאנדר"ו בלע"ז: **דינפרא.** שטוען פירותיו שני פעמים בשנה. דיו בלשון יון שנים: **שקמונה.** שם מקום: **המוסטפוס.** שנתבשלו באילן עד שנתבקעו מאליהן. שכל אלו חשובים הן וחזקתן שאין באין מן ההפקר. ואין הלכה כר"י: (ר"ע מברטנורה).

מסקנא דלכולי עלמא רוב עמי הארץ מעשרין הן הלכך לא גזרו באלו ואפילו הכי חשו למיעוט הכא דשכיחי טובא והיו הרבה נכשלים. תוספי. ודמאי דא מאי: ולא פירש מה יעשה בה אם יתננה לכהן או ימכרנה לו. ודעת הרמב"ם דנותנן לכהן ודעת הר"ש כ' או מוכר לו היתר לפי חשבון: **והנוסבר**. מדאפסיק שביהודה בין חומץ לכוסבר ש"מ דכוסבר לאו ביהודה הוא אלא בכל מקום. וכ"ה בר"מ ובר"ש בשם הירושלמי דגם כסבר ביהודה: (עיקר תוי"ט).

יכוין צירוף היו"ה - ר"ת: ה'מ'ר; מ'רנ; ו'ה'ה הוא

(י"א קוקוס)

משניות ברכות פ"ז משנה ג

ג על דבֿר שְׁאֵין גְּדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ
 אֹמֵר "שֶׁהַכֹּל". על הַחֹמֶץ וְעַל
 הַנּוֹבֵלוֹת וְעַל הַגּוֹבֵאי אֹמֵר "שֶׁהַכֹּל".
 עַל הַחֶלֶב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל הַבֵּיצִים
 אֹמֵר "שֶׁהַכֹּל". רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: כָּל
 שֶׁהוּא מִן קָלָה, אֵין
 מְבָרְכִין עָלָיו.

(כשאומר על הגבינה ועל הבצים אומר, יכוין בשם אהו"ה
 החתום בראשי תיבות, ויוצא
 מפסוק א'ת השמים ואת הארץ).

נובלות. פירות שנפלו מן האילן קודם שנתבשלו כל צרכן: **גובאי.** חגבים טהורים: **מין קללה.** נובלות וגובאי ע"י קללה הן באים ואין הלכה כר"י: (ר"ע מברטנורה).

ואפילו גובאי שלא נפסד טעמו כיון שמזיק לעולם ואוכל התבואה אין מברכין עליו. וי"מ דלא קאי אלא אחומץ ונובלות לבד שהיו טובים מתחלה ונפסדו אבל גובאי כיון שעומד טעמו בו לא הוי מין קללה. הר"י: (עיקר תוי"ט).

משניות מעשרות פ"א משנה ג

ג. הַדְּרוּבֵי־בַיִן מִטֶּשֶׁת׃ נֶקְדוּ, וְכֹל הַשְּׂחָדִים
 מִטֶּשֶׁת׃ נֶקְדוּ. הַאֲגָסִים וְהַקֶּרְסֵטִים לֵיל
 וְהַפְּרִישִׁים וְהַעֲזָרִים - מִטֶּשֶׁת׃ נֶקְדוּ,
 וְכֹל הַלְּבָנִים מִטֶּשֶׁת׃ נֶקְדוּ. הַתְּלָתַי
 מִטֶּשֶׁת׃ צִמֵּחַ, הַתְּבוּאָה
 וְהַיִּתִּים - מִטֶּשֶׁת׃ כִּנְיֵסוֹ שְׁלֵשׁ.

משינקדו. משיהיה בהם נקודות שחורות. כי בגמר בשולם הם מתחילים להשחיר: **וכל השחורים.** כגון ענבי הדס וענבי סנה: **אגסים.** בערבי אג"ס, ובלע"ז פירא"ש: **קרוסטמלין.** תפוחים קטנים הדומים לעפצים שקורין מילין: **פרישין.** קונדוני"ש בלע"ז, ובערבי ספרג"ל: **עוזרדין.** בערבי זערו"ד, ובלע"ז סורב"ש: **משיקריחו.** פירות הללו בקטנן מכוסים שערות דקות כמין נוצה, וכשיתחילו להתבשל נקרחים מעט מעט, ובגמר בשולם נופל הכל: **התלתן משיצמח.** משהיה נגמר בשולו עד שאם היו זורעים אותו היה צומח. וסימן לידע מתי הגיע לשיעור זה, נותן אותו לתוך המים וכל פרידה ששוקעת רובה במים בידוע שאם יזרענה תצמיח. ודרשינן לה מדכתיב (דברים יד) עשר תעשר את כל תבואת זרעך, דבר שהוא נורע ומצמיח: **משיכניסו שליש.** שנתגדלו שליש ממה שעתידין להתגדל. אי נמי כשבא לעצרון ולסוחטן מוציא מהן עכשיו שליש ממה שמוציא כשנתבשלו יפה: (ר"ע מברטנורה).

(י"א דוברבן מתוק)

משניות ברכות פ"ו משנה ד

ד הוּוּ לְפָנָיו מִיָּנִים הַרְבֵּה רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר: אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מְמַיֵן
 שְׂבָעָה, מְבָרַךְ עֲלֵיוּ. וְחַכְמִים אָמְרִים:
 מְבָרַךְ עַל אֵיזָה מְהוּ
 שְׂרִיצָה.

מין שבעה. חטה ושעורה וגפן ותאינה ורמון זית ותמרים, דהני עדיפי
 הואיל ונשתבחה בהן א"י: **מברך על איזה מהם שירצה.** דחביב עדיף.
 והלכה כחכמים: (ר"ע מברטנורה).

משניות ברכות פ"ו משנה ה

ה בָּרַךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלְפָנֵי הַמָּזוֹן, פֶּטֶר
 אֶת הַיַּיִן שֶׁלְאַחַר הַמָּזוֹן. בָּרַךְ עַל
 הַפְּרֹפֶרֶת שֶׁלְפָנֵי הַמָּזוֹן, פֶּטֶר אֶת
 הַפְּרֹפֶרֶת שֶׁלְאַחַר הַמָּזוֹן. בָּרַךְ עַל הַפֶּתַח,
 פֶּטֶר אֶת הַפְּרֹפֶרֶת; עַל הַפְּרֹפֶרֶת, לֹא

פֶּטֶר אֶת הַפֶּת. בַּיִת שְׁמַאי
אוֹמְרִים: אֵף לֹא מַעֲשֵׂה קְדֻרָה.

פטר את היין שלאחר המזון. הני מילי בשבתות וימים טובים שרגילים לקבוע על היין לאחר המזון, וכשברך על היין לפני המזון אדעתא דהכי ברך, אבל בשאר ימים שאין רגילים לקבוע עצמן על היין שלאחר המזון אין היין שלפני המזון פוטר היין שלאחר המזון. וכל לאחר המזון דתנן במתניתין היינו לאחר שסלקו ידיהם מן הפת קודם שיברכו ברכת המזון: **פרפרת.** כל דבר שמלפתים בו את הפת, כגון בשר וביצים ודגים קרויים פרפרת. ופעמים שהיו מביאים פרפראות קודם סעודה להמשיך האכילה וחוזרים ומביאים פרפראות אחרות לאחר הסעודה אחר שמשכו ידיהם מן הפת: **מעשה קדרה.** כגון הריפות וגרש כרמל וקמח שנתבשל במים כגון הליבות וכיוצא בהן. ואית דמפרשי פרפרת דמתניתין פת הצנומה בקערה שאין בה מראה לחם דמברכים עלה בורא מיני מזונות. והשתא ניחא דאיצטריך לאשמעינן ברך על הפרפרת לא פטר את הפת אף על גב דהיא נמי מין פת, אבל מעשה קדרה פטר. ובית שמאי סברי כשם שאם ברך על הפרפרת לא פטר את הפת כך לא פטר מעשה קדרה. ואין הלכה כב"ש: (ר"ע מברטנורה).

יכוין בשם - ע"ב - ראשי תיבות: ב'ר'ך ע"ל

טז טז

טז

(י"א שזיפים)

משניות ברכות פ"ו משנה ו

ו ה י ו יוֹשְׁבֵי־ן לְאָכֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 מְבָרֵךְ לְעֶצְמוֹ; הַסְּבִיב אֶחָד מְבָרֵךְ לְכָל־ן.
 בָּא לָהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמְּזוֹן כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעֶצְמוֹ; לְאַחַר הַמְּזוֹן אֶחָד
 מְבָרֵךְ לְכָל־ם; וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמְּגֻמָּר,
 אֶף עַל פִּי שְׂאֵי־ן
 מְבִיאֵי־ן אֶת הַמְּגֻמָּר אֶלָּא לְאַחַר
 הַסְּעוּדָה.

היו יושבים. בלא הסיבה, וסימן הוא שלא נתועדו לאכול יחד. שרגילים
 היו כשמתועדים חבורות אנשים לאכול שהיו מסובים על המטות ואוכלים
 ושותים בהסבת שמאל: **כל אחד מברך לעצמו.** שלא היה להם קבע סעודה
 בלא הסיבה. ומיהו אם אמרו ניזיל ניכול נהמא בדוכתא פלן, אע"פ שלא
 הסיבו כהסיבו דמי, ואחד מברך לכולם ומצטרפין נמי לזימון: **בא להם יין**
בתוך המזון כל אחד מברך לעצמו. הואיל ואין בית הבליעה פנוי ואין לב
 המסובים פונה אל המברך אלא לבלוע מה שבפיהם. אי"נ חיישינן שמא
 יחנק כשבא לענות אמן: **והוא אומר על המוגמר.** המברך ברכת המזון הוא
 מברך על המוגמר בורא עצי בשמים. ואע"ג דאיכא דעדיף מיניה אפי"ה
 כיון דאתחיל בחדא עביד לאידך: **לאחר הסעודה.** לאחר ברכת המזון,
 דהשתא לאו מצרכי הסעודה הוא, אפי"ה כיון שהתחיל בברכות אחרונות
 גומרן: **מוגמר.** רגילין היו להביא אחר הסעודה עצי בשמים במחתה על
 האש לריח טוב: (ר"ע מברטנורה).

ולרש"י מדויק לישנא דוהוא דאדסליק מניה קאי שהוא המברך על היין
 שלאחר המזון. ועתי"ט: **במשנה** ו' פרק ב' דביצה כתבו לבונה על גבי
 גחלים. וזה עיקר שהרי על האש אין הבל תמרתן עולה יפה לפי שמתאכלין
 מיד אלא על גבי גחלים מתמרין ועולין. ולכן נקרא מוגמר שתרגום גחלים
 גומרין. תוי"ט: (עיקר תוי"ט).

יכין בסופי תיבות: בָּא לָהֶם יַיִן' בגימ' יאהדונהי

(י"א פיטטוק)

משניות ברכות פ"ו משנה ז

ז הַבִּיא וְלִפְנֵי מְלִיץ בְּתַחֲלָה וּפֶתַח
 עָמוּ מְבָרַךְ עַל הַמְּלִיץ וּפּוֹטֵר אֶת הַפֶּתַח;
 שֶׁהַפֶּתַח טַפְּלָה לוֹ. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל שֶׁהוּא
 עֵקֶר וְעָמוּ טַפְּלָה, מְבָרַךְ עַל הָעֵקֶר
 וּפּוֹטֵר אֶת

הַטַּפְּלָה.

מליח. כל דבר מלוח: **שהפת טפלה לו.** מי שאכל אכילה גסה מפירות מתוקים ביותר אוכל אחריו דבר מליח לחתך הליחות הנדבקות בגופו מחמת רוב הפירות, ומפני שאינו יכול לאכול המליח לבדו אוכל מן הפת עמו. אבל המליח לבדו עיקר והפת טפלה לו: (רי"ע מברטנורה).

מליח בתחילה. נ"ל לדקדק ממלת בתחלה לאפוקי אם אוכל הטפל בתחילה שאינו רשאי שיסמוך על הברכה שיברך על המליח שיאכל אח"כ שא"כ נמצא שנהנה מן הטפל כשלא בירך עדיין. תוי"ט וע"ש: **טפלה לו.** ואע"ג דשמעינן דפת פוטר את הפרפרת. איצטריך לאשמעינן דפעמים דפת טפל. תוספי: **דוקא** בכי הא ולא בענין אחר וכ"כ הרי"מ. וכתבו התוספי' וא"ת פירות הוי עיקר ומליח טפל ולברך על הפירות ולפטור כולהו. וי"ל דמירי שלא אכל הפירות באותו מעמד. אי"נ בשעה שאכל הפירות לא היה שם עדיין מליח ופת דלא היה יודע שיחלוש לבו מחמת מתיקות: (עיקר תוי"ט).

יכוין בר"ת: על ה'עקר ו'פּוֹטֵר אֶת ה'טְפֵלָה בשם אהוה

(י"א דובדבנים)

משניות ברכות פ"ו משנה ח

אֶכְל תְּאֲנִים עֲנָבִים וְרְמוֹנִים מְבָרַךְ
 אַחֲרֵיהֶן שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת; דִּבְרֵי רַבֵּן
 גַּמְלִיאֵל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בְּרָכָה אַחַת
 מֵעֵין שְׁלֹשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֶפְלוּ
 אֶכְל שְׁלֹשׁ וְהוּא מְזוֹנוֹ, מְבָרַךְ אַחֲרָיו
 שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. הַשְּׁוֹתָה מִים לְצִמְאֹו,
 אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ".
 רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: "בוֹרָא נְפֹשׁוֹת
 רַבּוֹת".

מברך אחריהן ג' ברכות. דכל שהוא משבעת המינים מברך אחריו שלש ברכות, דסבירא ליה לרבן גמליאל דואכלת ושבעת וברכת לאו אלחם בלבד קאי אלא אכל ז' המינין המוזכרים לעיל בפרשה. ובהאי קרא שלש ברכות רמיזי, וברכת זו ברכת הזן, על הארץ זו ברכת הארץ, הטובה זו בונה ירושלים, וכן הוא אומר (דברים ג) ההר הטוב הזה: **וחכ"א ברכה אחת.** מעין שלש ברכות אם ענבים תאנים רימונים זיתים ותמרים אכל, מברך על העץ ועל פרי העץ ועל ארץ חמדה טובה וכו', וחותרם על הארץ ועל

הפירות. ובארץ ישראל חותם על הארץ ועל פירותיה. וברכה זו עצמה מברך על היין אלא שפותח בה על הגפן ועל פרי הגפן. ועל כל דבר הנעשה מחמשת מיני דגן במקום על העץ ועל פרי העץ אומר על המחיה ועל הכלכלה וחיותם על הארץ ועל המחיה: **אפילו אכל שלק**. של ירק. והוא מזונו שסומך עליו למזון מברך ג' ברכות דואכלת ושבעת אכל מאי דאכל קאי. והלכה כחכמים שאין מברכין שלש ברכות אלא אלחם, ועל שבעת המינין ברכה אחת מעין שלש, ועל כל שאר דברים בורא נפשות רבות וחסרונן. פירוש חסרונן כמו לחם ומים שאי אפשר להתקיים בלא הם, על כל מה שברא להחיות בהם נפש כל חי, כלומר על כל מה שבעולם שגם אם לא נבראו יכולין הבריות להתקיים, ולא נבראו כי אם לתענוג ולתוספת טובה. ומפני שיש בברכה זו ב' ענינים הויא ברכה ארוכה ופוחתת בברוך וחותרמת בברוך, כדאיתא בירושלמי שחותמים בה ברוך אתה ה' חי העולמים: **השונה מים לצמאו**. דוקא, מברך שהכל. אבל השונה מים לבלוע מאכל שנתחב לו בגרונו וכיוצא בזה אינו מברך: **רבי טרפון אומר בורא נפשות רבות**. מברך לפני שתיית המים. ואין הלכה כר' טרפון, אלא לפנייהם מברך שהכל ולאחריהם בורא נפשות רבות: (רי"ע מברטנורה).

ברכה אחת. דס"ל ארץ אשר לא במסכנות הפסיק הענין. גמרא: **ולא** פירש החתימה בברכת היין. משום דס"ל כמ"ש התוספי דכולן חותמין על הארץ ועל הפירות. תוי"ט: (עיקר תוי"ט).

יכין ר"ת: בורא נפשות גימטריא יוד הו הו הו שם ב"ן

טז טז

טז

(י"א שסק / אפרסקים)

משניות ברכות פ"ז משנה א

א וְשֵׁלֶשָׁה שָׁאֲכָלוּ כְּאֶחָד חֲבִיבִין לְיַמֵּין .
 אָכַל דְּמַאי , וּמַעְשֵׁר רֵאשִׁין שְׁנַטְלָה
 תְּרוּמָתוֹ , וּמַעְשֵׁר שְׁנֵי וְהִקְדָּשׁ שְׁנַפְדִּין ,
 וְהִשְׁמֵשׁ שָׁאֲכַל כְּזֵית , וְהִכֹּתִי מִזְמַנֵּין
 עַל יָהֶם . אָבַל אָכַל טְבֵל , וּמַעְשֵׁר רֵאשִׁין
 שְׁלֵא נְטָלָה תְּרוּמָתוֹ , וּמַעְשֵׁר שְׁנֵי
 וְהִקְדָּשׁ שְׁלֵא נִפְדִּין , וְהִשְׁמֵשׁ שָׁאֲכַל פְּחֹת
 מְכֻזֵּית , וְהִנְכְּרִי אֵין מִזְמַנֵּין
 עַל יָהֶם .

שלושה שאכלו. לזמן. להזדמן יחד, לברך בלשון רבים נברך שאכלנו משלו: **דמאי**. פירות עמי הארץ קרויים דמאי, כלומר דא מאי מעושרין הן או לא, לפי שהם חשודים על המעשרות ואסרו חכמים לאכול מפירותיהן עד שיעשר. ואם אכל ולא עשר מברך עליו ולא הוי מצוה הבאה בעבירה דרוב עמי הארץ מעשרים הם: **שנטלה תרומתו**. ואף על פי שלא נטלה ממנו תרומה גדולה, כגון בן לוי שהקדים את הכהן ולקח המעשר בשבלים קודם שנטל הכהן תרומה גדולה, והכהן היה לו ליטול תרומה גדולה תחלה אחד מחמשים, דרחמנא קרייה ראשית, נמצא תרומה גדולה של כהן בתוך המעשר הזה אחד מחמשים שבו, לבד מתרומת מעשר שעל הלוי להפריש תרומה ממעשרו. ואשמעינן מתניתין דהכא דפטור הלוי מלהפריש ממנו תרומה גדולה דכתיב (במדבר יח) והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר, מעשר מן המעשר אמרתי לך ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר: **ומעשר שני והקדש שנפדו**. כגון שנתן את הקרן ולא נתן את החומש, שהבעלים מוסיפים חומש. וקמשמע לן תנא דאין חומש מעכב: **והשמש שאכל כזית**. דמהו דתימא כיון שהשמש אין לו קביעות אלא הולך ובה אין מזמנין, עליו קמ"ל. ובכל הני אשמעינן דאע"ג דדמו לאיסור אין כאן ברכה בעבירה: **והכותי**. מן העובדי כוכבים שהביא מלך אשור מכותא ומשאר ארצות ויושב אותם בערי שומרון, ונתגירו מאימת האריות שהיו אוכלים בהם כמפורש בספר מלכים (ב יז), והיו שומרים תורה שבכתב, וכל מצוה שהחזיקו בה מדקדקים בה יותר מישראל, לפיכך היו מאמינים בהם בקצת המצות, עד שבדקו אחריהם ומצאו להם דמות יונה בראש הר גריזים שהיו עובדים אותה, ומאז עשאו כעובדי כוכבים גמורים לכל דבריהם, הלכך האידנא אין מזמנין על הכותי: **אכל טבל**. דגן

שלא נטלה ממנו תרומה ומעשרות קרוי טבל. ופירוש טבל טב לא ואין צריך לומר טבל דאורייתא, אלא אפילו טבל דרבנן כגון דגן שצמח בעציץ [שאינו נקוב] שאינו טבל אלא מדרבנן, אין מזמנין עליו: **ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו**. לאו תרומת מעשר קאמר דהאי טבל גמור הוא, אלא כגון שהקדים לוי את הכהן בכרי לאחר שנתמרח והוקבע לתרומה מן התורה ונטל מעשר ראשון תחלה, ואחד מחמשים שבו היא ראוייה לתרומה גדולה לכהן, וכל זמן שלא נתן ממנו תרומה גדולה זו אף על פי שהפריש תרומת מעשר אין מזמנין עליו, ואם היה מקדימו בשבלים קודם שנתמרח לא היה צריך להפריש תרומה גדולה כדכתבינן לעיל: **ומעשר שני והקדש שלא נפדו**. אי"צ לומר שלא נפדו כלל דהא מילתא דפשיטא היא, אלא שנפדו ולא נפדו כהלכתן, כגון שפדה מע"ש בגרוטאות של כסף או במטבע שאין עליו צורה, ורחמנא אמר (דברים יד) וצרת הכסף בדבר שיש בו צורה. והקדש שחללו ע"ג קרקע ולא פדאו בכסף, ורחמנא אמר ונתן את הכסף: **והשמש שאכל פחות מכזית**. משנה שאינה צריכה היא, אלא אידי דהדר לרובא לצורך הדר נמי להא: **ועובד כוכבים**. בגר שמל ולא טבל מיירי. ואשמעינן דכל כמה דלא טבל עובד כוכבים הוא, ולעולם אינו גר עד שימול ויטבול: (רי"ע מברטנורה).

דכתיב גדלו לה' אתי אי"נ כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו. גמרא: **כלומר** ולהכי מאכילין את העניים דמאי, ומשום הכי חזי ליה ולא הוי אכילה בעבירה דאי בעי מפקיר לנכסיה וחזו ליה. גמ': **אע"ג** דהכתוב צווח את ה' היו יראים ואת אלהיהם היו עובדים. באורך הימים למדו תורה וקבלוה על פשוט. הר"מ: **דמן** התורה אינו חייב אלא דומיא דהיוצא השדה הר"י: **וכתיב** גבי לויים מכל מעשרותיכם תרימו תרומה. כל צד תרומה שבו תרימו. והכא אידגן וחלה עליו רשות כהן דכתיב גביה ראשית דגנך גמרא. ובעודו בשבלים דלא אידגן לא חלה עליו רשות כהן ופטור הלוי כדלעיל ומש"ה הכא דחל עליו כבר חיוב תרומה גדולה כשעדיין לא נטלה. אע"ג דתרומת מעשר נטלה קרי ליה לא נטלה תרומתו. ולעיל דלא חל חיובא כשנטלה תרומת מעשר קרי ליה נטלה תרומתו אע"ג דהתרומה גדולה לא נטלה הר"י: **אין** מזמנין. איכא מרבוותא דסברי דדוקא נקיט מזמנים. דאלו ברכת הנהנין מברך דהא נהנה. ואיכא דסברי דאף ברכת הנהנין אין מברך משום דכתיב ובוצע ברך נאף ה': (עיקר תוי"ט).

יכוין בר"ת: לְזַמֵּן אֶכֶל - שם אל

תורמוסים

(יכוין במשנה ג', ברבוא אומר אלהי ה'צבאות יושב הכרובים ר"ת שם אה"ה, ומשנה ד' שלשה שאכלו כא'חד' אינ'ם רשאים יכוונו בשם אדנ"י, ובמשנה ה' שתי חבורות שהיו אוכלות כו' ה'רי אלו מ'צטרפין ל'זימון יכוונו שם אל"הים, ובמשנה א' מפרק אלו דברים וכו' ואחר כך מברך על ה"יין ו'בית ה'לל אומרים יכוונו שם אה"ה, ואחר כך ישתו כוס יין אדום במעט יין לבן, ויכוונו לשם ב"ן יו"ד ה"ה ו"ו

ה"ה).

משניות ברכות פ"ז משנה ב' עד סוף הפרק

ב נְשִׂיִם, וְעֶבְדֵיִם, וְקִטְנֵיִם אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. עַד כְּפֹה מְזַמְּנִין, עַד כִּי יִתְּתֶנּוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עַד כִּבֵּי צָה.

וקטנים אין מזמנין עליהם. דוקא קטנים שאין יודעים למי מברכין, אבל קטן היודע למי מברכין מזמנין עליו. ואיכא מרבנותא דאמרי דלא אמרו קטן היודע למי מברכין מזמנין עליו אלא בבן שלש עשרה שנה ויום אחד שלא הביא שתי שערות והוא הנקרא קטן פורח אבל בבציר מהכי אין מזמנין עליו, ואפילו יודע למי מברכין. ובירושלמי מייתי הלכה למעשה דאין מזמנין על הקטן כלל עד שיגדל ויביא שתי שערות. ונשים מזמנות לעצמן ועבדים מזמנין לעצמן, אבל נשים עם עבדים לא משום פריצותא: **עד כזית.** וכן הלכה, ולא כרבי יהודה דאמר עד כביצה: (ר"ע מברטנורה).

נשים. ואפילו עם בעליהן לא משום דאין חברתן נאה. הר"י בשם רש"י: **ועבדים.** בגמרא מפרש משום פריצותא דעבדים שטופי זמה הן. וחשודים עם האנשים כ"ש עם הנשים. הר"י: **עד** כזית. מפרש בגמרא. ואכלת זו אכילה. ושבעת זו שתיה. ואכילה בכזית. ור"י ס"ל ואכלת ושבעת אכילה שיש בו שביעה ואיזה זו כביצה. ואע"ג דקרא בבהמ"ז בעלמא בלא זמון. כתבו התוספ' דאין הי"נ דה"ה בהמ"ז בלא זימון ורבותא אשמעינן דאפי' על כזית מזמנין: (עיקר תוי"ט).

ג פִּיצַד מְזַמְנִין, בְּשֵׁלֶשָׁה אֹמֵר
 "נְבִרָךְ"; בְּשֵׁלֶשָׁה וְהוּא אֹמֵר "בְּרָכּוֹ".
 בְּעֶשְׂרֵה אֹמֵר "נְבִרָךְ לְאֱלֹהֵינוּ";
 בְּעֶשְׂרֵה וְהוּא אֹמֵר "בְּרָכּוֹ". אֶחָד
 עֶשְׂרֵה וְאֶחָד עֶשֶׂר רְבוּא. בְּמֵאָה אֹמֵר
 "נְבִרָךְ לְה' אֱלֹהֵינוּ"; בְּמֵאָה וְהוּא
 אֹמֵר "בְּרָכּוֹ". בְּאֶלֶף אֹמֵר "נְבִרָךְ
 לְה' אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל"; בְּאֶלֶף
 וְהוּא אֹמֵר "בְּרָכּוֹ". בְּרְבוּא אֹמֵר
 "נְבִרָךְ לְה' אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל
 הַמְּזוֹן שְׂאֲכָלְנוּ"; בְּרְבוּא וְהוּא אֹמֵר
 "בְּרָכּוֹ". כְּעֶנְיָן שֶׁהוּא מְבַרֵךְ, כִּי
 עוֹנֵין אֶחָד: "בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב
 הַכְּרוּבִים עַל הַמְּזוֹן שְׂאֲכָלְנוּ". רַבִּי
 יוֹסִי הַגְּלִילִי אֹמֵר: לְפִי רוֹב הַקְּהָל
 הַן מְבַרְכִין, שְׁנֵאֲמַר (תהלים סח, כז)

"בְּמִקְהֵלוֹת בְּרָכוּ אֱלֹהִים אֲדֹנָי מִמְקוֹר
 יִשְׂרָאֵל". אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: מַה מְצִינּוּ
 בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֶחָד מִרְבִּין וְאֶחָד
 מְעֻטִין אֹמֵר "בְּרָכוּ אֶת ה'". רַבִּי
 יִשְׁמֵעֵאל אֹמֵר: "בְּרָכוּ
 אֶת ה' הַמְּבָרֵךְ".

בשלשה והוא אומר ברכו. דהא בלאו דידיה איכא זימון, וכן כולם: **אחד עשרה ואחד עשר רבוא.** הך רישא רבי עקיבא היא, דאמר מה מצינו בבית הכנסת משהגיעו לעשרה אין חילוק בין רבים למועטים הכא נמי אין חילוק: **במאה אומר נברך לה' אלהינו.** הך סיפא כולה רבי יוסי הגלילי היא, דאמר לפי רוב הקהל הן מברכין שנאמר במקהלות ברכו אלהים. ופסק הלכה משלשה ועד עשרה, ואין עשרה בכלל, המברך אומר נברך שאכלנו משלו וכולן עונים ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו. ועשרה או מעשרה ולמעלה המברך אומר נברך לאלהינו שאכלנו משלו, וכולן עונים ברוך אלהינו שאכלנו משלו ובטובו חיינו: **רבי ישמעאל אומר ברכו את ה' המבורך.** והלכה כרבי ישמעאל: (רי"ע מברטנורה).

לאלהינו. התוספ' והר"י כתבו דלא גרסינן בלמ"ד דבשיר והודאה כתיב שירו לה' הודו לה' אבל בברכה לא מצינו בלמ"ד כדכתיב במקהלות ברכו אלהים ברכו עמים אלהינו: **במקהלות.** ורבי עקיבא ס"ל בעוברים שבמעין אמרן שאמרו שירה על הים משתעי קרא ור' יוסי הגלילי ההוא ממקור נפקא גמרא: **בבהכ"נ.** וכתבו התו' דבהא מודה ריה"ג. וטעמא דבית הכנסת אלו נכנסים ואלו יוצאין ולא אדעתיה דש"צ. אבל בברכת המזון הן קבועין ומעורבין ואין יוצאין עד לאחר בהמ"ז אין לטעות במנינא: (עיקר תוי"ט).

דִּשְׁלֶשָׁה שְׂאָכְלוּ כְּאֶחָד, אֵינָן רִשְׁאִין
 לְחַלְקָה; וְכֵן אֲרַבְּעָה, וְכֵן חֲמִשָּׁה. שְׁשָׁה
 נִחְלָקִין; עַד עֶשְׂרֵה. וְעֶשְׂרֵה אֵינָן
 נִחְלָקִין, עַד עֶשְׂרִים.
 עֶשְׂרִים.

אינן רשאים ליחלק. מכיון שחלה עליהם חובת זימון: **וכן ארבעה וכן חמשה.** אין השלשה מזמנין לעצמן והיחיד יחלק מהן, דאיהו נמי אקבע בחובת זמון: **ששה נחלקים.** כדי זמון לכאן וכדי זמון לכאן, עד עשרה, אבל י' אין נחלקים דאתחייבו להו בזמון שיש בו הזכרת השם, עד שיהיו עשרים, ואז יחלקו לשתי חבורות אם ירצו: (רי"ע מברטנורה).

ששה נחלקין. דהא דתני בשלשה והוא אומר ברכו. לאו משום דעדיפא מנברך. אלא רשאי גם כן לומר ברכו. גמ': (עיקר תוי"ט).

ה שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהֵיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד: בְּזִמְנוֹ שֶׁמְקַצְתּוּ רוֹאִין אֶל־וְאֶת אֱלוֹ, הָרִי אֱלוֹ מְצַטְרְפִים לְזִמּוֹן; וְאִם לֹאוֹ אֱלוֹ מְזַמְנִין לְעֶצְמוֹ, וְאֱלוֹ מְזַמְנִין לְעֶצְמוֹ. אִין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן, עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם; דְּבָרֵי רַבִּי

אֶלְיָעֶזֶר. וְנַחֲמִים אוֹמְרִים: מְבָרְכִין. **ואם לאו אלו מזמנין לעצמן.** ובזמן ששמש אחד משמש לשתי החבורות אף על פי שאין רואים אלו את אלו, השמש מצרפן: **אין מברכין על היין.** בורא פרי הגפן: **עד שיתן לתוכו מים.** לפי שהיה יינם חזק מאד ולא היה ראוי לשתייה בלא מים, הילכך אכתי לא אישתני למעליותא ולא זז מברכתו הראשונה ומברכין עליו בורא פרי העץ כענבים. ואין הלכה כרבי אליעזר: (רי"ע מברטנורה).

משניות ברכות פ"ח משנה א

א אֱלוֹ דְּבָרִים שֶׁבִּין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֶלֶל בִּפְסוּדָה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְבָרְךְ עַל הַיַּיִן, וְאַחַר כֵּן מְבָרְךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: מְבָרְךְ עַל

הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְאַחַר כֵּן מְבָרְכִים
עַל הַיּוֹם.

אלו דברים. מברך על היום. בתחלה קדוש היום ואח"כ מברך על היין בורא פרי הגפן, שתחלה קדש היום ואחר כך בא היין על השלחן בשביל היום, וכשם שקדם לכניסה כך קודם לברכה: **מברך על היין.** תחלה, וה"ה למקדש על הפת, שהיין או הפת גורמים לקדוש היום שאם אין לו יין או פת לא יקדש: (רי"ע מברטנורה).

ומפרש בגמרא דחדא ועוד קאמר: וה"נ איכא חדא דאמרן ועוד דתדיר ושאינו תדיר תדיר קודם: (עיקר תוי"ט).

(ואחר כך ישחו כוס יין אדום במעט יין לבן)
ויכונו לשם ב"ן יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה

דברי החמדת ימים במעלת המחזיק בתקון

הפירות

עוד כתב החמדת ימים שם פ"ג משובבי"ם אות ט"ז - י"ח וזה לשונו, ובמקום שמצויין כל השלשים פירות שהובאו למעלה ששורשם בעולמות בריאה יצירה עשייה מצוה לחזור עליהם כי כל המרבה הרי זה משובת, ובמקומות שאין מצויות כל כך לא יפחות מ"ב מיני פירות לעומת פירות האילן העליון אילנא דחיי דאתתקן אילנא קדישא בתריסר תחומין סוד י"ב צירופי הוי"ה ויכוין בכל אחת מהן בעירוף אחד, ואף בסדר הנ"ל יש לכוין ב"ב הפירות ראשונות בהם כמו שנרשם בהן.

ומיצות היום בפירות האילן בלבד ואין מהחויב לחזר אחר פירות האדמה, ומכל מקום אם יסדרם עם שאר הפירות ויברך עליהם נכון הדבר לכוין לעץ הנחמד בן ישי ח"י על האד"מה.

ואשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בשפר התקון הלז לעורר שורשו למעלה באילנא דחיי ולא ימיש מעשות פרי לתקן מעוותו ומצא כדי גאולתו לאשר מעל בקדשי שמים והיה חבר הוא לאיש משחית בהתהנות מהעולם הזה בלא ברכה, או באשר חדל מאכול כל מיני פירות להרבות ברכות ולא אכל כמו שנתבאר בראש הפרק שעתיד לתת דין וחשבון על זה, עתה בשפר התקון הזה מעוות לו יוכל לתקון ומשך משך מקור הברכה אשר מנע בכח סגולת אכילת הפירות וברכותיהן ומשם יושפע שפע רצון ברכה ונדבה על העץ ועל פרי העץ תמיד כל השנה, ואף גם זאת ברכות לראש צדיק חי העולמים ומחץ מכת פגם הברית ירפא בהיות עצם התקון בפירות פרי צדיק עץ חיים.

תם ונשלם

סדר פרי עץ הדר

למְנַצֵּחַ בְּנִגְיֵנוֹת מְזֻמֹּר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ
 וְיִבְרַכְנוּ. יְאֹר פָּנָיו אֲתָנוּ סְלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ
 דְּרָכָה בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתָה: יוֹדוּ עַמִּים אֱלֹהִים.
 יוֹדוּ עַמִּים כָּלִם: יְשַׁחֲחוּ וְיִרְנְנוּ
 לְאֲמִים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיֶּשֶׁר וְלְאֲמִים בְּאֶרֶץ
 תִּנְחַם סְלָה: יוֹדוּ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּ
 עַמִּים כָּלִם: אֶרֶץ נְתַנָּה יְבוּלָה. וְיִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים

אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים. וַיִּרְאוּ אִתּוֹ כֹּל
אֶפְסֵי אָרֶץ:

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכֹל עֵת. תָּמִיד תִּהְלֹתוּ בְּפִי:
סוֹף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע. אֶת הָאֱלֹהִים יִרְאֵ וְאֶת
מִצִּוֹתָיו שְׁמֹר, כִּי זֶה כָּל הָאֲדָם: תִּהְלֹת יְהוָה
יִדְבַּר פִּי. וַיְבָרֶךְ כָּל בֶּשֶׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם
וָעֵד: וַאֲנַחְנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם
הַלְלוּ יְהוָה: וַיְדַבֵּר אֵלַי, זֶה הַשְּׁלֶטֶן אֲשֶׁר לְפָנַי
יְהוָה:

אם מברכים בזימון המברך אומר: **הב לן ונברוך למלכא עלאה קדישא**
המסובים עונים: **שמים**:

המברך אומר: **ברשות מלכא עלאה קדישא, וברשות מורי ורבותי**
וברשותכם נברך (בעשרה: **אלהינו**) **שאכלנו משלו**:

המסובים עונים: **ברוך** (בעשרה: **אלהינו**) **שאכלנו משלו ובטובו חיינו**:

ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, האל הון אותנו
ואת העולם כלו בטובו בחן בחסד ברוח וברחמים רבים.
נותן לחם לכל בשר. כי לעולם חסדו: ובטובו הגדול
תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון תמיד לעולם ועד.
כי הוא אל זן ומפרנס לכל ושלחנו ערוף לכל והתקין
מחיה ומזון לכל בריותיו אשר ברא ברחמיו וברוב
חסדיו קאמור. פותח את ידך. ומשביע לכל חי רעון:
ברוך אתה יהוה, הון את הכל:

נוֹדָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבְוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֹדָה
טוֹבָה וְרַחֲבָה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמְזוּן. עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים. וְעַל בְּרִיתְךָ
שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלִּמְדָתָנוּ. וְעַל חֲסֵי רְצוֹנְךָ
שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמְזוּן שֶׁאַתָּה זָן וּמִפְרֶנֶס אוֹתָנוּ; וְעַל
הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת שִׁמְךָ
כְּאִמּוֹר וְאֶכְלֵת וְשִׁבַעְתָּ. וּבִרְכַת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל
הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה,
עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוּן:

רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם
עִירְךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל הַיְכָלְךָ. וְעַל
מַעוֹנֶיךָ. וְעַל דְּבִירְךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא
שִׁמְךָ עָלָיו. אֲבִינוּ רַעֲנוּ זִוְנָנוּ. פְּרַנְסָנוּ. כִּלְכַּלְנוּ. הֲרוּיַחְנוּ
הַרְנוּח לָנוּ מִהֲרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תַּצְרִיכֵנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לְיַדֵּי מַתְנוֹת בֶּשֶׁר וְדָם. וְלֹא לְיַדֵּי הַלְוָאָתָם. אֲלֵא
לְיַדְךָ הַמַּלְאָה וְהַרְחֲבָה. הַעֲשִׂיךָ וְהַפְתּוּחָה. יְהִי רְצוֹן
שֶׁלֹּא נִבּוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא. וּמַלְכוּת
בֵּית דָּוִד מְשִׁיחְךָ תַּחְזִירֵנָה לְמְקוֹמָהּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

בשבת מוסיפים: רצה והחליענו יהוה אלהינו במצותיה ובמצות יום
השביעי השבת הגדול והקדוש הזה. כי יום גדול וקדוש הוא
מלפניך נשבות בו וננוח בו ונתענג בו כמצות חסי רצונה ואל תהי
צרה ויגון ביום מנוחתנו והראנו בנחמת ציון במהרה בימינו כי
אתה הוא בעל הנחמות וגם שאכלנו ושתינו חרבן ביתך הגדול

והקדוש לא שִׁכְחֵנוּ אֶל תְּשַׁכְּחֵנוּ לְנֵצַח וְאֵל תִּזְנַחֵנוּ לְעַד כִּי אֵל מֶלֶךְ
גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה.

וּתְבַנֶּה יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה,
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. ואומר בלחש: אָמֵן

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, לְעַד הָאֵל אָבִינוּ
מִלְכֵנוּ אֲדִירֵנוּ. בּוֹרְאֵנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ יַעֲקֹב.
רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל. שֶׁבְכָל
יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטֵּיב לָנוּ. הוּא מְטִיב לָנוּ. הוּא יֵיטִיב לָנוּ.
הוּא גִמְלָנוּ. הוּא גּוֹמְלָנוּ. הוּא יִגְמְלָנוּ לְעַד חֵן וְחֶסֶד
וְרַחֲמִים וְרִיחַ וְהַעֲלָה וְכָל טוֹב:

הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּסֵא כְבוֹדוֹ: הַרְחֵמֵן הוּא
יִשְׁתַּבַּח בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ: הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּנוֹ לְדוֹר
דוֹרִים: הַרְחֵמֵן הוּא קָרַן לְעַמּוֹ יְרִים: הַרְחֵמֵן הוּא יִתְפָּאֵר
בְּנוֹ לְנֵצַח נְעֻחִים: הַרְחֵמֵן הוּא יִפְרֹסֵנוּ בְּכְבוֹד וְלֹא בְּבוּז
בְּהִתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר: הַרְחֵמֵן הוּא יִתֵּן
שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ: הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רוּחָה וְהַעֲלִיחָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ: הַרְחֵמֵן הוּא יַעֲלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ: הַרְחֵמֵן
הוּא יִשְׁבֹּר עוֹל גְּלוּת מִהַרְהָ מֵעַל צוּאֲרֵנוּ: הַרְחֵמֵן הוּא
יֹלִיכֵנוּ מִהַרְהָ קוֹמְמִיּוֹת בְּאֲרֵצֵנוּ: הַרְחֵמֵן הוּא יִרְפָּאֵנוּ
רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנְּפֶשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף: הַרְחֵמֵן הוּא
יִפְתַּח לָנוּ אֶת יְדוֹ הַרְחֵבֵת: הַרְחֵמֵן הוּא יִבְרַךְ כָּל אֶחָד

ואחד ממנו בשמו הגדול כמו שנתברכו אבותינו אברהם
 יצחק ויעקב בכל מכל כל. בן יברך אותנו יחד ברכה
 שלמה. וכן יהי רצון ונאמר אמן: הרחמן הוא יפוש
 עלינו סבת שלומי:

בשבת: הרחמן הוא ינחילנו עולם שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים:

במועדים: הרחמן הוא יגיענו למועדים אחרים הבאים לקראתנו
 לשלום:

ביום טוב: הרחמן הוא ינחילנו ליום שכלו טוב:

הרחמן הוא ישע תורתו ואהבתו בלבנו ותהיה יראתו על
 פנינו לבלתי נחטא. ויהיו כל מעשינו לשם שמים:

ברכת האורח: הרחמן הוא יברך את השלחן הזה שאכלנו עליו ויסדר
 בו כל מעדני עולם ויהיה כשלחנו של אברהם אבינו (עליו השלום),
 כל רעב ממנו יאכל, וכל צמא ממנו ישתה. ואל יחסר ממנו כל טוב
 לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה ובעל
 הסעודה הזאת. הוא ובניו ואשתו וכל אשר לו. בבנים שיחיו.
 ובנקסים שיירבו. ברה יתנה חילו ופועל ידיו תרעה. ויהיו נקסיו
 ונקסיו מצלחים וקורבים לעיר. ואל יזדקק לפניו ולא לפנינו שום
 דבר חטא והרהור עון. שש ושמה כל הימים בעושר וקבוד מעתה
 ועד עולם. לא יבוש בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא. אמן בן יהי
 רצון:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְחַיֵּנוּ וְיִזְכְּנוּ וְיִקְרְבֵנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְבָנָיו
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלַחַיֵי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכוּת.
 וְעֲשֵׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ לְדוֹד וְלִזְרָעוֹ עַד עוֹלָם: כְּפִירִים רָשׁוּ
 וְרָעִבוּ. וְדוֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא יִחְסְרוּ כֹל טוֹב: נַעַר הָיִיתִי גַם
 זָקְנָתִי וְלֹא רָאִיתִי צְדִיק נֶעְזֵב. וְזָרְעוֹ מִבְּקֵשׁ לֶחֶם: כֹּל
 הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלֹאָה. וְזָרְעוֹ לְבִרְכָה: מַה שְּׂאֲכַלְנוּ יִהְיֶה
 לְשִׂבְעָה. וּמַה שְּׂשִׁיתֵנוּ יִהְיֶה לְרַפּוּאָה. וּמַה שְּׂהוֹתֵרְנוּ יִהְיֶה
 לְבִרְכָה כְּדֹכֵיב וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וַיֵּאכְלוּ וַיִּזְתִּירוּ כְּדָבָר
 יְהוָה: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה. עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה. וְהָיָה יְהוָה מִבְּטָחוֹ: יְהוָה
 עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: עוֹשֵׂה שָׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמוֹן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
על העץ ועל פרי	על הגפן ועל פרי	על המחיה ועל
העץ	הגפן	הכפלה

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ הַמִּדְבָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָעִית
וְהִנְחַלְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ לְאֹכֹל מִפְרִיָּהּ וּלְשִׁבּוֹעַ מִטוֹבָהּ. רַחֵם
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ
וְעַל הַר עִיּוֹן מִשְׁפַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הַיְכָלְךָ.
וּבִנְיַת יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַתְרָה בְּיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ
לְתוֹכָהּ. וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וּבְנִרְכָּךָ עֲלֵיהָ בַקֹּדֶשׁהּ וּבְטַהֲרָהּ.

בשבת: ורצה והחליצנו ביום השבת הזה.

כי אתה טוב ומטיב לכל ונודה לך (יהוה אלהינו) על הארץ

על חמשת מיני דגן וְעַל הַמַּחֲיָה וְעַל הַכִּלְכֵּלָה.	על היין וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן.	על פירות משבעת המינים וְעַל הַפְּרוֹת.
--	-----------------------------------	---

על של א"י וְעַל מַחֲיָתָהּ וְעַל כִּלְכֵּלָתָהּ.	על של א"י וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ.	על של א"י וְעַל פְּרוֹתֶיהָ.
--	-------------------------------------	---------------------------------

ברוך אתה יהוה, על הארץ

על חמשת מיני דגן וְעַל הַמַּחֲיָה.	על היין וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן.	על פירות משבעת המינים וְעַל הַפְּרוֹת.
על של א"י וְעַל מַחֲיָתָהּ.	על של א"י וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ.	על של א"י וְעַל פְּרוֹתֶיהָ.

ברכת בורא נפשות

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא נַפְשׁוֹת רַבּוֹת
 וְחֲסִירוֹן עַל כָּל מַה שֶּׁבְּרֵאתָ לְהַחְיֹת בָּהֶם נַפֶּשׁ כָּל חַי.
 בְּרוּךְ חַי הָעוֹלָמִים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן
 הִינֵנו כְּחֻלְמִים: אֲזַי מְלֵא שְׂחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ
 רִנָּה. אֲזַי יִאֲמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם
 אֲלֹהֵי: הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. הִינֵנו

שְׁמַחִים: שׁוּבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים
 בְּנוֹגַב: הִזְרַעְתֶּם בְּדַמְעָה בְרָנָה יִקְצְרוּ: הַלֹּאֵךְ יִלְךְ
 וּבָכָה נִשְׂא מִשָּׁד הַזָּרַע. בֹּא יְבֹא בְרָנָה. נִשְׂא
 אֶלְמַתֵּינוּ:

אם מברכים בזמון המברך אומר: רבּוֹתֵי נְבֻרָךְ:

המסובים עונים: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

המברך אומר: בְּרִשׁוֹת מְרִנָּה וְרִבּוֹתֵי נְבֻרָךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ)

שְׂאֵכְלֵנוּ מִשְׁלוֹ:

המסובים עונים: בְּרוּךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֵכְלֵנוּ מִשְׁלוֹ וּבְטוֹבוֹ חַיִּינוּ:

בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הֵן אֵת הָעוֹלָם
 כִּלּוֹ. בְּטוֹבוֹ בָּחַן בְּחָסֵד וּבְרַחֲמִים. הוּא נֹתֵן לָחֶם לְכֹל
 בְּשֵׁר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד: וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל תְּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ
 וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מִזֶּזֶן לְעוֹלָם וְעַד. בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל. כִּי
 הוּא אֵל זָן וּמְפָרֵס לְכֹל וּמְטִיב לְכֹל וּמְכִין
 מִזֶּזֶן לְכֹל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הֵן אַתָּה
 הַכֹּל:

נֹדַח לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ
 חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה. וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם. וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים. וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ
 בְּבִשְׂרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ. וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ.
 וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ. וְעַל אֲכִילַת מִזֶּזֶן שֶׁאַתָּה זָן
 וּמְפָרֵס אוֹתָנוּ תְּמִיד. בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת וּבְכֹל שְׁעָה:

ועל הכל יהוה אלהינו אִנְחָנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ.
 יתְבַרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: כְּפָתוּב.
 וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטְּבִיחַ
 אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוּן:

רַחֵם נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם
 עִירְךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד
 מְשִׁיחֶךָ. וְעַל חֲבִית הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו:
 אֱלֹהֵינוּ. אֲבִינוּ. רַעֲנוּ זִוְנֵנוּ פְּרַנְסֵנוּ וְכַלְכַּלְנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ.
 וְהַרְוֵחַ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִהַרְחַק מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל
 תַּעֲרִיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לֹא לַיְדֵי מַתַּנֵּת בְּשֵׁר וְדָם וְלֹא
 לַיְדֵי הַלְוָאָתָם. כִּי אִם לַיְדֶךָ הַמְּלֹאָה. הַפְּתוּחָה. הַקְּדוּשָׁה
 וְהַרְחֲבָה. שְׁלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם וָעֶד:

בשבת:

רַצָּה וְהַחֲלִיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמַעֲוֹתֶיךָ וּבְמַעֲוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשְּׁבִי
 הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה כִּי יוֹם זֶה גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשֶׁבֶת בּוֹ
 וְלָנוּחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה כְּמַעֲוֹת רַעוּנָךְ וּבְרַעוּנֶךָ הַנִּיחַ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שְׁלֹא תִּהְיֶה צָרָה וְצוּקָה בַּיּוֹם מִנּוּחֵינוּ וְהִרְאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּנַחֲמַת
 צִיּוֹן עִירְךָ וּבְבִגְדֵי יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָׁךְ, כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַיְשׁוּעוֹת
 וּבַעַל הַנַּחֲמוֹת.

וּבִגְדֵי יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ בְּמִתְרַחַב בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה בּוֹנֵה בְּרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם: אָמֵן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. האל. אבינו.
 מלכנו. אדירנו. בוראנו. גואלנו. יוצרנו. קדושנו קדוש
 יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך הטוב והמטיב לכל.
 שבכל יום ויום הוא הטיב הוא מטיב הוא ייטיב לנו.
 הוא גמלנו הוא גמלנו הוא גמלנו לעד ולחסד
 ולרחמים ולרחמים. הצלה והצלחה. ברכה וישועה. נחמה.
 פרנסה וכלכלה. ורחמים וחיים ושלוש וכל טוב. ומכל
 טוב לעולם אל יחסרנו:

הרחמן הוא מלך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא יתברך
 בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישתבח לדור דורים. ויתפאר
 בנו לעד ולנצח נצחים. ויתהדר בנו לעד ולעולמי
 עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד: הרחמן הוא ישר
 עלנו מעל צוארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו:
 הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן
 זה שאכלנו עליו:

הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב
 ויבשר לנו בשורות טובות וישועות ונחמות: הרחמן הוא
 יברך את (אבי מורי) בעל הבית הזה ואת (אמי מורתני)
 בעלת הבית הזה. אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל
 אשר להם. (ואם סמוך על שלחן עצמו יאמר: הרחמן הוא יברך
 אותי ואת אשתי ואת זרעי ואת כל אשר לי), אותנו ואת כל
 אשר לנו. כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב,

בכל. מפל. כל. מן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה.
ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת
שלום. ונשא ברכה מאת יהוה. ועדקה מאלהי ישענו.
ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

בשבת: הרחמן הוא ינחילנו יום שכלו שבת ומנוחה לחיי
העולמים:

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא:
מגדול ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו
עד עולם: עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו
ועל כל ישראל ואמרו אמן: יראו את יהוה קדושו כי
אין מחסור ליראיו: כפירים רשו ורעבו ודורשי יהוה לא
יחסרו כל טוב: הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו:
פותר את ידך ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר
יבטח ביהוה והיה יהוה מבטחו: נער הייתי גם זקנתי
ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו
לחם: יחנה עז מבקש
לעמו

יתן יהוה יברך את עמו בשלום:

קדיש על ישראל

ס   ס

ס

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. אֲמֵן בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא
 כְּרַעוּתֵיהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. וְיַצְמַח פְּרֻקְנֵיהּ. וְיִקְרַב
 מְשִׁיחָהּ. אֲמֵן בְּחַיִּיכוֹן וּבְיָמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזַמַּן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. אֲמֵן יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא
 מְבָרַךְ לְעָלְמָא וְלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְתַפְּרֵךְ. וְיִשְׁתַּבַּח. וְיִתְפָּאֵר.
 וְיִתְרוֹמַם. וְיִתְנַשֵּׂא. וְיִתְהַדַּר. וְיִתְעַלֶּה. וְיִתְחַלַּל שְׁמֵיהּ
 דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲמֵן לְעֵילָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא.
 תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמְתָּא. דְּאִמְרוּ בְּעֶלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן. אֲמֵן

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן וְעַל תַּלְמֵידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמֵידֵי
 תַּלְמֵידֵיהוֹן. דְּעַסְקִין בְּאוּרֵיתָא קְדֻשָּׁתָא. דִּי בְּאַתְרָא הָדִין
 וְדִי בְּכָל אֶתְרֵי וְאַתְרֵי. יְהֵא לְנָא וְלַהוֹן וְלַכּוֹן חֲנָא וְחֲסָדָא
 וְרַחֲמֵי. מִן קַדָּם מְאֵרֵי שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן. אֲמֵן

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא. חַיִּים וְשָׁבַע וְיִשׁוּעָה וְנַחֲמָה
 וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגֵאֲלָה וְסְלִיחָה וְכַפְּרָה וְרִיחַ וְהַצְלָה. לְנוּ
 וְלְכָל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן. אֲמֵן

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ.
 וְעַל כָּל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן. אֲמֵן

דיני ברכות ואזהרותיהם

(ממה שכתב החמדת ימים בסוף פרקי השובבי"ם)

**אזהרה למרבנים ברכות שאינם צריכות במועדים מספר
"הזכרונות"**

ואולם אף כי מצות היום להרבות בברכות, מכל מקום הירא את דבר ה' יהיו עיניו בראשו לבל ישל בתקונו בברכה שאינה צריכה כאשר פשתה המספחת הזאת ברבת בני עמינו בשבתות וימים טובים לאפושי ברכות חנם, וכדי להשלים מאה ברכות מי שיש לו מיני פירות שברכותיהן שוות מביאן לפניו אחת אחת זה אחר זה לברך על כל אחת ואחת.

ובעיני כל חוזה לא יצאו מידי ספק קרוב לודאי ברכות לבטלה שהרי כל שכוונתם לאכול מיני פירות מדובים שברכותיהן שוות זה אחר זה מה הועילו בתקנה זו שלא יהיו כולן לפנייהם והרי בידם להביאן לפניו ולפטור את כולן בברכה אחת, וכל שלא עשו כן רביע עלייהו איסור ברכה שאינה צריכה.

וכתב הרמב"ם סוף פ"א דברכות, כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן, ובפרק בא לו על ההיא דתנינא ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה יהיב טעמא בגמרא משום ברכה שאינה צריכה שיהא צריך לחזור

אם יביאו ספר אחר, וכן אמרו סח בין תפלה של יד לתפלה של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה והיינו לפי שגרים ברכה שאינה צריכה.

ואין מי שיעלה בדעתו בשביל להשלים מאה ברכות לאפושי ברכות שאינן צריכות דהויין כמו ברכה לבטלה ולא משום שהוא שבת ויום טוב יברכו ברכה לבטלה, ואם אמרו בגמרא ממלא להו במיני פירות היינו כל אחד כדיניה אבל לאו בברכות שאינן צריכות חלילה, ישתקע הדבר.

ורבים שגו בחוזה ודימו הדבר לדין שכתב הרמב"ם בפ"ב דברכות שאין מברכין לא על אוכל ולא על משקה עד שיביאזהו לפניו ואם בירך ואחר כך הביאזהו לפניו צריך לחזור ולברך ע"כ, ודנו דהוא הדין דמצו לברך על זה שלא בפני זה, ולא התבוננו כי לא שוו בשיעוריהם דעד כאן לא אמרו הכי אלא בדבר שאפשר שלא יביאזהו לו ותולה בדעת אחרים, דייקא נמי דקתני הביאזהו ולא קתני לא יברך עד שיהיה לפניו, אבל כל שבידו וברשותו אף על פי שהיה לפניו ואינו רואהו ואיננו חסר מן הטובה פשיטא ודאי שיחוייב לפוטרו בברכת פרי אחר ששזה לו בברכתו.

והוא הדין בתקון הפירות ביום זה אשר לא יועיל ולא יושיע בהבאת אחד אחד לפניו זו אחר זו להמלט מאיסור ברכה שאינה צריכה בכל אחד מהן כל שכוונתן לאכול מיני פירות מרובים שברכותיהן שוות זו אחר זו.

אזהרה למרבים בברכות באופן הנזכר בבית בעה"ב

ואף אם יעשו כסדר הזה הקרואים בבית הבעל הבית לברך על כל אחד ואחד שיביאו לפנייהם איכא נמי איסורא כמו שכתב הב"י בשם הרי"ף זה לשונו, הקרואים בבית הבעל הבית לאכול מיני פירות ומביאין להם בזה אחר זה אינם צריכים לברך אלא על הראשון.

(א"ה, הרב בעל ט"ז סימן קע"ט האריך בדין זה וכתב שדבריו תמוהים מאד בעיניו דאולינן בתר דעת בעל הבית ולא אחר האזרה, והעלה שצריך לברך על כל מין ומין כיון שהוא מסופק ודעתו אבעל הבית, ומכל מקום הדבר פשוט דהיינו בשאר הימים אבל בנידון דידן שמרבים בפירות ואין ספק שיביאו לפנייהם כל מיני פירות כי על כן המה באו נועדו יחדיו כולי עלמא מודו דאינו מברך אלא על הראשונה).

אופן שינהגו המסובים בברכתם ביום זה

ועל כן הדרך הישר ונכון בזה הוא כדרך שביארנו למעלה שיברכו כל אחד מן המסובים בפרי אחד, זה יברך בזיתים ויאכל הוא לברו מהן וזה בענבים ויאכל וכו' וכן יהא חוזר חלילה על כל המסובין שם אשר בזה לא יהיה שום פקפוק בדבר.

ואשר לא ידע להזהר מקולקל הוא ולא מתוקן ונמצא קרח מכאן ומכאן והלואי לא יענש בשגם הוא נותן טעם לפגם בשמים ממעל להשפיע שפע הברכה ההיא לחיצוניים

ושפחה תירש גבירתה כמו שביארנו בחלק הקודם בטעם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בכל ברכת שוא ע"ש בארוכה, הכי אחי אתה איש חכם אתה חזה להחסיר ולא להעדיף דשב ואל תעשה עדיף והיית רק עסוק בסדר השנוי לפני הדרת כבודך לא תוסיף ולא תגרע.

אזהרה על חומר ברכה לבטלה

ומצוה ליראי ה' וחושבי שמו להזהיר את העם על עסקי איסור ברכת שוא שהוא כנושא שם שמים לבטלה והרי הוא כנשבע לשוא כנזכר, וחייב השומע לנדותו אם הוא מזיד ואם לא נידהו הוא עצמו חייב נדוי.

וכתב הרמב"ן שמה שאמרו הוא עצמו חייב נדוי דקאי אמזכיר עצמו שאף כי לא נידהו שום אדם הוא יחלוץ מנעליו וישב בקרקע בנידוי ויבקש משלשה שיתירו לו ובכך בהכנעתו נסלח לו, ואם לאו עליו נאמר אם לא תשמור לעשות זכו' ליראה את השם הנכבד זכו' והפלא ה' את מכותך ואת מכות זרעך רחמנא ליצלן.

אחד המברך ברכה לבטלה ואחד השומע יאמרו

בשכמל"ו

ונכון שיאמר גם כן השומע ברכה לבטלה או ברכה שאינה צריכה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וכן לפי מה שביארנו בסודו בחלק הראשון הדין כן כששומע שבועה והזכרת השם מפי חברו ולשקר שיאמר השומע ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כמו שנתבאר שם.

אופני המכשול בברכה לבטלה

וירא שמים לא יברך על הדבר כגון אגוזים ולוזים עד שיראה הגרעין שבתוכו שמא התליע או נרקב ונמצא שבירך לבטלה אם אין עוד מאותו המין לפניו כמו שכתב בספר החסידים סימן תתמ"ט, וכתב עוד סימן תתנ"א אם אמרו לאדם אל תשתה עתה מים כי התקופה נופלת ושמא עתה עת נפילתה וכבר בירך, ימתין ואל ידבר עד שידע בודאי שעברה התקופה ואז ישתה שלא להכשל באיסור ברכה לבטלה, אכן אם בירך על המים ושמע שמת יש בשכונתו ישתה מעט מן המים וישפוך השאר.

פלוגתת הראשונים בדין ברכת מים תוך הסעודה**ומנהג האר"י בזה**

ויש דברים שנפל בהם מחלוקת ובעל נפש צריך להיות זהיר בהן מאד כגון המים בתוך הסעודה שנפל מחלוקת בין גדולי ישראל אם צריכים ברכה או לא, שרש"י ור"ת וגדולי הצרפתים סוברים דחשיבי כבאים מחמת הסעודה שאין דרך לאכול בלא שתיה ואינן טעונין ברכה, והרשב"א בשם הראב"ד סוברים דטעונים ברכה, ויש מחמירין עוד לברך עליהן בכל פעם דמסתמא נמלך הוא בכל פעם.

וירא שמים כדי להסתלק מן הספק ישב קודם נטילה במקום סעודתו ויברך על דעת לשתות בתוך סעודתו והוא

שיהיו פחות מרביעית וכן היה מנהג הרב ז"ל, וכתב מהרח"ז ולפי שפעם אחת שתיתי קודם אכילה יותר מרביעית הראו למורי ז"ל במצחי שהיתה ברכה לבטלה.

כמה פרטי דינים הנוגעים בספק ברכות

ודין הדגן שלוק והגרעינים שלמים ואוכלין אותו בדבש נסתפקו בו התוספות אם יברך לאחריו ברכה מעין שלש, ולכך הנכון שלא לאוכלו אלא בתוך הסעודה ויפטרנו ברכת המזון, ואם בדיעבד אכלן שלא בתוך הסעודה יברך בורא נפשות.

ודין הבריה כגון גרגיר של ענב או של רמון נסתפקו התוספות והרא"ש לומר שמברכין לאחריו אף על פי שאין בו כזית הואיל שהוא כברייתו, וירא אלהים יסתלק מן הספק שלא לאכול בריה פחות מכזית.

ונסתפקו עוד בעלי התוספות בברכה אחרונה של יין אם מברכים אותה על כזית הואיל ואמרינן ושבעת זו שתיה אי הוי דומיא דאכילה ששיעורו בכזית הכא נמי נימא ששיעורו בכזית כך אפילו בעודו לה, או נימא ששיעורו בכזית אחר שיהא נקדש ושיעורו חכמים שהוא רביעית דרביעית יין אם יקדש יעמוד על כזית, ולפיכך ירא שמים יהא זהיר שלא לשתות שום משקה לא יין ולא שאר משקין אלא או פחות מכזית או רביעית שלם שלא להכניס עצמו לספק ברכה.

דין ברכה אחרונה במי שלקות מפירות שבעת המינים

ודין פירות ששראן או בשלן במים ונכנס טעם הפרי במים נפל מחלוקת בין הראשונים דלהרשב"א מברך שהכל ולהרא"ש פרי העץ, וכיון דמספקא לן אם נחשבים כפרי עצמו או לא לפיכך מים ששרו או ביטלו בהם צמוקים שהם משבעת המינים וצריכים אחריהם ברכה אחת מעין שלש קשה לתקן ברכתן, דברכה ראשונה אין קפידא דמברכין שהכל ויוצאים בה לכולי עלמא דעל הכל שאמר שהכל יצא שהיא כוללת הכל, אבל לענין ברכה אחרונה היכי נעביד שאם יש להם דין הפרי עצמו יש לו לברך ברכה אחת מעין שלש ואם אין להם דין הפרי עצמו יש לו לברך בורא נפשות ובאלו אין האחת פוטרת חברתה.

לכן כל ירא שמים לא ישתה אותם אלא בתוך הסעודה דברכת המזון פוטרת ברכה של אחריהם, ואם ירצה לשתותן שלא בתוך הסעודה יאכל גם כן פרי אחד משבעת המינים וגם ישתה מים ויצטרך לברך ברכה אחת מעין שלש על הפרי של שבעת המינים ובורא נפשות על המים ויצא ידי חובתו ממה נפשך.

בברכת מעין שלש אין לכלול הזכרת ספק

אבל אין תקנה על ידי שישתה יין ויברך אחריו ברכה אחת מעין שלש ויוסיף בה על העץ ועל פרי כו', שאף על פי שבתוספת זה אינו מזכיר שם ומלכות אין לו לעשות כן

כמו שכתב בעל תרומת הדשן שאין לכלול בברכה אחת מעין שלש שום ברכה של ספק דהוה ליה כמו משנה מטבע ברכות.

ירא שמים לא יאכל פשטידא אלא בתוך הסעודה

ודין הפשטיד"ה אשר נפל מחלוקת בין הפוסקים בדבר שבלילתו עבה ובשלה או טגנה אפילו שיש עליה תוריתא דנהמא אין מברכים עליה המוציא, ורבינו תם ז"ל חולק ואמר דכל שתחלת העיסה עבה אפילו טגנה בשמן מברך עליה המוציא הואיל ואית בה תוריתא דנהמא, ופשטיד"ה מקרי תואר לחם כמו שכתב המרדכי פרק כל שעה, וירא שמים יצא ידי שניהם ולא יאכל אלא על ידי שיברך על לחם אחר תחילה כמו שכתבו הפוסקים ז"ל.

ירא שמים לא יריח בפת, וכן באתרוג תוך החג משום ספק ברכה

ודין המריח בפת נפל מחלוקת, יש אומרים לברך עליו הנותן ריח טוב בפת ויש אומרים דאין לברך עליו, וירא שמים ירחק מלהריח בו לכתחילה, וכן באתרוג של מצוה נפל מחלוקת זה ולכן נכון שלא להריח בו בעודו מוקצה.

דין יין שרף הבא בתוך הסעודה

ובדין יין שרף אם שתאו בתוך הסעודה ואין שם יין נפל מחלוקת בין האחרונים אם מברכין עליו, ומנהג טוב

להולכים בתמים להטביל בו תחילה מעט פת להסתלק מן הספק, וכן בכמה דברים אחרים כשיסתפק בהן יראה לתקן הדבר בדבר אחר שאין ספק בו ויכוין לפטור את המסופק דומיא דשריית צמוקין הנזכרים.

תוכחה למוזלזלים בחילוק הברכות ופוטריין עצמם בשהכל

וכמה מהגינות יגיע למשכילים אשר כח בהם להיות נהנים מיגיעים וממושכלם להבין ולהשכיל בטיב דין ברכות הנהגין, ובעמל אנוש אינימו ליגע ולמצוא שורשי דיניהן ולברך בכל דבר מעין ברכתו, והתברכו בלבבם לאמר על הכל אם אמר שהכל יצא וסומכים על אותו הכלל ואינן חוששין, ולו חכמו ישכילו אשר חכמים הגידו ברוך ה' יום יום וכי ביום מברכין ובלילה אין מברכין אלא בכל יום תן לו מעין ברכותיו וכו' והכי נמי בעינן לברך על כל מין ומין מעין ברכתו, והרב האבודרהם ז"ל כתב שמה שאמרו אסור ליהנות בעולם הזה בלא ברכה פירושו הוא בלא ברכה המיוחדת לאותו דבר.

ואני שמעתי ממורי ז"ל שזהו מה שאמרו האי מאן דבעי למיהוי חסידא ליקיים מילי דברכות, שלא יתכן היות מאמרם על הנהגה מהעולם הזה שלא יהנה בלתי ברכה דההוא רשע מקרי וחבר לאיש משחית, אפס היתה מאמרו על המדקדק בטיב דיני הברכות לתת לכל מין ומין מעין

ברכתו ולא יספיק לו בכלל של על הכל שאמר שהכל יצא.
 וראיתי במכתב יד ההקדש רבינו האר"י זלה"ה שהפוסק
 עצמו בברכת שהכל הרי זה בור שקללוהו חכמים ז"ל,
 ע"כ.

עיקר לימוד התורה לידיעת ההלכה, ויקבע תחילת עיונו בעניני ברכות

ולמשכילים ינעם שלא לאבד זמן זמנם זמניהם אחר
 חריפיות הדרושים ופלפולים אשר לא היו לדבר הלכה אשר
 המה יתעדרו להכוות בגחלתה של תורה ותורה אשר כזאת
 לא מגנא ולא מצלא, ועליהם תבא ברכת טוב בפנותם
 בפלפול החכמה לדבר הלכה לא זולת אשר היא עיקר
 לידיעת עבודת הבורא להוציא משפט לאשורו, וביותר
 במשפטי מיילי דברכות ישוטטו לבקש את דבר ה' בשורשיו
 וסעיפותיו ופוראותיו דבר דבור על אופנו לא יעדרו דבר
 ברוב עסק העיון בהן, ועיקר מגמת פניהם בתחלת עיונם
 תהיה במיילי דברכות אשר הן מקצוע גדול בחכמה.

ותחילת שמושי בפני מורי עם יתר החברים היה בעסק
 זה בגמרא והרמב"ם והטור מידי יום ביום במיילי דברכות,
 ובימים ההם חיברתי קונטרס נפ"ש ברכה המובא בחלק
 הקודם קצור כל הלכות ברכות המסופקות והיותר מוסכם
 להלכה, שים עיניך עליו ותרוה צמאונך.

ראוי למוכיחים בקהל לדרוש בדיני ברכות ובחומר המזלזל בהן

ולמרביצי תורה בקהל עדתם נאה ויאי אליהם לדרוש להם משפטי מילי דברכות מידי שבת בשבתו אשר רבים מבני ישראל לא ידעו להזהר בהן באשר לא ידעו בטיב הלכותיהן והיו ממשמשים כסומא בארובה, וכמה מהם מעלו בקדשי שמים לאכול בלא ברכה והמברכים היו בעיניהם לחסידים המתחסדים עם קונם לפי שאחזו דברי חכמים שאמרו מאן דבעי למיהוי חסידא ליקיים מילי דברכות על מי שלא נהנה מן העולם הזה בלא ברכה.

כאשר ראיתי כמה מהחשובים עשירי עם ההולכים ברחובות קריה וקונים פירות ואוכלים מהן בלי ברכה ראשונה ואחרונה, ופעם אחת הוכחתי לאחד שהיה הולך איתי ועשה כמנהגו הרע לגשת אל אחת מהחנויות של פירות והיה כבלע את הקדש בבלי ברכה והוכחתיו בשבט פי, והוא השיב כי מעולם לא ניסה באלה לברך ומרוב רגילותו לא עצר כח עתה להזהר, ופעם אחרת השיב חברו הרע דרך תימה הייטב בעיני ה' כי אקבע ברכה בזה המעט אשר לפני וכאלה רבות איתם.

ואשמם בראשיהם כתיב כי לא לבדו יהיו ראשי העם לשפוט בין איש ובין אחיו אפס להיות עיניהם פקוחות על כל דרכי בני אדם במשפטי דת של תורה בכל מכל כל לא יעדר דבר אשר לא יעבור תחת שבט לשונם ולאיים עליהם בעונשי הדברים, ובפרט בעסקי פגם הנהנה מן העולם הזה

בלא ברכה אשר חכמים הגידו, הגוזל את חברו אפילו שזה פרוטה כאילו גוזל את נפשו וקל וחומר לשכינה י"ד ידות שגוזל מהקדוש ברוך הוא ומכנסת ישראל.

וכבד משניהם אשר דימוהו לירבעם שחטא והחטיא את ישראל שאין מספיקין בידו לעשות תשובה, לפי כי באוכלן בבלי ברכה מהם יצאו אבות ומאבות תולדות כמו שביאר רש"י שם.

מעשה באדם שנענש אחר מותו על שבירך בלא

כונה

ובספר החסידים סי' מ"ו, מעשה באדם אחד שמת לפני זמנו כמה שנים, לאחר כמה שנים נתגלה בחלום לאחד מקרוביו, שאל לו איך אתה בעולם שאתה שם, אמר לו בכל יום דנין אותי על שלא הייתי מודקק בברכת המוציא וברכת הפירות וברכת המזון בכוונת הלב ואומרים לי להנאתך נתכוונת שאל זכו, ואם כך נענש על כוונת הלב בברכות מה יהיה משפט המזלזלים בברכות לאכול בקדשי שמים בבלי ברכה עד בלי די.

ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב להוכיח תמיד אל העם על עסקי הברכות ביותר ולהודיעם ענין הברכות שתקנו לנו אנשי כנסת הגדולה כדי שנוכור אהבת ה' וגודלו והשגחתו התדירה שברא הדבר ההוא על ידי שפעו כח מדותיו העליונות כדי שיהנו התחתונים משפעו ובכן נהיה דבקים בו לעולם, אכן צריך לתת לו את השבח בלב טוב ובעין יפה.

עניני ט"ז בשבט ומנהגיו

(נלקט מספרי אחרוני זמנינו)

טא טב

טג

דיני ועניני היום

א. ט"ז בשבט הוא ראש השנה לאילנות לענין ערלה ולענין תרומות ומעשרות. אין אומרים בו תחנון, כי שמחת האילן משפיעה על שמחת האדם - "כי האדם עץ השדה". (עיין שו"ע או"ח סי' קל"א ט"ז).

ב. נחלקו הדעות אם אומרים תחנון במנחה שלפניו (עיין פרי"ח) ונהגו לא לומר תחנון גם במנחה שלפניו. (עיין משנה ברורה שם ס"ק ל"ב וכף החיים ס"ק ק"א).

ג. יש נוהגים ללמוד בליל ט"ז בשבט בסדר "פרי עץ הדר". ויש נוהגים להרבות בלימוד עניני מעלת פירות הארץ ומעלת ארץ ישראל הכל כפי הלומדים וכפי הזמן.

ד. נוהגין להרבות באכילת פירות האילן בליל וביום ט"ז בשבט, ומשתדלים שיהיו מהפירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל. (עיין מגן אברהם סי' קל"א ס"ק ט"ז, וכף החיים ס"ק צ"ז, ומשנה ברורה ס"ק ל"א).

ה. עדיף לאכול מפירות שגדלו בארץ ישראל ולברך עליהם תחילה אם הם מאותו סוג של פירות חו"ל. (עיין בן איש חי מטות ואחרונים).

ו. יש להקפיד במיוחד ביום זה על הברכות שמברך על הפירות שיהיו כדיון, ויהיו בכוונת הלב, כיון שבהם מביא האדם ברכה לפירות האילן. (עיי' ראש השנה ט"ז ורש"י שם ד"ה שתי הלחם).

ז. כשמברך על הפירות יברך על הפרי החשוב ביותר קודם אם רוצה לאכול ממנו, והחשוב הוא זה הכתוב קרוב ביותר למילה "ארץ" בפסוק "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש". ולכן הסדר הוא: לחם לסוגיו, עוגות, יין, זית, תמר, ענבים, תאנה, רימון, שאר פירות העץ, פירות הארמה, ברכת "שֶׁהַפֶּלֶא", ברכת הריית. אחרי הברכה כנ"ל – אין חשיבות לסדר האכילה.

ח. יתפלל בט"ז בשבט על אתרוג מהודר לסוכות. (עיי' לשון חכמים ח"א לח).

ט. מי שקנה פירות לא מעושרים שחנטו קודם ט"ז בשבט וקנה פירות נוספים שחנטו אחר ט"ז בשבט וגם הם אינם מעושרים – אינו יכול להפריש מפירות אלו על אלו.

י. ט"ז בשבט שחל בשבת: הטוב ביותר לאכול את הפירות אחר ברכת המזון ולא לאחר הקידוש כדי שיהיה לו תיאבון בארוחה. ולא בתוך הסעודה, שלא יכנס לספק ברכות. ואין בזה חשש ברכה שאינה צריכה, כיוון שצריך להרבות בברכות בשבת. (עיי' רמב"ם).

יא. מי שקנה פירות לא מעושרים או ספק מעושרים – יעשרם קודם שבת כיון שבשבת אסור לעשרם.

תענית בט"ו בשבט

א. חתן וכלה שמתעניין ביום חופתם - לא יתענו בט"ו בשבט ולא בכל יום שאין אומרים בו תחנון. "ויתענו ביום שלפניו אף על פי שאינו ביום החופה". (עיון מרדכי, וב"י ושו"ע או"ח סי' תקע"ב ס"ג).

ט"ו בשבט לגבי מעשרות

א. כל פרי חייב תמיד בתרומה ובמעשר ראשון, וחייב גם במעשר שני ומעשר עני, יש שנים שחייב במעשר שני ויש שנים במעשר עני.

ב. התאריך הקובע לאילן אם פירותיו חייבים במעשר שני או עני, הוא ט"ו בשבט: אילן שפירותיו חנטו לפני ט"ו בשבט מתעשרין כדין השנה שקדמה לה, ואם חנטו אחרי ט"ו בשבט מתעשרין כדין אותה שנה. לדוגמא: שנת תש"ס היא שנת חיוב מעשר עני, ואעפ"כ פרי שחנט בשנת תש"ס לפני ט"ו בשבט - הריהו חייב במעשר שני, כי כל מה שחנט לפני ט"ו בשבט גדל על כחה של השנה החולפת. ואם חנט אחרי ט"ו בשבט - חייב במעשר עני.

ט"ו בשבט לגבי ערלה

א. כל עץ מאכל בשלוש השנים הראשונות לנטיעתו - הפירות והגרעינים והקליפות אסורים בהנאה. (ש"ע י"ד סי' רצ"ד ס"א).

ב. שלוש שנים אלו אין מונים מיום ליום, אלא אם נטע קודם ל"ז באב, כיון שיש ארבעים וארבעה יום עד ראש השנה, נחשבת לו השנה, משום דארבעה עשר יום המה ימי קליטה, והיותו של העץ שלושים יום בשנה - נחשב לו כשנה ראשונה. ומונים עוד שתי שנים - והפירות שיחנטו אחרי ל"ז בשבט יהיו מותרים אחרי פדיון (נטע רבעי) ומשנה חמישית ואילך הפירות מותרים גם בלי פדיון.

ג. לדוגמא אם נטע לפני ל"ז אב תשנ"ז, נחשב לו עד ראש השנה תשנ"ח כשנה אחת. בראש שנת תשנ"ט תסתים שנה שניה, ובראש השנה של תש"ס יסתיימו שלוש שנות ערלה. אעפ"כ כל מה שיחנט לפני ל"ז בשבט תש"ס נחשב עדיין ערלה כחלק משנת תשנ"ט. ומה שיחנט אחרי ל"ז בשבט תש"ס יהיה נטע רבעי שאפשר לפדותו ולאכול. (ע"ז שו"ע יורה דעה סי' רצ"ד ס"ה).

ד. ואם נטע אחרי ל"ז אב תשנ"ז לא נחשב לשנה ואפילו לא לחודש אלא החשבון מתחיל משנת תשנ"ח - שנה א', תשנ"ט - שנה ב', מראש השנה של תש"ס - מתחילה שנה ג' וכל מה שיחנט בשנת תשס"א - ערלה. מה שיחנט מט"ז בשבט תשס"א והלאה - נטע רבעי. ובשנת תשס"ב מט"ז בשבט והלאה הפירות מותרים. נמצא שלפעמים הערלה נחשבת יותר מג' שנים.

ט"ז בשבט לגבי שביעית

א. יש אומרים שט"ז בשבט דינו כשנה חדשה גם לענין קדושת שביעית בפירות האילן, אך אין הלכה כן.

(ע"י רש"י שהרגיש שט"ז בשבט ראש השנה לענין מעשר, ולעומתו ר"ח ר"ה ט"ז ע"ב, רש"י ר"ה דף י"ד ע"א, ר"ש משאנץ, תו"כ בהריפ"א ד, ראב"ד ועוד טסוברים שט"ז בשבט קובע גם לענין שביעית. רמב"ם הלכות שמיטה פ"ד ה"ט שמשמע שראש השנה קובע לענין שביעית. וברדב"ז שם ובשו"ת ח"ו ב"א רכא, וכן בפאת השולחן סי' כב סעי' ט' ס"ק י"ד שהסבירו כך את הרמב"ם, ולעומתם עיין בשל"ה שער האותיות ק' ועיין מהר"ש סירלין סי' ס"פ ה' ורע"א במשניות ס"פ ה' שפוסקים כרדב"ז, ועיין כפות תמרים של מהר"י בן חביב לסוכה ל"ט ע"ג ובחזו"א שביעית פ"ז י"ג שהביאו הוכחה לשיטת הרדב"ז.)

סדר ברכות הנהנין

א. סדר הברכות נרמז במילים "מגע אש":
מזונות - "המוציא" "מזונות".

גפן - ברכה על יין.

עץ - ברכה על פרי העץ משבעת המינים או פרי העץ אחר
אם אין משבעת המינים (ולהרמב"ם תמיד מברך על פרי שחביב עליה).

אדמה - ברכה על פרי אדמה משבעת המינים (כגון חיטה שלמה לא מבוקעת) או אחר.

שֶׁהַבַּל - ברכה על מים וכוונה או ברכה על דבר שאינו יודע ברכתו.

ב. למשל אם יש לפניו עוגה ויין - קדם יברך "מזונות" על העוגה ואחר כך "הגפן" על היין. אם יש יין וזית או תמר יברך קדם על יין ואחר כך "העץ" פרות העץ.

ג. אם יש לפניו גם זית וגם תמר וגם יון יברך על היון תחילה ואחר כך על הזית ויאכל ממנו ואחר כך יאכל גם מתמר אם רצונו בכך (בו איש חי מסות א').

ד. מפני מה מזונות קודמים לכל דבר? בין שהם ראשונים בפסוק "ארץ חטה" ושערה וגפן ותאנה ורמון ארז-זית שמן ודבש".

ה. מפני מה גפן קודמת לעז? בין שיון משבעת המינים, והוא דבר חשוב שנאמר עליו "ויון ישמח לבב אנוש", וקבעו לו ברכה מיוחדת "בורא פרי הגפן" לכן הוא קדם לכל הפרות (שם ס"ק ד ה).

ו. מפני מה דבר שברכתו "בורא פרי העז" קדם לדבר שברכתו "בורא פרי האדמה"? בין שברכת "בורא פרי העז" חשובה יותר. (עיי' משנה ברורה ס"ק יא וכף החיים ס"ק יד).

ז. מפני מה פלם קודמים לדבר שברכתו "שהכל"? בין שברכות אלו חשובות יותר שהן מבררות, שאינן פוטרות אלא מין אחד בלבד. ואלו ברכת "שהכל" ברכה כוללת הרבה מינים. (עיי' שם ס"ק ג).

ח. מברך על הפרי ה"קודם" רק בשרוצה לאכל ממנו, אף אם ה"קודם" נמצא על השלחן ואינו רוצה לאכל ממנו - לא מקדים לברך עליו (שם ס"ק ה, כף החיים ס"ק נג, משנה ברורה ס"ק לא).

ט. בשמברך על ה"קודם", יש להקדימו אף על פי שהמאחר חביב לו יותר.

קדימה לחטה

י. ברכת "המוציא" קודמת ל"בורא מיני מזונות", ושתיהן קודמות לברכת הניון. ולכן בשבת ויום טוב כשמקדש על הניון צריך לכסות את הפת "שלא יראה בושתו", שמקדימין לו ברכת הניון. וכן בשחרית שמקדש ואוכל אחר כך מיני מזונות, צריך לכסות את המזונות בשעת הקדוש. (עייז משנה ברורה סי' רע"א ס"ק מא וכף החיים ס"ק גו).

יא. אם יש בין פרות האדמה "שלוה" (חטה שלמה קלויה או מבשלת) שברכתה האדמה - היא קודמת לכלם, שכן חטה נמנתה בראש (ס"ק ה).

יב. אם אוכל פרי שלא בדרך הנאתו, כגון הפוסס חטה שאינה מבשלת - אין לה קדימה. ולכן חטה שלמה אפלו שמברך "האדמה" אינה קודמת לפרות העץ. אבל לחם ועוגות קודמים לכל פרות העץ (ס"ק).

קדימה לפרות שנשתבחה בהם ארץ ישראל

יג. בשבעה מינים נשתבחה ארץ ישראל, דכתיב: "כי ה' אלקיה מביאה אל-ארץ טובה. ארץ נחלי מים עינת ותהמות יצאים בבקעה ובהר. ארץ חטה ושעורה ונגון ותאנה ורמון ארץ-זית שמן ודבש". לכן, אם יש לפניו פרות עץ שונים, יברך על פרי משבעת המינים מפני חשיבותם (שו"ע או"ח סי' ריא ס"א).

יד. כל פרי מ"שבעת המינים" אָפְלוּ אינו חביב לו וְאָפְלוּ הוא רק חצי פרי - הוא ראשון לברכה. רק אם אין פרי מ"שבעת המינים" - יברך על ה"חביב" מפרות העץ שְלִפְנָיו, ואחר כך על ה"חביב" מפרות האדמה, ואחר כך על ה"חביב" שִׁבְרָתוֹ "שֶׁהֶפֶל". (ע"ן בן איש חי מטות א').

טז. יש מעלה לפרי מ"שבעת המינים" רק אם נגמר בשולו של הפרי, אָבֵל פְּרִי שֶׁלֹא נִגְמַר בְּשׁוֹלוֹ וְהוּא בְּטָר - אין לו מעלה. (ע"ן בן איש חי מטות א', כף החיים ס"ק ט"ז משנה ברורה סי' רי"א ס"ק ב').

קדימה בין פרות "שבעת המינים"

טז. אם יש לפניו כמה פרות משבעת המינים - צריך להקדים את זה שקרוב למלה "אָרֶז" בפסוק הבא: "אָרֶז חֶטֶה (לחם ועוגה או תבשיל חיטים - 1) וְשֵׁעֶרָה (לחם שעורים - 2) וְגַפְנֵי (ענבים - 3) וְתֵאֵנָה (4) וְרִמּוֹן (5) אָרֶז-זֵית שֶׁמֶן (זיתים - 1) וְדָבָשׁ" (תמרים - 2).

יז. כיון שבפסוק זה כתובה המלה "אָרֶז" שתי פעמים, כל הנמצא אחרי אחת מהן הוא הקדם לברכה. נמצא לפי זה פי זיתים ותמרים קודמים לענבים וצמוקים, לפי שזיתים ותמרים הם ראשון ושני ל"אָרֶז" השני, וענבים הם שלישי ל"אָרֶז" הראשון. ולכן יברך לפי סדר זה: 1 - זיתים, 2 - תמרים, 3 - ענבים או צמוקים, 4 - תאנים, 5 - רמזנים. (שולחן ערוך שם ס"ע ד בן איש חי מטות א').

יח. אם יש לפניו חצי תמר ותאנה שלמה, יקדים את הפרי השלם אף על פי שהוא מאחר בפסוק. (בו איש חי מטות ה).

קדימה לפרי שלם או חביב לו יותר

יט. אם אין פרות עץ משבעת המינים יברך על פרי העץ השלם. ואם בלם שלמים יברך על הפרי החביב עליו קדם. וכן פטיש לפניו פרות האדמה, יקדים לברך על הפרי השלם קדם, ואם בלם שלמים יברך על החביב עליו קדם (שם).

טעה בסדר הברכות

כ. אם בטעות ברה שלא בסדר הנכון - יצא ידי חובה ואינו חוזר ומברך.

ט
ט
ט

לקט מדרשים בשבחה של ארץ ישראל

ט
ט

הואיל וט"ז בשבט מזכירנו בשבט הארץ, לכן ראוי להזכיר ביום זה מדברי חכמים שהפליגו לדבר בשבט ארץ ישראל ומעלותיה.

קודמת לכל ומשובחת מכל, וכן אתה מוצא בדרכי המקום שכל מי שהוא חביב, הוא קודם את חברו, התורה לפי שהיא חביבה מכל נבראת קודם לכל וכו', ארץ ישראל שהיא חביבה מכל נבראת קודם לכל שנאמר (משלי ח) עד לא עשה ארץ וחוצות וראש עפרות תבל, 'ארץ' אלו שאר ארצות, 'חוצות' אלו מדברות, 'ראש עפרות תבל' זו ארץ ישראל וכו'.

למה נקראת תבל שהיא מתובלת בכל, שכל שאר הארצות יש בזה מה שאין בזה ויש בזה מה שאין בזה, אבל ארץ ישראל אינה חסרה כלום שנאמר (דברים ח) ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה. (ספרי עקב לו).

ארץ בחירה לעם הנבחר, "זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה" (במדבר לד) אמר הקדוש ברוך הוא, הארץ שלי שנאמר (תהלים כד) לה' הארץ וגו', וישראל שלי הם שנאמר (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים, מוטב שאנחיל ארצי לעבדי, שלי לשלי. (מדרש רבה פי' מסעי).

ישראל בחירים וארצם בחירה שנאמר, כי בחר ה' בציון אוה למושב לו (תהלים קלב), ארץ זבת חלב ודבש (שמות ג), ארץ נחלי מים עינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר, ארץ חטה ושערה וגפן וגו' לא תחסר כל בה, ארץ אשר אבניה ברזל

ומהרריה תחצוב נחושת (דברים ה) ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים, ארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה (שם יא), משל למלך שיש לו בן אחד שהוא חביב עליו מכל בניו, וכרם אחד שהוא משובח מכל שאר כרמיו, אמר: נותן אני את הכרם המשובח לבן המשובח, כך ישראל נבחרים מכל האומות וארץ ישראל נבחרת מכל הארצות, יבואו בחירים וינחלו נחלה בחירה. (ילקוט הראובני, עקב).

שלא ככל הארצות הארץ הזו, כל הארצות פעמים משביעות את יושביהן ופעמים אינן משביעות, אבל אינן יוצאות מדרך הטבע לעולם, הארץ הזו אינה כן, אלא פעמים שהיא מבורכת ופעמים שהיא מקוללת והכל שלא כדרך הטבע, בזמן שהיא מבורכת אפילו זורעין מעט, הברכה בה מרובה, אוכלין מעט והאוכל מתברך במעיים, ובזמן שאינה מבורכת אין שום דבר בעולם מועיל לפתוח אוצרותיה שלא כדרך הטבע, שכן לא בעבודה וביגיעת מלאכה בלבד הדבר תלוי אלא בברכה, אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם וגו' והקללה, אם לא תשמעו וגו' (שם).

שממה שיש בה ברכה - והשמתי אני את הארץ (ויקרא כו) זו מידה טובה, שלא יהיו ישראל אומרים, הואיל וגלינו מארצנו עכשיו האויבים באים ומוצאים עליה נחת רוח שנאמר ושממו עליה אויביכם היושבים בה (שם), אף האויבים הבאים אחרי כן לא ימצאו עליה נחת רוח (ספרא בחוקותי ו).

בימיה הראשונים - והארץ אשר אתם עוברים שמה

לרשתה ארץ הרים ובקעות (דברים יא) או בגנות ארץ ישראל הוא מדבר שמזכיר בה הרים, תלמוד לומר ובקעות, מה בקעות לשבח (שהארץ מיטור ונוחה לזריעה) אף ההרים לשבח. ועוד שנותנת טעם בהר טעם בבקעה שפירות ההר קלים ופירות הבקעה שמנים.

רבי שמעון בן יוחאי אומר, שנים עשרה ארצות נתנו כנגד שנים עשר שבטי ישראל ולא שוו טעם פירות שבט זה לטעם פירות שבט זה. (ספרי עקב).

וטובל בשמן רגלו (דברים לג), מלמד שארצו של אשר מושכת שמן כמועין, מעשה שנצרכו אנשי לודקיא לשמן מנו להם פולמרכוס (מפקח) אחד, אמרו לו לך וקח לנו שמן במאה ריבוא, הלך לירושלים אמר להם, שמן במאה ריבוא אני צריך, אמרו לו לך לצור, הלך לצור. אמר להם שמן במאה ריבוא אני צריך, אמרו לו לך לגוש חלב, הלך לו לגוש חלב, אמר להם שמן במאה ריבוא אני צריך, אמרו לו לך אצל פלוני, הלך לביתו ולא מצאו, אמרו לו הרי בשדה, הלך ומצאו שהיה עוזק תחת זיתיו, אמר לו שמן במאה ריבוא אני צריך, אמר לו, המתן לי עד שאגמור את הזית, משגמר את זיתיו הפשיל כליו לאחוריו והיה מסקל ובא בדרך, אמר פולמרכוס אפשר שיש לזה במאה ריבוא שמן, דומה שצחקו בי היהודים, כיון שהגיע לביתו הוציאה לו שפחתו קומקמום של חמין ורחץ בו ידיו ורגליו, הוציאה לו ספל של זהב מלא שמן וטבל בו ידיו ורגליו, לקיים מה שנאמר וטובל בשמן רגלו, נתן לפניו לחם ואכל ושתה, לאחר שאכל ושתה עמד ומדד לו שמן במאה ריבוא, אמר

לו רצונך שוב, אמר לו אין לי מעות, אמר לו טול ואני אבוא עמך ואטול את מעותי, עמד ומדד לו שמן בשמונה עשרה ריבוא, אמרו לא הניח אותו אדם לא חמור ולא גמל בארץ ישראל שלא משכו עמו, הכירו אנשי לודקיא וקדמו לפניו שלשה מילין וקלטו לפניו קילוס גדול, אמר להם לא תקלטו קילוס זה אלא לאדם זה שהכל שלו, ולא עוד אלא שאני חייב לו שמונה עשרה ריבוא, לקיים מה שנאמר, יש מתעשר ואין כל מתרושש והון רב (משלי יג). (כלומר, אחד מראה עצמו עשיר והוא בעל חוב - זה פולמרכוס. ואחד מראה עצמו עני והוא עשיר מופלג - זה איש גוש חלב). (מנחות פה: ספרי - ברכה).

רמי בר יחזקאל נזדמן לבני ברק, ראה עזים שרעו תחת התאנה, נטף הדבש מן התאנה והחלב נגר מן העזים ונתערבבו זה בזה, אמר, הרי זבת חלב ודבש. (כתובות קיא).

אמר ר' יעקב בן דוסתאי, מלוד לאונו שלשה מילין, פעם אחת קדמתי בנשף (קודם שהאיר היום) והלכתי עד קרסולי בדבש של תאנים. (שם).

רבי אמר לר' פרידא, אין אתה מראה לי את האשכולות שבכרמך, אמר לו כן, יצא להראות לו, הביט מרחוק וראה כעין שור בין הגפנים, אמר לו אין השור הזה מחבל את הכרם, אמר לו השור הזה שאתה רואה אשכול הוא. (ירושלמי פאה זג).

מעשה באחד שהיתה לו שורה של תאנים ובא ומצא גדר של דבש מקיף אותם. (שם).

מעשה בשיחין (שם מקום), בקלח אחד של חרדל שהיו בו

שלשה בדין והתבקע אחד מהן וסככו בו סוכת היוצרים,
ומצאו בו שלושה קבין של חרדל. (שם).

אמר רבי שמעון בן חלפתא, היה מעשה שאמר ר'
יהודה לבנו בסיכנין, עלה והבא לנו גרוגרות מן החביות,
עלה והושיט ידו ומצאו של דבש, אמר לו אבא, של דבש
היא, אמר לו השקע ירך ואת מעלה גרוגרות. (שם).

מעשה שאמר רבי יוסי לבנו בצפורין, עלה והבא לנו
גרוגרות מן העליה, עלה ומצא את העליה צף עליה דבש.
(שם).

אמר רב חסדא מאי דכתיב (ירמיה ג) ואתן לך ארץ חמדה
נחלת צבי, למה ארץ ישראל נמשלה לצבי, לומר לך, מה
צבי זה אין עורו מחזיק בשרו אף ארץ ישראל אינה מחזקת
פירותיה. (כתובות ק"ב).

מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו, אף ארץ ישראל
בזמן שיושבין עליה רווח, ובזמן שאין יושבין עליה גמדא.
(גטין נו).

עתידה ירושלים להיות כארץ ישראל וארץ ישראל ככל
העולם כולו. (פסיקתא רבתי פ"א).

דבר אחר, כי ירחיב ה' אלקיך (דברים יב) אפשר שהקדוש
ברוך הוא מרחיב את ארץ ישראל, אמר רבי יצחק המגילה
הזאת אין אדם יודע כמה ארכה וכמה רחבה, כשהיא
נפתחת היא מודעת כמה היא, כך ארץ ישראל כל רובה
הרים וגבעות, מנין, שנאמר (דברים יא) והארץ אשר אתם

עוברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות וגו', כשישרה אותה הקדוש ברוך הוא מנין, שנאמר (ישעיה מ) כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקב למישור והרכסים לבקעה, אותה שעה היא מודעת מה היא. (דברים רבה ד).

עתידה חטה שתתמר כדקל ועולה בראש הרים וגו'.

(כתובות קיא).

ואספת דגנך ותירושך וכו', שתהא ארץ ישראל מלאה דגן ותירוש ויצהר וכל הארצות דובאות למלאות אותה כסף וזהב, מנין אתה אומר שכל ספינות שאובדות בים הגדול וכל כלי חמדה שבים הגדול, מקיאים לימה של יפו שגנוז לעדיקים לעתיד לבוא, תלמוד לומר (דברים לג), כי שפע ימים יינקו ושפני טמוני חול. (ספרי).

תם ונשלם

הקדמת המחבר במעלת סדר הלימוד

כתב החמדת ימים סוף פט"ז מפרקי שבת אות כ"ז - כ"ח וזה לשונו, ודע כי מקובל אצלנו שצרה אחרונה שלא נהייתה כמוה תהיה בעקבי הקץ תשעה חדשים כמו שנאמר לכן יתנם עד עת יולדה ילדה, והיום האחרון יכבד הצרה מכל שלפניה ויום שבת יהיה הצרה עד עת מנחה ואז ישראל יהיו נענין ברצון בשעת מנחה ומיד יתפרסם משיח הקדוש בעולם ויושיענו, והיינו דכתיב בעת רצון עניתיך וביום ישועה עזרתך דהיינו בעת גלוי מצחא דאריך אנפין רעוא דרעוין כמו שביארנו למעלה.

ולכן יאותה לנו לקבוע לימודינו אחר המנחה או אחר סעודה שלישית במקום השירים והמזמורים להגות בנביאים בפסוקי גאולת ישראל כפי שהות היום, והם מסוגלים מאד לאומרו בעונה הזאת בקול ששון ובקול שמחה והוא סגולה נפלאה להנצל מחבלי משיח, ואשרי אנוש יהגה בסדר הזה

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קסט

מיד אחר המנחה עד מקום שידו מגעת לעורר מצחא דרעוא
דרעוין דבה חירו דכלא והיה על מצחו לרצון להם לפני ה'
למהר לגאלינו ולהרים קרן משיחו, ואשריו אם השג ישיג
למצוא עת רצון לפני ה' לבא תשועת ישראל על ידו
ובמעשיו.

סדר הלימוד

ישעיה פרק מ"ט פ"ח עד פרק נ"ב פסוק י"ב

ה אָמַר יְהוָה בְּעַת רְצוֹן עֲנִיתִיךָ וּבְיוֹם יְשׁוּעָה
 עֲזַרְתִּיךָ וְאַצְרִיךָ וְאַתְנַדֵּךְ לְבַרְיִת עִם לְהַקִּים אֶרֶץ
 לְהַנְחִיל נַחֲלוֹת שְׂמֹמֹת: ט לֵאמֹר לְאַסּוּרִים צְאוּ
 לְאַשֶׁר בַּחֲשֵׁךְ הִגְלוּ עַל־דְּרָכִים יִרְעוּ וּבְכָל־שְׁפִיִּים
 מִרְעִיתֶם: ו לא יִרְעִבוּ וְלֹא יִצְמְאוּ וְלֹא יִכְּסוּ שָׁרֵב
 וְשָׁמֶשׁ כִּי־מִרְחַמָּם יִנְהַגֵּם וְעַל־מַבּוּעֵי מַיִם יִנְהַלֵּם: י
 וְשָׁמַתִּי כָּל־הַרְי לְהַרְדּוּ וּמִסֵּלִתִּי יִרְמוֹן: יב הַגְּדֵה־אֱלֹהִים
 מִרְחֹק יָבֹאוּ וְהַגְּדֵה־אֱלֹהִים מִצָּפוֹן וּמַיִם וְאֱלֹהִים מֵאֶרֶץ
 סִינַיִם: יג רְגֹו שָׁמַיִם וְגִילֵי אֶרֶץ וּפְצֻחוֹ תְּרִים רַגְו
 כִּי־נַחַם יְהוָה עַמּוֹ וְעַנְיָיו יִרְחֵם: יד וְתֵאמֶר צִיּוֹן עֲזַבְנִי
 יְהוָה וְאֲדַנִּי שָׁכַחְנִי: טו הַתְּשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה מִרְחַם
 בֶּן־בְּטָנָה גַם־אֱלֹהִים תְּשַׁכַּחְנָה וְאַנְכִי לֹא אֲשַׁכַּח: טז הֲנִן
 עַל־כַּפַּיִם חֲקִיתִיךָ חוֹמַתִּיךָ נִגְדִי תִמִּיד: יז מִהֲרֹו בְּנִיךָ
 מִהֲרֹסִיךָ וּמִחֲרִיבִיךָ מִמֶּךָ יֵצְאוּ: יח שְׂאִי־סָבִיב עֵינֶיךָ
 וּרְאִי כָלֶם נִקְבְּצוּ בְּאוֹ־לֶךָ חִי־אֲנִי נְאֻם־יְהוָה כִּי כָלֶם
 כְּעָרִי תִלְבְּשִׁי וְתִקְשְׁרִים כַּפְלָה: יט כִּי חָרַבְתִּיךָ

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קעא

וּשְׁמַמְתִּיךָ וְאֶרְץ הַרְסֶתְךָ כִּי עָתָה תִּצְרֵי מִיּוֹשֵׁב וְהִחֲקוּ
מִבְּלִעְיָךְ: ^ב עוֹד יֹאמְרוּ בְּאָזְנוֹךָ בְּנִי שְׂפִלְיָךְ צָרָה לִי
הַמְּקוֹם גִּשְׁה־לִּי וְאַשְׁבָּה: ^{כא} וְאִמְרַת בְּלִבְיָךְ מִי
יִלְד־לִי אֶת־אֱלֹהִים וְאֲנִי שְׂכוּלָה וְנִלְמוּדָה גְּלָה | וְסוּרָה
וְאֱלֹהִים מִי גִדֵּל הֵן אֲנִי גִשְׁאֲרֵתִי לְבִדְי אֱלֹהִים אֵיפָה הֵם:
^{כב} כֹּה־אָמַר אֲדַגְּנִי יְהוָה הִנֵּה אֲשֵׁא אֶל־גּוֹיִם יָדַי
וְאֶל־עַמִּים אֲרִים נָסִי וְהִבִּיאוּ בְּנִיךָ בְּחֻצֹן וּבְנִתְיָךְ
עַל־כַּתֵּף תִּנְשָׂאנָה: ^{כג} וְהָיוּ מַלְכִים אֲמִנְיָךְ וְשָׂרוּתִיהֶם
מִיִּנְקֵתֶיךָ אֲפִים אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ וְעַפְרָה רַגְלֶיךָ יִלְחַכּוּ
וְיִדְעַת כִּי־אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־יִבְשׁוּ קַנְיִ: ^{כד} הִיָּקַח
מִגְּבוּרַת מַלְקוּחַ וְאִם־שָׁבִי צְדִיק יִמְלֹט: ^{כה} כִּי־כֹה | אָמַר
יְהוָה גַּם־שָׁבִי גְבוּרַת יָקַח וּמַלְקוּחַ עָרִיץ יִמְלֹט
וְאֶת־יְרִיבֶךָ אֲנֹכִי אֲרִיב וְאֶת־בְּנֵיךָ אֲנֹכִי אוֹשִׁיעַ: ^{כו}
וְהִאֲכַלְתִּי אֶת־מוֹנֵיךָ אֶת־בְּשָׂרָם וְכַעֲסִים דָּמָם יִשְׁפְּרוּן
וְיִדְעוּ כָּל־בֶּשֶׂר כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֶךָ וְגֹאֲלֶךָ אֲבִיר
יַעֲקֹב: ^{כז} כֹּה | אָמַר יְהוָה אִי זֶה סֵפֶר פְּרִיָתוֹת אֲמַכֶּם
אֲשֶׁר שַׁלַּחְתִּיהָ אוֹ מִי מִנוֹשֵׁי אֲשֶׁר־מְכַרְתִּי אֶתְכֶם לֹא הֵן
בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם נִמְכַרְתֶּם וּבַפְּשָׁעֵיכֶם שַׁלַּחַת אֲמַכֶּם: ^{כח} מִדּוּעַ
בָּאתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין עוֹנֵה הַקְּצוֹר קָצַרְהָ יָדַי
מִפְּרוֹת וְאִם־אִין־כִּי כַח לְהַצִּיל הֵן בְּגַעַרְתִּי אֲחַר־יָב יָם
אֲשִׁים נְהַרֹת מִדְּבַר תִּבְאֵשׁ דְּנָתֶם מֵאִין מַיִם וְתָמַת
בְּצָמָא: ^{כט} אֶל־בִּישׁ שָׁמַיִם קָדְרוֹת וְשָׁק אֲשִׁים פְּסוּתֶם: ^ל

קעב סדר לימוד לאחר מנחה של שבת

אֲדַגְנֵי יְהוָה נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים לְהַעֲתִי לְעוֹת אֶת־יַעֲקֹב
דְּבַר יַעֲרֹב בְּבִקְרָב בְּבִקְרָב יַעֲרֹב לִי אֶזְנוֹן לְשִׁמְעַע
כְּלִמּוֹדִים: ׀ אֲדַגְנֵי יְהוָה פִּתְחֵה לִי אֶזְנוֹן וְאֶנְכִי לֹא מְרִיתִי
אֲחֹזֵר לֹא נִסְוֹנְתִי: ׀ גּוֹי נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחַיִּי לְמַרְטִים
פָּנָי לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלִמּוֹת וְרֹק: ׀ וְאֲדַגְנֵי יְהוָה יַעֲזֹר־לִי
עַל־כֵּן לֹא נִכְלַמְתִּי עַל־כֵּן שָׁמַתִּי פָּנָי כַּחֲלָמִישׁ וְאֲדַע
כִּי־לֹא אֲבוֹשׁ: ׀ קְרוֹב מִצְדִּיקִי מִי־יָרִיב אֶתִּי נִעְמַדְהָ
יָחַד מִי־בַעַל מִשְׁפָּטִי וְגַשׁ אֵלָי: ׀ הֵן אֲדַגְנֵי יְהוָה
יַעֲזֹר־לִי מִי־הוּא יִרְשִׁיעֵנִי הֵן כָּל־סֶפֶד פִּבְגָּד יִבְלוּ עֵשׂ
יֹאכְלִים: ׀ מִי בָכֶם יִרְאֵה יְהוָה שִׁמְעַע בְּקוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר
הִלְךָ חֲשָׁכִים וְאֵין נֹגֵה לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשְׁעֵן
בְּאֵלֵהוּ: ׀ הֵן כָּל־כֶּם קִדְחִי אֵשׁ מֵאֲזַרְי זִיקוֹת לְכוּ
בְּאוֹר אֲשַׁכֶּם וּבְזִיקוֹת בְּעַרְתֶּם מִיְדֵי הַיְתֵה־נָאֵת
לְכֶם לְמַעַצְבָּה תִּשְׁכַּבּוּן: ׀ שִׁמְעוּ אֵלָי לְדַפִּי צְדָק
מִבְּקִשֵׁי יְהוָה הַבִּיטוּ אֶל־צוֹר חֲצַבְתֶּם וְאֶל־מַקְבַּת בּוֹר
נִקְרַתֶּם: ׀ הַבִּיטוּ אֶל־אֲבֵרְתֶם אֲבִיכֶם וְאֶל־שָׂרָה
תְּחוּלְלֶכֶם כִּי־אֲחַד קִרְאתִיו וְאֲבָרְכֵהוּ וְאֲרַבְּהוּ: ׀
כִּי־נַחֵם יְהוָה צִיּוֹן נַחֵם כָּל־חֲרַבְתֶּיהָ וַיִּשֶׁם מִדְּבַרְהָ
כְּעֶדֶן וְעַרְבְּתָהּ כְּגוֹי־יְהוָה שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצֵא בָּהּ
תוֹדָה וְקוֹל זְמִרָה: ׀ הַקְּשִׁיבוּ אֵלָי עַמִּי וְלֹאֻמִּי אֵלָי
הֲאֻזִּינוּ כִּי תוֹרְהָ מֵאֵתִי תֵצֵא וּמִשְׁפָּטִי לְאוֹר עַמִּים
אֲרַגִּיעַ: ׀ קְרוֹב צְדָקִי יֵצֵא יִשְׁעֵי וְזִרְעֵי עַמִּים יִשְׁפְּטוּ

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קעג

אלי אנים יקונו ואל זרעי ייחלון: ו שאו לשמים עיניכם
והביטו אל הארץ מתחת כי שמים פעשן נמלחו
והארץ כפגד תבלה וישביה כמו כן ימותון וישועתי
לעולם תהיה וצדקתי לא תחת: ו שמעו אלי זרעי
צדק עם תורתי בלבם אל תיראו חרפת אנוש
ומגדפתם אל תחתו: ה כי כפגד יאכלם עש וכצמר
יאכלם סס וצדקתי לעולם תהיה וישועתי לרור
דורים: ט עורי עורי לבשי עז זרוע יהוה עורי כימי
קדם דרות עולמים הלוא אתה היא המחצבת רהב
מחוללת תנין: ו הלוא אתה היא המחרכת זם מי תהום
רבה השמה מעמקי זים הרך לעבר גאולים: י ופדוני
יהנה ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם
על ראשם ששון ושמחה ושיגון נסו יגון ואנחה: יא
אנכי אנכי הוא מנחמכם מי אתה ותיראי מאנוש ימות
ומבן אדם חציר ינתן: יב ותשפח יהנה עשך נוטה
שמים ויסד ארץ ותפחד תמיד כל היום מפני חמת
המציק כאשר כונן להשחית ואיה חמת המציק: יג
מהר צעה להפתח ולא ימות לשחת ולא יחסר
לחמו: יד ואנכי יהנה אל תיך רגע הים ויהמו גליו
יהנה צבאות שמו: טו ואשם דברי בפיה ובצל ידי
כסיתיך לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון
עמי אתה: יז התעוררי התעוררי קומי ירושלים אשר

קעד סדר לימוד לאחר מנחה של שבת

שְׁתִּית מִיַּד יְהוָה אֶת־כּוֹס חֲמָתוֹ אֶת־קִבְעַת כּוֹס
הַתַּרְעֵלָה שְׁתִּית מִצִּית: ^י אִין־מִנְהַל לָהּ מִכָּל־בָּנִים
יִלְדָה וְאִין מַחְזִיק בְּיָדָהּ מִכָּל־בָּנִים גְּדֹלָה: ^י שְׁתִּים
הַנָּה קִרְאתִיךָ מִי יִנּוּד לָךְ הַשָּׂד וְהַשֶּׁבֶר וְהַרְעֵב
וְהַחֲרֵב מִי אֲנַחֲמֶךָ: ^כ בְּנִיךָ עֲלָפוּ שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ
כָּל־חַוְצוֹת כְּתוּב מִכְמָר הַמְּלָאִים חֲמַת־יְהוָה גְּעַרַת
אֶל־הֵיךָ: ^{כא} לִכֵּן שָׁמְעִי־נָא זֹאת עֲנִיָּה וּשְׁכַרְתָּ וְלֹא מִיָּן:
^{כב} כֹּה־אָמַר אֲדֹנָיִךְ יְהוָה וְאֶל־הֵיךָ יִרְיֵב עֲמוֹ הַנָּה
לְקַחְתִּי מִיָּדְךָ אֶת־כּוֹס הַתַּרְעֵלָה אֶת־קִבְעַת כּוֹס
חֲמָתִי לֹא־תוֹסִיפִי לְשִׁתּוֹתָהּ עוֹד: ^{כג} וְשִׁמְתִּיהָ
בְּיַד־מוֹנֶיךָ אֲשֶׁר־אָמְרוּ לְנַפְשֶׁךָ שְׁתִּי וְנַעֲבְרָה וְתִשְׁמִי
כְּאֶרֶץ
וּכְחוּץ לַעֲבָרִים: ^{כד} עוֹרֵי עוֹרֵי לְבָשִׁי עֲנֶךָ צִיּוֹן לְבָשִׁי
בְּגָדֵי תַפְאֲרֶתְךָ יְרוּשָׁלַם עִיר הַקִּדְשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף
יִבְאֶרְךָ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא: ^{כה} הַתַּנְעֲרִי מֵעַפָּר קוּמִי שְׁבִי
יְרוּשָׁלַם הַתַּפְתְּחִי מוֹסְרֵי צִוְאֲרֶךְ שְׁבִיָּה בַת־צִיּוֹן: ^{כו}
כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה חֲנֹם נִמְכַרְתֶּם וְלֹא בְכֶסֶף תִּנְאַלוּ: ^{כז}
כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָיִךְ יְהוָה מִצְרַיִם יִרְד־עִמִּי בְּרֹאשְׁנָה
לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאַפְסֵי עֲשָׂקוֹ: ^{כח} וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה
נְאֻם־יְהוָה כִּי־לָקַח עִמִּי חֲנֹם מִשְׁלֹו יְהִילִילוּ נְאֻם־יְהוָה
וְתִמִּיד כָּל־הַיּוֹם שָׁמַי מוֹאֶץ: ^{כט} לִכֵּן יִדַע עַמִּי שָׁמַי לִכֵּן
כִּי־הוּא כִּי־אֲנִי־הוּא הַמַּדְבֵּר הַגָּנִי: ^ל מַה־נְאוֹו

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קעה

על־ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב
משמיע ישועה אמר לציון מלך אלהיך: ה קול צפנד
נשאו קול יחדו רננו כי עין בעין יראו בשוב יהנה
ציון: ט פצחו רננו יחדו חרבות ירושלם כי נחם
יהנה עמו גאל ירושלם: ח חשף יהנה את־זרוע קדשו
לעיני כל־הגוים וראו כל־אפסי־ארץ את ישועת
אלהינו: י סורו סורו צאו משם טמא אל־תגעו צאו
מתוכה הכרו נשאי כלי יהודה: יב כי לא בחפזון תצאו
ובמנוסה לא תלכו כי־הלך
לפניכם יהנה ומאספכם אלהי ישראל:

ישעיה פ"י פל"ב עד סוף פרק י"ב

ב עור היום בנב לעמד ינפך ידו תר בת ציון נבעת
ירושלם: ג הנה האדון יהנה צבאות מסעף פארה
במערצה ורמי הקומה גדועים והגבהים ישפלו: ד
ונקר סבכי
היער בברזל ותלבנון באדיר יפול: « ויצא חטר
מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה: ז ונחה עליו רוח יהנה
רוח חכמה ובינה רוח עצה ונבולה רוח דעת ויראת
יהנה: ח והריחו ביראת יהנה ולא־למראה עיניו
ישפוט ולא־למשמע אזניו יוכיח: ט ושפט בצדק דלים
והוכיח במישור לענוי־ארץ והכה ארץ בשבט פיו
וברוח שפתיו ימית רשע: י והיה צדק אזור מתניו

והאמונה אזור חלציו: ו וגר זאב עם-כבש ונמר
 עם-גדי ירבץ ועגל וכפיר ומריא יחדו ונער קטן נהג
 בם: ז ופרה ודב תרעינה יחדו ורבצו גלדיהן ואריה
 כפקר ואכל-תבן: ח ושעשע יונק על-תר פתן ועל
 מאותת צפעוני נמול ידו הרה: ט לא-ירעו
 ולא-ישחיתו בכל-תר קדשי כי-מלאה הארץ דעה
 את-יהנה כמים לים מכסים: ו והיה ביום שהוא שרש
 ישי אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה
 מנחתו כבוד: ז והיה ו ביום שהוא יוסיף אדני ו שנית
 ידו לקנות את-שאר עמו אשר ישאר מאשור
 וממצרים ומפתרוס ומכוש ומעילם ומשנער ומחמת
 ומאני תים: י ונשא נס לגוים ואסף גדתי ישראל
 ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ: יא וסרה
 קנאת אפלים וצרכי יהודה יכרתו אפלים לא-יקנא
 את-יהודה ויהודה לא-יצר את-אפלים: יב ועפו
 בכתף פלשתים ימה יחדו יבזו את-בני-קדם אדום
 ומואב משלוח ידם ובני עמון משמעם: יג והחרים
 יהנה את לשון ים-מצרים והניף ידו על-הנהר בעינים
 רוחו והכהו לשבעה גחלים והדריך בנעלים: יד
 והיתה מסלה לשאר עמו אשר ישאר מאשור כאשר
 היתה
 לישראל ביום עלתו מארץ מצרים: טא ואמרת ביום

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קטז

תהוּא אֹדְרָךְ יְהוָה כִּי אָנֹכֶת בִּי יֹשֵׁב אִפְּךָ וְתַנְחַמְנִי: =
הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי־עַי וְזַמְרַת יְהוָה
יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: = וְשִׂאֲבָתָם־מִיָּם בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעֲיָנִי
תִּשׁוּעָה: = וְאָמַרְתֶּם בְּיָוֶם תְּהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ
בְּשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילְתִּיו הוֹפִירוּ כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ:
= זַמְרוּ יְהוָה כִּי גֵאוֹת עָשָׂה מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל־הָאָרֶץ: =
צְהִלִי וְרַנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן
כִּי־גָדוֹל בְּקִרְבֶּךָ קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

ישעיה פ"מ פ"א עד פסוק כ"ז

« נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם: = דַּבְּרוּ עַל־לֵב
יְרוּשָׁלַם וְקְרָאוּ אֵלֶיהָ כִּי מְלֹאָה צָבָאָה כִּי גִרְצָה עֹנֵהָ
כִּי לָקַחְהָ מִיַּד יְהוָה כְּפָלִים בְּכָל־חַטָּאוֹתֶיהָ: = קוֹל
קוֹלָא בַּמִּדְבָּר פָּנּוּ דִבְרֵךְ יְהוָה יִשְׂרוּ בְּעַרְבָה מְסֻלָּה
לְאֵל־הֵינוּ: = כָּל־גֵּיא יִנְשָׂא וְכָל־תֵּר וְגִבְעָה יִשְׁפְּלוּ וְהִנֵּה
הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהַרְכָּסִים לְבִקְעָה: = וְנִגְלָה כְבוֹד
יְהוָה וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר: = קוֹל
אָמַר קְרָא וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל־הַבָּשָׂר חֲצִיר
וְכָל־חֲסָדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה: = יִבֶּשׂ חֲצִיר גִּבְלֵ צִיץ כִּי
רוּחַ יְהוָה גִּשְׁבָּה בּוֹ אֲכַן חֲצִיר הָעָם: = יִבֶּשׂ חֲצִיר
גִּבְלֵ צִיץ וְדַבַּר־אֵל־הֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם: = עַל תִּרְגֻּמָּה
עַל־לֶךְ מִבְּשָׂרֵת צִיּוֹן הִרְיִמוּ בְּפִתּוֹ קוֹלְךָ מִבְּשָׂרֵת
יְרוּשָׁלַם הִרְיִמוּ אֶל־תִּירָאִי אֲמַרְי לְעַבְדֵי יְהוָה הִנֵּה

אֱלֹהֵיכֶם: הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוָה בְּחֶזֶק יָבוֹא וְזָרְעוּ מִשְׁלָחָה
לֹא הִנֵּה שָׁכְרוּ אֹתוֹ וּפְעֵלָתוֹ לִפְנֵינוּ: « פְּרַעַה עֲדָרְוּ
יִרְעֶה בְּזָרְעוֹ יִקְבֹּץ טְלָאִים וּבְחִיקוֹ יִשָּׂא עֲלוֹת יִנְהַל: »
מִי־מִדָּר בְּשִׁעְלוֹ מַיִם וְשָׁמַיִם בְּיַרְתֵּת תִּפְּן וְכֹל בְּשִׁלְשׁ
עֶפְרָה הָאָרֶץ וְשָׁקַל בְּפֶלֶס הַרִים וּנְבָעוֹת בְּמַאֲזָנִים: »
מִי־תִכֵּן אֶת־רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֵנּוּ: » אֶת־מִי
נוֹעֵץ וַיְבַיְנֶהוּ וַיִּלְמְדֶהוּ בְּאֶרֶץ מִשְׁפָּט וַיִּלְמְדֶהוּ דַעַת
וְדַרְךָ תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֵנּוּ: » הֵן גּוֹיִם כָּמָר מִדְּלִי וְכִשְׁחָק
מַאֲזָנִים נִחְשְׁבוּ הֵן אֵימִם כְּדָק יִטּוּל: » וְלִבְנוֹן אֵין הִי
בְּעֵר וְחִיתוֹ אֵין הִי עוֹלָה: » כָּל־הַגּוֹיִם כָּאֵין נִגְדוּ
מֵאִפְס וְתִהְיוּ נִחְשְׁבוּ־לוֹ: » וְאֶל־מִי תִדְמִינוּ אֵל
וּמַה־דָּמוּת תַּעֲרֹכוּ לוֹ: » הַפֶּסֶל נִסְדָּה חֲרָשׁ וְצִרְיָה
בַּזָּהָב יִרְקַעֵנּוּ וּרְתִקוֹת כֶּסֶף צוּרָה: » הַמִּסְכָּן תְּרוּמָה
עֵץ לֹא־יִרְקַב יִבְחַר חֲרָשׁ חֶכֶם יִבְקֹשׁ־לוֹ לְהַכִּין פֶּסֶל
לֹא יִמוּט: » הַלֹּא תִדְעוּ הַלֹּא תִשְׁמְעוּ הַלֹּא הַגִּיד
מִרְאֵשׁ לָכֶם הַלֹּא תְבַיְנוּתֶם מוֹסְדוֹת הָאָרֶץ: » הַיִּשְׁבֹּ
עַל־חוּג הָאָרֶץ וַיִּשְׁבִּיָהּ כְּחַנְבִּיִּים הַנוֹטָה כְּדָק שָׁמַיִם
וַיִּמְתַּחֵם כְּאֵהֶל לְשִׁבְתָּ: » הַנּוֹתֵן רוֹזְנִים לְאֵין שְׁפָטִי
אָרֶץ כִּתְּהוּ עֲשֵׂה: » אֶף בַּל־נִטְעוּ אֶף בַּל־זָרְעוּ אֶף
בַּל־שָׂרַשׁ בְּאָרֶץ גִּזְעָם וְגַם־נִשְׂרַף בָּהֶם וַיִּבְשׂוּ וְסִעְרָה
כִּקְשׁ תִּשְׁאָם: » וְאֶל־מִי תִדְמִינִי וְאִשׁוּהָ יֹאמַר קְדוֹשׁ:
» שְׂאוּ־מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי־בָרָא אֱלֹהֵהּ הַמוֹצִיא

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קטט

במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרב אונים ואמין
פח

איש לא נעדר:

ישעיה פנ"ד פ"א עד פרק נ"ז פ"א

« רַבִּי עֲקֵרָה לֹא יֵלְדָה פֶּצְחֵי רִגְהָ וְצִהְלִי לֹא-חֲלָה
כִּי-רַבִּים בְּנֵי-שׁוּמְמָה מִבְּנֵי בְּעוּלָה אָמַר יְהוָה: =
הֲרִחִיבֵי מְקוֹם אֱהֲלֶךָ וְיִרְעוּת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יִטּוּ
אֶל-תַּחֲשֻׁכֵי הָאָרֶץ כִּי תִתְרַךְ וַיִּתְדַתֶּיךָ חֲזָקִי: =
כִּי-יָמִין וְשִׁמְאוֹל תִּפְרָצֵי וְזַרְעֶךָ גּוֹזִים יִירָשׁ וְעָרִים
נִשְׁמֹת יוֹשִׁיבוּ: = אֶל-תִּירָאִי כִּי-לֹא תִבּוֹשִׁי
וְאֶל-תִּכְלָמִי כִּי לֹא תִחְפְּיֵרִי כִּי בִשֵׁת עֲלֹמֶיךָ תִשְׁכַּחִי
וְחִרְפַת אֲלֻמְנוֹתֶיךָ לֹא תִזְכְּרֵי-עוֹד: = כִּי בְּעֲלֶיךָ עֲשִׂיךָ
יִהְיֶה צָבָאוֹת שָׁמַיִם וְגָאֲלֶךָ קַדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי
כָּל-הָאָרֶץ יִקְרָא: = כִּי-כֹאשָׁה עֲזוּבָה וְעֲצוּבַת רֵיחַ
קָרְאֶךָ יִהְיֶה וְאִשֶׁת גְּעוּרִים כִּי תִמְאֵס אָמַר אֱלֹהֶיךָ: =
כִּי-נֶעַם קָטָן עֲזוּבֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבְּצֶךָ: =
בְּשִׁצְףֶךָ קִצַּף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רַנֵּעַ מִפָּנֶיךָ וּבְחֶסֶד עוֹלָם
רַחַמְתִּיךָ אָמַר גָּאֲלֶךָ יִהְיֶה: = כִּי-מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי מִעֵבֶר מִי-נָח עוֹד עַל-הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי
מִקְצַף עֲלֶיךָ וּמִזְעַר-כָּף: = כִּי הִתְרִים יִמוּשׁוּ וְהִגְבַּעוּת
תִּמוּטִינָה וְחִסְדֵי מֵאֲתָךָ לֹא-יִמוּשׁוּ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא

תמוט אמר מרחמך יהוה: יא ענייה סערה לא נחמה
הגה אנכי מרביץ בפוך אבניך ויסדתיך בפפירים: יב
ושמתי כדכד שמשתיך ושעתיך לאבני אקדח
וכל-גבולך לאבני-חפץ: יג וכל-בגדך למויבי יהוה
ורב שלום בגיך: יד בצדקה תכונני רחמי מעשק
כי-לא תיראי וממתה כי לא-תקרב אליך: טו הן גור
יגור אפס מאותי מי-גר אתך עליך יפול: טז הגה אנכי
בראתי חרש נפת באש פחם ומוציא כלי למעשהו
ואנכי בראתי משחית לחבל: יז כל-פלי יוצר עליך
לא יצליח וכל-לשון תקום-אתך למושפט תרשיעי זאת
בחלת

עבדי יהוה וצדקתם מאתי נאם-יהוה: א הוי כל-צמא
לכו למים ואשר אין-לו כסף לכו שברו ואכלו ולכו
שברו בלוא-כסף ובלוא מחיר יין וחלב: ב למה
תשקלו-כסף בלוא-לחם ויגיעכם בלוא לשבעה שמעו
שמעו אלי ואכלו-טוב ותתענג בדישן נפשכם: ג הטו
אזנכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם ואכרתה לכם
ברית עולם חסדי דוד הנאמנים: ד הן עד לאומים
נתתיו נגיד ומצנה לאמים: ה הן גוי לא-תדע תקרא
וגוי לא-ידעוך אליך ירוצו למען יהנה אלהיך
ולקדוש ישראל כי פארך: ו דרשו יהוה בהמצאו
קראהו בהיותו קרוב: ז יעזב רשע דרכו ואיש און

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קפא

מחשבתיו וישב אל־יהוה וירחמהו ואל־אלהינו
כי־ירבה לסלוח: ה כי לא מחשבותי מחשבותיכם
ולא דרכיכם דרכי נאם יהוה: ו כי־גבתו שמים
מארץ כן גבתו דרכי מדרכיכם ומחשבותי
ממחשבותיכם: ו כי כאשר ירד הגשם והשילג
מן־השמים ושמה לא ישוב כי אם־הרנה את־הארץ
והולידה והצמיחה ונתן זרע לזרע ולחם לאכל: ו
כן יהיה דברי אשר יצא מפיו לא־ישוב אלי ריקם כי
אם־עשה את־אשר חפצתי והצליח אשר שלחתי: ו
כי־בשמתה תצאו ובשלום תוכלון ההרים והגבעות
יפצחו לפניכם רנה וכל־עצי השדה ימחאו־כף: ו
תחת הנעצוץ יעלה ברז ונתת הסרפד יעלה הדס
והיה ליהוה לשם לאות עולם לא יכרת: ו כה אמר
יהוה שמרו משפט ועשו צדקה כי־קרובה ישועתי
לבוא

להגלות:

ישעיה פ"ט פ"א עד פרק ס"ג פ"ט

« קומי אורי כי בא אורח וכבוד יהוה עליך זרח: »
כי־הנה תחשך וכסה־ארץ וערפל לאמים ועליך
יזרח יהוה וכבודו עליך יראה: ו תלכו גוים לאורח
ומלכים לנגה זרח: ו שאי־סביב עיניך וראי כלם

נקבצו באוֹלָם בְּנוֹד מִרְחוֹק יָבֹאוּ וּבְנוֹתֶיךָ עַל־צַד
 תֵּאֱמַנָה: ^ה אֲזוּ תִרְאִי וְנִתְרַתּוּ וּפְתַח וּרְחֹב לְבַבְךָ
 כִּי־יִהְיֶה עֲלֶיךָ תִּמְוֶן יָם תֵּיל גּוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ: ^ו שְׁפַעַת
 גְּמֵלִים תִּכְסֹּף בְּכַרֵּי מִדִּין וְעִיפָה כָּלֶם מִשָּׁבָא יָבֹאוּ
 זָהָב וּלְבוֹנָה יִשָּׂאוּ וּתְהַלֵּת יִהְיֶה יְבֹשְׂרוֹ: ^ז כָּל־צֹאֵן
 קָדָר יִקְבְּצוּ לָךְ אֵילֵי נְבוֹת יִשְׂרָאֵל יַעֲלוּ עַל־רִצּוֹן
 מִזְבְּחֵי וּבֵית תִּפְאֶרְתִּי אֶפְאֵר: ^ח מִי־אֵלֶּה כְּעֵב תַּעֲוִפִינָה
 וּכְיוֹנִים אֶל־אַרְבְּתֵיהֶם: ^ט כִּי־לִי אֲנִים יָקוּוּ וְאַנְיֹת
 תִּרְשִׁישׁ בְּרֵאשִׁינָה לְהִבִּיא בְּנוֹד מִרְחוֹק כִּסְפֶם וְזָהָבֶם
 אַתֶּם לִשְׁם יִהְיֶה אֶל־תֶּיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פִאֲרָךְ: ^י
 וּבְנוּ בְנֵי־נֶכֶד חֲמֹתֶיךָ וּמִלְכֵיהֶם יִשְׂרָאֵל כִּי בְקִצְפִי
 הִכִּיתֶיךָ וּבְרִצּוֹנִי רַחֲמֹתֶיךָ: ^{יא} וּפְתַחוּ שַׁעֲרֵיךָ תָּמִיד
 יוֹמָם וְלַיְלָה לֹא יִסָּגְרוּ לְהִבִּיא אֵלֶיךָ תֵּיל גּוֹיִם
 וּמִלְכֵיהֶם נְהוּגִים: ^{יב} כִּי־הִנְוִי וְהַמְּלָכָה אֲשֶׁר
 לֹא־יַעֲבֹדֶיךָ יֵאָבְדוּ וְהַגּוֹיִם חָרַב יִחַרְבוּ: ^{יג} כִּבּוֹד
 הַלְּבָנוֹן אֵלֶיךָ יָבֹא בְּרוֹשׁ תְּדַתֵּר וְחֲאֲשׁוּר יַחֲדוּ לְפִאֵר
 מְקוֹם מְקַדְּשֵׁי וּמְקוֹם רִגְלֵי אֲכָבָד: ^{יד} וְהִלְכוּ אֵלֶיךָ
 שְׁחוֹחַ בְּנֵי מַעֲזֵיךָ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ עַל־כַּפּוֹת רִגְלֵיךָ
 כָּל־מְנַאֲצֶיךָ וְקִרְאוּ לָךְ עִיר יִהְיֶה צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:
^{טו} תַּחַת הַיּוֹתֵךְ עֲזוּבָה וּשְׁנוּאָה וְאֵין עוֹבֵר וּשְׁמֹתֶיךָ
 לְנֶאֱוֹן עוֹלָם מִשׁוֹשׁ דּוֹר וָדוֹר: ^{טז} וְיִנְקַת חֶלֶב גּוֹיִם וְשֵׁד
 מְלָכִים תִּיגָקוּ וְיִדְעַת כִּי אֲנִי יִהְיֶה מוֹשִׁיעֶךָ וְנֹאֲלֶךָ

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קפג

אָבִיר יַעֲקֹב: י" תַּחַת הַנְּחֻשֶׁת אָבִיא זָהָב וְתַחַת הַכְּרֻזִ' אָבִיא כֶּסֶף וְתַחַת הָעֵצִים נְחֻשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בְּרוֹזָל וְשִׁמְתִי פְּקֻדֹתַי שְׁלוֹם וְנִשְׁיָד צְדָקָה: י" לא־יִשְׁמַע עוֹד חֶמֶס בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְשִׁבְרַת בְּנֵי־לֵוִי וְקִרְיַת יִשׁוּעָה חוֹמֹתֶיהָ וְשַׁעֲרֶיהָ תִּהְיֶה: י" לא־יִהְיֶה לָּךְ עוֹד הַשְּׁמֵשׁ לְאוֹר יוֹמָם וּלְלַיְלָה תִּכְרַח לֹא־יֵאֵיר לָךְ וְהָיְתָ לָךְ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וְאֱלֹהֶיךָ לְתַפְאֲרֶתָ: י" לא־יָבֹא עוֹד שִׁמְשׁוֹךְ וַיִּרְחַךְ לֹא יֵאָסֵף כִּי יִהְיֶה יְהוָה לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלוֹם יָמֵי אָבְלָךְ: י" וְעַמּוֹד פְּלִמָּס צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר: י" הַקָּטָן יִהְיֶה לְאֵלֶיךָ וְהַצָּעִיר לְגוֹי עֲצוֹם אֲנִי יְהוָה בְּעַתָּה

אֲחִישָׁנָה: י" רִיחַ אֲדֹנָי יְהוָה עָלַי יָעַן מִשַׁח יְהוָה אֹתִי לְבָשָׁר עֲנוּיִם שְׁלַחֲנִי לְחֶבֶשׁ לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב לְקַרְא לְשָׁבוּיִם דְּרוֹר וְלְאֲסוּרִים פְּקַח־קוֹחַ: י" לְקַרְא שְׁנַת־רִצּוֹן לַיהוָה וַיּוֹם נָקָם לְאֱלֹהֵינוּ לְנַחֵם כָּל־אֲבָלִים: י" לְשׁוֹם לְאֲבָלֵי צִיּוֹן לְתַת לָהֶם פָּאֵר תַּחַת אֶפְרַיִם שְׁמֹן שְׁשׁוֹן תַּחַת אֲבֵל מַעֲטָה תִּהְיֶה תַּחַת רִיחַ פְּתִיחַ וְקַרְא לָהֶם אֵילַי הַצֶּדֶק מִטְעַע יְהוָה לְהַתְּפָאֵר: י" וּבְנֵי חַרְבּוֹת עוֹלָם שְׁמֹמֹת רְאֻשָׁנִים יִקוּמּוּ וְחִדְּשׁוּ עֲרֵי חֶרֶב שְׁמֹמֹת דְּרוֹר וְדוֹר: י" וְעַמּוֹדוֹ זָרִים וְרַעוּ צְאֻנְכֶם וּבְנֵי נֶזֶר אֶפְרַיִם וְכַרְמֵיכֶם: י"

ואתם כהני יהוה תקראו משרתי אליהנו ואמר לכם
 חיל גוים תאכלו ובכבודם תתימרו: תחת פשתכם
 משנה וכלמה ירנו חלקם לכן בארצם משנה יירשו
 שמחת עולם תהיה להם: כי אני יהוה אלהיכם משפט
 שגא גזל בעולה ונתתי פעלתם באמת וברית עולם
 אכרות להם: ונדע בגוים זרעם וצאצאיהם בתוך
 העמים כל־ראיהם וכירום כי הם זרע ברך יהוה:
 שוש אשיש ביהוה תגל נפשי באלהי כי הלבישני
 בגדי־ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכתן פאר
 וככלה תעדה כליה: כי כארץ תוציא צמחה וכננה
 זרועיה תצמיח כן אדני יהוה יצמיח צדקה ותהלה
 נגד

כל־הגוים: למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים
 לא אשקוט עד־יצא כננה צדקה וישועתה כלפיד
 יבער: וראו גוים צדקה וכל־מלכים כבודך וקרא
 לך שם חדש אשר פי יהוה יקבנו: ותניית עטרת
 תפארת בגדי־יהוה וצניף מלוכה בכף־אלהיך:
 לא־יאמר לך עוד עזובה ולא־רצף לא־יאמר עוד
 שממה כי לך יקרא חפצי־כה ולא־רצף בעולה
 כי־חפץ יהוה בך וארצך תבעל: כי־יבעל בחור
 בתולה יבעלוך בגוף ומשוש חתן על־כלה ישיש
 עליו אלהיך: על־הומתוך ירושלים הפקדתי

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קפה

שְׁמַרְיָם כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יִחַשּׁוּ
הַמְזוֹפְרִים אֶת־יְהוָה אֶל־דָּמֵי לֶכֶם: ז' וְאֶל־תַּתְּנוּ דָּמֵי
לֹא עַד־יִכּוֹנֵן וְעַד־יָשִׁים אֶת־יְרוּשָׁלַם תְּהִלָּה בְּאֶרֶץ: ח
נִשְׁבַּע יְהוָה בְּיָמֵינוּ וּבְזָרוּעַ עֵזוֹ אִם־אֶתֶּן אֶת־דָּנְךָ עוֹד
מֵאֶכָּל לֶאֱיִכֹּךְ וְאִם־יִשְׁתּוּ בְּנֵי־נֹכַח תִּירוּשָׁךְ אֲשֶׁר נִגְעַת
בּוֹ: ט כִּי מֵאֲסָפִיו וְאֶכְלָהוּ וְהִלְלוּ אֶת־יְהוָה וּמִקְבָּצָיו
יִשְׁתּוּהוּ בְּחִצְרוֹת קִדְשָׁיו: י עֲבַרְוּ עֲבַרְוּ בִּשְׁעָרִים פִּנּוּ
הַרְדּוּ הָעַם סִלּוּ סִלּוּ הַמַּסְלָה סִקְלוּ מֵאֲבֹן הָרִימוּ נֹס
עַל־הָעַמִּים: יא הִנֵּה יְהוָה הַשְׁמִיעַ אֶל־קִצְצֵה הָאָרֶץ
אָמְרוּ לְבַת־צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעֶךָ בָּא הִנֵּה שְׁכַרְוּ אֵתוֹ
וּפְעֻלָּתוֹ לִפְנֵי: יב וְקִרְאוּ לָהֶם עִם־הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵי יְהוָה
וְלֵךְ יִקְרָא דְרוּשָׁה עִיר לֹא
נִעְזְבָה: יג מִי־זֶה בָּא מֵאֲדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצֻרָה
זֶה הַדְּיוֹר בְּלִבוֹשׁוֹ צִעָה בָּרֶב כַּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר בְּצַדִּיקָה
רַב לְהוֹשִׁיעַ: יד מְדוּעַ אָדָם לְלִבוֹשָׁךְ וּבְגָדֶיךָ כְּדָרְךָ
בְּגַת: טו פוֹרְהָ דְרַכְתִּי לְבִדֵי וּמַעֲמִים אֵין־אִישׁ אֵתִי
וְאֶדְרָכֶם בְּאִפִּי וְאֶרְמָסֶם בְּחַמְתִּי וַיֵּז נִצָּחֶם עַל־בְּגָדֵי
וְכָל־מַלְבוּשֵׁי אֲנָאֵלֵתִי: יז כִּי יוֹם נָקַם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלֵי
בָּאָה: יח וְאֵבִיט וְאֵין עוֹר וְאֲשַׁתּוּמֶם וְאֵין סוּמְךָ וְתוֹשַׁע
לִי זִרְעִי וְחַמְתִּי הִיא סְמִכְתִּנִּי: יט וְאָבוֹס עַמִּים בְּאִפִּי
וְאֲשַׁכְּרֶם בְּחַמְתִּי וְאוֹרִיד לְאֶרֶץ נִצָּחֶם: כ חֲסִדֵי יְהוָה ו
אֲזִכִּיר תְּהִלַּת יְהוָה כִּפְעַל כָּל אֲשֶׁר־גִּמְלָנוּ יְהוָה

וְרַב־טוֹב לְבַיִת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־נִמְלָם כְּרַחֲמָיו וְכָרַב
חֲסָדָיו: ^ה וַיֹּאמֶר אֶף־עַמִּי הִמָּה בָּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי
לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ: ^ט בְּכָל־צָרָתָם | לוֹ צָר וּמְלֹאךְ פָּנָיו
הוֹשִׁיעֵם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ תוֹא גְּאֻלָּם
וַיִּנְטְלֵם וַיַּנְשְׂאֵם כָּל־יְמֵי עוֹלָם:

ירמיה פ"ל פ"ח עד סוף פרק ל"א

^י כֹּה | אָמַר יְהוָה הַגְּנִי־שָׁב שָׁבוּת אֶהְיֶה יַעֲקֹב
וּמִשְׁכַּנְתִּיו אֲרַחֵם וּנְכַנְתָּה עִיר עַל־תִּלְהָה וְאַרְמוֹן
עַל־מִשְׁפָּטוֹ יֵשֵׁב: ^י וַיֵּצֵא מֵהֶם תּוֹדָה וְקוֹל מִשְׁחַקִּים
וְהִרְבִּיתִים וְלֹא יִמְעָטוּ וְהִכְבְּדִיתִים וְלֹא יִצְעָרוּ: ^כ וְהָיוּ
כְּנִיּוֹ כְּקָדָם וְעַדְתּוֹ לִפְנֵי תִכּוֹן וּפְקַדְתִּי עַל כָּל־לַחֲצִיּוֹ:
^{כא} וְהָיָה אֲדִירוֹ מִמֶּנּוּ וּמִשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו
וּנְגַשׁ אֵלַי כִּי מִי הוּא־זֶה עָרַב אֶת־לִבּוֹ לַגִּישָׁת אֵלַי
נְאֻם־יְהוָה: ^{כב} וְהִיַּתֶּם לִי לְעַם וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה לְכֶם
לְאֱלֹהִים: ^{כג} הִנֵּה | סְעַרְתָּ יְהוָה חֲמָה יֵצֵאָה סְעַר
מִתְגַּוְהֵר עַל רֹאשׁ רְשָׁעִים יַחּוּל: ^{כד} לֹא יָשׁוּב חֲרוֹן
אֶף־יְהוָה עַד־עֲשֵׂתוֹ וְעַד־תִּקְיָמוּ מִזְמוֹת לִבּוֹ בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים תִּתְבַּוְּנֶנּוּ בָּהּ: ^{כה} בְּעֵת תִּהְיֶה נְאֻם־יְהוָה אֶהְיֶה
לְכָל
מִשְׁפַּחֹת יִשְׂרָאֵל וְהָיִו־לִי לְעַם: ^{כז} כֹּה אָמַר
יְהוָה מֵצֵא חֵן בְּמַדְבָּר עִם שְׂרִידֵי תְּרַב הַלְלוּךְ

להרגיעו ישראל: = מרחוק יהנה נראה לי ואהבת
 עולם אהבתיך על-כן משכתיך חסד: = עוד אבגד
 ונבנית בתולת ישראל עוד תערי תפיד ויצאת במחול
 משחקים: = עוד תטעי כרמים בקרי שמרון נטעו
 נטעים וחללו: = כי יש-יום קראו נצרים בטר אפרים
 קומו ונעלה ציון אל-יהנה אל-הינו: = כי-כה אמר
 יהנה רגו ליעקב שמחה וצהלו בראש הגוים השמיעו
 הללו ואמרו הושע יהנה את-עמך את שארית
 ישראל: = הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתיים
 מירפתי-ארץ גם ענר ופסח הרה וילדת יחדו קהל
 גדול ישובו הנה: = בבכי יבאו ובתחנונים אובלים
 אוליכם אל-נחלי מים בקרדו ישר לא יגשלו בה
 כי-הייתי לישראל לאב ואפרים בקרי הוא: = שמעו
 דבר-יהנה גוים והגידו באיים ממרחק ואמרו מזרה
 ישראל קבצנו ושמרו פרעה עדרו: = כי-פרה יהנה
 את-יעקב ונאלו מיד חזק ממנו: = ובאו ורגנו
 במרום-ציון ונתרו אל-טוב יהנה על-דגן ועל-תירוש
 ועל-יצהר ועל-בני-צאן ובקר והיתה נפשם כגן רזה
 ולא-יוסיפו לראבה עוד: = אז תשמח בתולה במחול
 ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים
 ושמחתים מיגונם: = ורויתי נפש הפתנים השן ועמי
 את-טובי ישבעו נאם-יהנה: = כה אמר יהנה קול

בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּלִים רַחֵל מִבְּכָה עַל-בְּנֵיהָ
 מֵאֲנָה לְהִנָּחם עַל-בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנוּ: ^{טו} כֹּה אָמַר יְהוָה
 מִנְעִי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעִינֶיךָ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר
 לַפְעֻלְתֶּךָ נְאֻם-יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב: ^{טז} וַיִּשְׁתַּקְּוּהָ
 לְאַחֲרֵיתֶךָ נְאֻם-יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים לְנֹכְחִים: ^{יז} שְׁמוֹעַ
 שְׁמַעְתִּי אֲפָרִים מִתְנוּדָד יִסְרַתְנִי וְאֹסֵר כְּעַגֹּל לֹא לְמֹד
 הִשְׁבֵּנִי וְאֲשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי: ^{יח} כִּי-אַחֲרֵי
 שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הַנְּדָעִי סִפְקֹתִי עַל-יְרֻךְ בְּשֵׁתִי
 וְגַם-נִכְלַמְתִּי כִּי נִשְׁאַתִּי חֲרַפְתָּ נְעוּרָי: ^{יט} הִבֵּן יִקִּיר לִי
 אֲפָרִים אִם יֵלֵךְ שַׁעֲשָׁעִים כִּי-מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר
 אֲזַכְּרֶנּוּ עוֹד עַל-כֵּן הִמּוֹ מַעַל לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ
 נְאֻם-יְהוָה: ^כ הַצִּיבִי לְךָ צִינִים שָׁמַי לְךָ תַמְרוּלִים שְׁתִּי
 לַבֶּרֶךְ לְמִסְלָה הַרְרֹךְ הַלְכֵת שׁוּבִי בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל שְׁבִי
 אֶל-עָרֶיךָ אֱלֹה: ^{כא} עַד-מָתַי תִּתְחַמְקִין חֶבֶת הַשׁוּבְבָה
 כִּי-בָרָא יְהוָה חֲדָשָׁה בְּאֶרֶץ נִקְבָה תִסּוּבֵב גִּבֹר: ^{כב}
 כֹּה-אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יֵאמְרוּ
 אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבְעָרָיו בְּשׁוּבִי
 אֶת-שְׁבוּתָם יְבָרְכֶךָ יְהוָה נֹהֵ-צֶדֶק תֵּר תִקְדֹּשׁ: ^{כג}
 וַיֵּשְׁבוּ בָהּ יְהוּדָה וְכָל-עָרָיו יַחְדָּו אֲפָרִים וְנִסְעוּ
 בַעֲדָר: ^{כד} כִּי הֲרִוִיתִי נֶפֶשׁ עֵיפָה וְכָל-נֶפֶשׁ דָּאֵבָה
 מִלְּאֲתִי: ^{כה} עַל-זֹאת הִקִּיצְתִּי וְאַרְאֶה וְשִׁנְתִּי עֲרֵבָה לִי:
^{כו} הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם-יְהוָה וְזָרַעְתִּי אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קפט

וְאֶת־בַּיִת יְהוָה זָרַע אֲדָם וְזָרַע בְּהֵמָה: כו וְהָיָה
כְּאֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי עֲלֵיהֶם לְנַתּוֹשׁ וּלְנַתּוֹץ וּלְהַרְס
וּלְהַאֲבִיד וּלְהַרְעַע כֵּן אֲשַׁקֵּד עֲלֵיהֶם לַבְּנוֹת וּלְנַטְע
נְאֻם־יְהוָה: כז בַּיָּמִים הַהֵם לֹא־יֹאמְרוּ עוֹד אֲבוֹת אֲכָלוּ
בֶּסֶר וּשְׂנֵי בָנִים תִּקְהִינָה: כח כִּי אִם־אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת
כָּל־הָאָדָם הָאֲכַל תִּבְסַר תִּקְהִינָה שְׁנָיו: י הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְכָרַתִּי אֶת־בַּיִת יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בַּיִת
יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה: יא לֹא כַּבְרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי
אֶת־אֲבוֹתָם בַּיּוֹם הַחֲזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם אֲשֶׁר־הֵמָּה הִכְרִינוּ אֶת־בְּרִיתִי וְאָנֹכִי בַעֲלִיתִי בָּם
נְאֻם־יְהוָה: יב כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲכַרֵּת אֶת־בַּיִת
יִשְׂרָאֵל אַחֲרַי הַיָּמִים הַהֵם נְאֻם־יְהוָה נִתְּתִי אֶת־תּוֹרַתִּי
בְּקַרְבָּם וְעַל־לִבָּם אֲכַתְּבֶנָּה וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים
וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם: יג וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ
וְאִישׁ אֶת־אָחִיו לֵאמֹר דַּעֲנוּ אֶת־יְהוָה כִּי־כֹלָם יֵדְעוּ
אוֹתִי לְמַקְטָנָם וְעַד־גְּדוּלָּם נְאֻם־יְהוָה כִּי אֶסְלַח לְעוֹנֵם
וּלְחַטָּאתָם לֹא אֲזַכֵּר־עוֹד: יד כֹּה אָמַר יְהוָה נִתַּן
שִׁמְשׁ לְאֹזֶר יוֹמָם חֶקֶת יָרֵחַ וְכוֹכָבִים לְאֹזֶר לַיְלָה רִגַע
הַיּוֹם וַיִּהְיוּ גְלוֹי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ: טו אִם־יִמְשׁוּ
הַחֲקִים הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם־יְהוָה גַּם זָרַע יִשְׂרָאֵל
יִשְׁבְּתוּ מִהָיֹת גְּוִי לְפָנַי כָּל־הַיָּמִים: טז כֹּה אָמַר יְהוָה
אִם־יִמְדוּ שְׁמוֹם מִלְּמַעַלָּה וַיִּחַקְרוּ מוֹסְדֵי־אֶרֶץ לְמַטָּה

גַּם־אֲנִי אִמָּאס בְּכָל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל־כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ
נְאֻם־יְהוָה: לֵאמֹר הִנֵּה יָמַי בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְנִבְנְתָה
הָעִיר לַיהוָה מִמִּגְדַּל חֲנָנְאֵל שְׁעַר הַפְּנֵה: לֵאמֹר וַיֵּצֵא עוֹד
קִוּוּ הַמִּדְּבָר נִגְדוּ עַל גִּבְעַת גִּרְבִּי וְנִסַּב גִּעְתָּה: לֵאמֹר
וְכָל־הָעַמֶּק הַפְּנִימִים וְהַדְּשָׁן וְכָל־הַשְּׂדֵמוֹת עַד־נַחַל
קִדְרוֹן עַד־פְּנֵת שְׁעַר הַסּוּסִים מִזְרְחָה קָדַשׁ
לַיהוָה לֹא־יִנְתָּשׁ וְלֹא־יִהְרָס עוֹד לְעוֹלָם:

ירמיה פל"ג פ"י עד סוף הפרק

כֹּה אָמַר יְהוָה עוֹד יִשְׁמַע בְּמִקוֹם־הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם
אֹמְרִים חֲרֵב הוּא מֵאִין אָדָם וּמֵאִין בְּהֵמָה בְּעָרֵי
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם הַנְּשֻׁמוֹת מֵאִין אָדָם וּמֵאִין
יוֹשֵׁב וּמֵאִין בְּהֵמָה: « קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמֹחָה קוֹל חֲתָן
וְקוֹל כְּלֵה קוֹל אֹמְרִים הוֹדוּ אֶת־יְהוָה צְבָאוֹת כִּי־טוֹב
יְהוָה כִּי־לְעוֹלָם חִסְדּוֹ מִבָּאִים תוֹדָה בַּיִת יְהוָה
כִּי־אָשִׁיב אֶת־שְׁבוֹת־הָאָרֶץ כְּבָרֵאשֶׁנָּה אָמַר יְהוָה: י
כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד יִהְיֶה וּבְמִקוֹם הַזֶּה הִחְרַב
מֵאִין־אָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־עָרָיו נִוָּה רְעִים מִרְבָּצִים
צָאן: » בְּעָרֵי הַהָר בְּעָרֵי הַשְּׂפֵלָה וּבְעָרֵי הַגִּבּוֹר וּבְאֶרֶץ
בְּנֵי־מִן וּבְסִבְיַי יְרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה עַד תַּעֲבֹרְנָה
הַצָּאן עַל־יְדֵי מוֹנֵה אָמַר יְהוָה: לֵאמֹר הִנֵּה יָמַי בָּאִים
נְאֻם־יְהוָה וְהִקְמַתִּי אֶת־הַדְּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קצא

אֶל־בַּיִת יִשְׂרָאֵל וְעַל־בַּיִת יְהוּדָה: ^{טו} בַּיָּמִים הָהֵם
וּבָעֵת הַהִיא אֲצַמִּית לְדָוִד צִמַח צְדָקָה וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה בְּאֶרֶץ: ^{טז} בַּיָּמִים הָהֵם תִּנְשָׁע יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם
תִּשְׁכַּח לְבַטַח וְזֶה אֲשֶׁר־יִקְרָא־לָהּ יְהוָה: ^{יז} צְדָקְנוּ: ^{יח}
כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לֹא־יִכָּרֵת לְדָוִד אִישׁ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא
בֵּית־יִשְׂרָאֵל: ^{יט} וְלִכְהֻנִּים תִּלְוִים לֹא־יִכָּרֵת אִישׁ
מִלְּפָנַי מֵעַלָּה עוֹלָה וּמִקְטִיר מִנְחָה וְעָשָׂה זִבְחַ
כָּל־הַיָּמִים: ^כ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר: ^{כא}
כֹּה אָמַר יְהוָה אִם־תִּפְּרֹו אֶת־בְּרִיתִי הַיּוֹם וְאֶת־בְּרִיתִי
הַלַּיְלָה וּלְבַלְתִּי הַיּוֹת יוֹמָם־וְלַיְלָה בְּעַתָּם: ^{כב}
גַּם־בְּרִיתִי תִפְּרֹו אֶת־דָּוִד עַבְדִּי מֵהַיּוֹת־לוֹ בֶּן מִלְּךָ
עַל־כִּסֵּאוֹ וְאֶת־הַלְוִיִּם תִּכְהַנְיִם מִשְׁרָתִי: ^{כג} אֲשֶׁר
לֹא־יִסְפָּר צָבָא הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמְד תּוֹל הַיָּם בֶּן אַרְבָּה
אֶת־זֶרַע דָּוִד עַבְדִּי וְאֶת־הַלְוִיִּם מִשְׁרָתִי אֲתִי: ^{כד} וַיְהִי
דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר: ^{כה} הֲלֹא רָאִיתָ
מִה־הַעַם הַזֶּה דִּבְרֵי לֵאמֹר שְׁתֵּי הַמִּשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בְּחַר
יְהוָה בָּהֶם וַיִּמָּאֲסוּ וְאֶת־עַמִּי יִנְאַצּוּן מֵהַיּוֹת עוֹד גּוֹי
לִפְנֵיהֶם: ^{כו} כֹּה אָמַר יְהוָה אִם־לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה
חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא־שָׁמְתִי: ^{כז} גַּם־זֶרַע יַעֲקֹב וְדָוִד
עַבְדִּי אִמָּאֵס מִקַּחַת מִזֶּרְעוֹ מִשְׁלִים אֶל־זֶרַע אֲבָרְהָם
יִשְׁתַּק

כִּי־אָשִׁיב אֶת־שְׁבוֹתָם וְרַחֲמֵתִים:

קעב סדר לימוד לאחר מנחה של שבת

חבוקק פ"ג פי"ג עד סופו

י' וַיֵּצֵאתִי לַיֵּשֶׁעַ עִמּוֹהַ לַיֵּשֶׁעַ אֶת־מְשִׁיחָהּ מִחֲצֹתָהּ הָאֵשׁ
מִבֵּית רָשָׁע עֲרוֹת יְסוֹד עַד־צִוָּאר סֶלָה: י"ד נִקְבַּת
בְּמִטְוִי רֵאשׁ פְּרָזוֹ יִסְעֶרוּ לְהַפִּיצָנִי עַל־צִצְתָם
כְּמוֹ־לְאֹכֵל עֵנִי בְּמִסְתָּר: טו' דְרַכְתָּ בַיָּם סוּסִידָה חֲמֹר
מִיָּם רָבִים: טז שְׁמַעְתִּי | וְתַרְגֵּן בְּטוֹי לְקוֹל צִלְלוֹ שְׁפָתַי
יְבוֹא רֶקֶב בְּעֲצָמַי וְתַחְתִּי אֲרֻגָּו אֲשֶׁר אָנֹחַ לַיּוֹם צָרָה
לְעֹלוֹת לְעַם יְגוֹדְנֹו: יז כִּי־תֵאָנֶה לֹא־תִפְרָח וְאִין יְבוּל
בְּגִפְנָיִם כַּחַשׁ מַעֲשֵׂה־זוֹת וּשְׂדֵמוֹת לֹא־עֲשֵׂה אֲכַל גֹּזֵר
מִמְכָּלָהּ צֹאן וְאִין בְּקָר בְּרִפְתִּים: יח וְאִנִּי כִּיהִנָּה
אֶעֱלוֹזָה אֲגִילָה בְּאֵלֵהִי יִשְׁעֵי: יט יְהוָה אֲדַנִּי חִילִי וַיִּשֶׁם
רַגְלִי כְּאֵילוֹת וְעַל בְּמוֹתַי
יְדַרְכְּנִי לְמַנְצָח בְּנִינֹתַי:

טז טז

טז

ואחר קריאת הנביאים יאמר תפלה זו

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבזכות
קריאת הנביאים אשר קרינו ולמדנו זכות פסוקיהם
ותיבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם וטעמיהם

סדר לימוד לאחר מנחה של שבת קצג

ושמותיהם הקדושים הרמוזים והמצורפים בהם ורמזיהם וסודותיהם היוצאים מהם, שתהא עתה עת רצון לפניך לכבוש רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עמנו ה' אלהינו במדת החסד ובמדת הרחמים ותכנס לנו לפני משורת הדין ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומארצך ומנחלתך.

וקיים לנו ה' אלהינו את הבשורות ישועות ונחמות אשר הבטחתנו ובישרתנו על ידי נביאיך אלה וצא נא ליטע עמך ליטע את משיחך, ויפן מצחא דאריך אנפין רעוא דכל רעוין במצח זעיר אנפין ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת, יהיו כמוץ יסוער מגורן וכעשן מארובה.

ובעוז הד"ר מצ"ח הרצון את צמ"ח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך כי לישועתך קוינו כל היום, ועל בן נקוה לך ה' אלהינו לראות מהרה בתפארת עוזך והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי, ותראה לפניך זכות נביאיך אלה וזכור כי עפר אנחנו ואין בנו תורה ומעשים טובים אשר בהם נשען להמלט מחבלי משיח ואין מי יעמוד בעדינו אפס שמך הגדול יעמוד למלטנו ולהושיענו בזכות נביאיך הקדושים.

קצד סדר לימוד לאחר מנחה של שבת

וקנא לשם קדשך ושארית צאנך והשב ישראל אל נוחו
וארמון על משפטו ישב ובאה הממשלה הראשונה
ממלכת לבת ירושלים ומלך מלך והשכיל, וקיים לנו
את הדבר שהבטחתנו כה אמר ה' בעת רצון עניתך
וביום ישועה עזרתך ואצרך ואתנך לברית עם להקים
ארץ להנחיל נחלות שוממות, לאמר לאסורים צאו
לאשר בחשך הגלו על דרכים ידעו ובכל שפיים
מורעיתם, כי לך אנו מחכים ולישועתך אנו מצפים אל
תבישנו משברינו ה' אלהינו.

עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען קדושתך
עשה למען תורתך, למען יחלצון ידידיך הושיעה
ימינך וענני, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה'
צורי וגואלי, ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו
כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

תם ונשלם
סדר הלימוד לאחר מנחה של שבת